

Aposolo

Ouna Felegaga mino gedaito

aposolo yate mono lono olamo ka

Komu Ka

Komu lufuwa wiyaiyu ya lusa wema kuliya Lukakafo Yesu mikalo moinami kamenalo neta-mata imo ka, ido api gilibami ka ya lufuwa wiyami ne. Ka komu lufuwa wiyami ya kuliya Yesu kala kuwa Lukakafo lufuwa wiyami ne, loti melamo ne. Ido ka ama ya aiga lufuwa wiyami ne. Ido lufuwa amau ya Yesu folaiguti kofa olu nedi edaito itibito kosinau idami ka, ido Ouna Felegagakafo oto Yesu mono wenenala mino gedeto auma gimaito, kala kuwa lalo ya lo oloto meleti, Goti aumala gilibami neta-mata eti o-o amo ka, ido kawa kuwa lalo mikau-mikau upatoto wito Yuda wenenaki ailo feka wenenaki koli kikito umamo ka ya lufuwa wiyami ne.

Komu Yuda wenena mau kefolo ya Yelusalemu numudoka Yesu monolo mau wi-wi ato, aiga Goti Ouna Felegagakafo mino gedaito Pitakafo kawa kuwa lo oloto melemo wito, ido aiga ya Polokafo lo oloto melemo wito, kawa kuwa ya eba nedo-nedo upatoto wito, ailo feka wenena yaki so loti koliti koli kikitamo ne, loti kolinagilae, loto lufuwa ama ya wiyami ne.

Kawa maleka ya wenena mate Luka loumato, kolito lufuwa wito, ido maleka ya Poloki lakoina monito ana olu faka limo yamu omunakafo kami

ka yaki lufuwa wiyami ne. Etito Aposolo 16:10-17, 20:5-21, 18, 27:1-28:16 yau lakoina moinami ka ya lufuwa wiyami ne. Pitakafo lono olami kala ya Aposolo 1-12 yau neto, ido Polokafo lono olami kala ya Aposolo 13-28 yau nemo ne.

Yesukafo Ouna Felegaga ilifi fulenae, loto lo melami ka

¹ Tiyofilusiyo, namo Luka moda komu lufuwa wi fulo kedogu ya Yesu oto meletu imo ka muki ya lono apito olumo uto uto, ka mono apito logimimo uto uto, ² olu kosinau dinagolo ya iya ku gedami we aposolo ya Ouna Felegaga welaloti ya ka lo mele gedetaito, ya Gotikafo ilimito kosinau idami kawa muki yamu ya moda lufuwa wi kumutomo ne. ³ Yesukafo ukana ogofu naba-naba kolitoto aposolo wenenalawa minado ya fedeto, wenena yate omune kofawa ne, loti koliti kani ligi-ligi kiyámenawae, loto mebe-maba mumudi ya olu oloto pi gimaiye. Olu oloto pi gimito kamena foti (40) ya mikalo minoto Goti kiyaba we wekudite kiyaba o ledami ka logimimo wiye.

⁴ Kawa logimimo uto kamena ma lakoina weni-neta no minado yalo lo melami etito gimami, Linate Yelusalemu ya fulámoti, Menefo neta giminae, loto lo mele gimami ya logimomo ya kiyaba o minalo. ⁵ Yamu Yoni ya nokafo noku wi gedaifa, ido fo kamena maleka wageto yalo linate Ouna Felegaga yakafo noku wi gedenagolowe, loto logimaiye.

⁶ Logimaito, ido mau witi minado loga o edeti lamo, Wekolao, Isilaeli wenena kofa olu auma wi lumuto kiyabate we wekudi lono olunabe?

loti loga o edae. ⁷ Etiti loga o edato, Yesukafo itibito logimami, Linate Metefo aimola aumalalo netawa fedenami kamena melami ya kolinuwe, loti lafa, ido fedenami kamenawa ya netatina minámaiye. ⁸ E'e, netatina minámaifa, ido Ouna Felegaga ya mino gedaido yalo auma ya gimaito oluti uti Yelusalemu numudo, ido Yudia mika negu-negu, ido Samalia mika negu-negu, ido luwa-lawa mika faiga negu yaki kane kune ya lo oloto gimimo unagilae, loto logimaiye.

*Gotikafo Yesu itibito ilimito kosinau idami ka
(Mk 16:19-20; Lu 24:50-53)*

⁹ Eti loto logimaito, Gotikafo omunido olu faka loto ilimito kosinau idaito, limukafo faluku o edaito ya ogofuti eyámae. ¹⁰ Ogofuti eyámoti kosinau akawa auma witi kogo ko minato, we lele ukanido owo feke wiyami ya kaita minadoka oti nedi minaiye. ¹¹ Nedi minoti eti loto logimami, Galili wenenao, nediti amalo ya nedi minoti kosinau kogo ko minae? Wewa Yesu ya linate-dokati ilimito kosinau idami ya itibito mikalo enami kamena ya kosinau wito eyamo yaidana oto itibito enagoliye, loti laiye.

Matiyasi ya Yudasi lonola olunami ka

¹² Eti laito, ya minamo mowa Olifi ya fuliti lumuti kilomita lawoko yaidana uti Yelusalemu numudo ya itibiti wae. ¹³ Itibiti u fedeti numuna ma mulalo aifa nedo diti minomo wae. Minamo wenena ya kulini etito ne: Pita, Yoni, Yemusi, Adulu, Filipi ido Tomasi, Batolomiu ido Matiu, Alifiusi nalafo Yemusi, Saimoni kuliya ma Seloti, ido Yemusi nalafo Yudasi yaleka we ya minae.

¹⁴ Etiti wenena muki mau wi-wi amo yaki, Yesu kunalafo-motaki, olafo Maliaki, ido wenaipamaki muki seni-muluni lawoko meleti minoti Goti loumumo wae.

¹⁵ Ena kamena yalo koli kikitamo wenena wani hadeti tuwedi (120) ya mau minagu ya Pitakafo omunido nedito ¹⁶ eti loto logimami, Mono wenenane-motao, kolalo. Yudasikafo Yesu ya kuwolafo-mota gilimito oto anido gimami we kala ya adeina afimaleka Ouna Felegagakafo Defiti welalo ka ya melami kama oiya u ayaloma wiyaiye. ¹⁷ Ido Yudasi komu lamoki lakoina ekeleto minoto mono lono olumo wone.

¹⁸ Etito nefa, wewa mona nosámami melami, meinala umamo yakafo mika ma meina fito aya mikalo ya lumu fou loto, muluna poloka kito siya-mulunau neta muki feka aito folaiye. ¹⁹ Folaito, Yelusalemu numudo minamo wenena muki ya kawa koli fuli lamo yamu folami mikawa ya kuliya Akeldamale, loti melamo katelokati monawa ya Wanu Leikami Mikale, loto ne. ²⁰ Yamu mono lufuwa bukuku Mono Nema yau eti limo, Numuna ya lupa minageto wenena ma yau minámenagilae,

loto ka mono lufuwau (*Sng 69:25*) ya nemo ne. Ido maki ya eti limo,

We ma yakafo kiyaba we lonola ya olunami ne, loto ka mono lufuwau (*Sng 109:8*) ya nemo ne.

²¹ Etito yamu Wekolate Yesu ya folaiguti kofa nedami kala ya lo oloto melenami we ma lamo minonigu yauti Yesu lamoki minami kamena muki yalo lakoina moni-moni ami we ma iya ku melokele. ²² Wewa olu oloto pinumo ya

Yonikafo noku wi gede minaido yaloti uto Yesu lamodoka ilimito kamenalo kosinau idami ya eye fuli lonimo wemomo yaumati we ma iya ku melokele, loto logimaiye.

²³ Eti logimaito, we lele ma ya ma kuliya Yosefe kuliya lele ma Basabasi ido ma Yasitusi, ido we ma kuliya Matiyasi ya olu oloto piyamo ne. ²⁴⁻²⁵ Ido mukite Goti eti loumamo, Wekolao, wenena muki sete-muludeu ko-ko animo we kaimokafo Yudasi lonola fulitito aimola kanulalo uto u kopa wimoma nenako, yamu we lele yauti lawoko ma iya ku edanimu we ya ebalala olunami wewa lilibo, loti loumu minae. ²⁶ Eti loumutiti mau minamo ya noka kedeti Matiyasi kuliya ya oloto piti, aposolo minenaiye, loti lato aposolo leweni (11) minagu ya ekeleti minae.

2

Ouna Felegaga ami ka

¹ Ena foli felegaga kamena ya kuliya Pentikosi fedaito, eba lawoko nedo yalo koli kikitamo wenena muki mau minae. ² Mau minato, kaita nola ma kosinauti epe naba-naba fu-fu limo nola yaidana oto limo ya numugu yau amedoti minamo muki ya kolae. ³ Kolato, neta ma yo kuluma yaidana oto oloto pito netawa ya poni-poni loto wenena numugu minamo muki ya ukanido lomaiye. ⁴ Ukanido lomaito, ido muki ya Ouna Felegaga yakafo mino gedeto seni-mulunigu faitoto, luwa-lawua ka mona-mona lenawae, loto auma gimaito ya ka mona-mona lomo wae.

⁵ Ido aya kamenalo Yuda wenena Goti koliya kolamo ya mikau-mikau Yelusalemu yati numudoka oti yalo minae. ⁶ Aya wenenawa yate ka lamowa ya koliti yamu mau minamo muki yate wenenawa inanimoni kani yama loti lato kolanako, yamu moda elegi minae. ⁷ Elegi minoti kani ligi-ligi kiti loga o gedamo, Ka lo minamo we muki ya Galili wenena minafe? Olo. ⁸ Ya egaidana oti lalimote kate ona ya weniguti lamo ya otefo metefote lolomamo yaidana oto kolone? ⁹ Ido lalimo muki minonimo ya Patia wenena, ido Midia wenena, ido Elamu wenena, ido wenena ma Mesopotemiakati, ido Yudiakati, ido Kapadosiakati, ido Pontusikati, ido Esiakati, ¹⁰ ido Filigiakati, ido Pamufliakati, ido Isipikati, ido Libia ebaukati Sailini adu nemo wenena, ido Lomu wenena oto amau minonimo yaki ¹¹ maleka Yuda wenena ona minone. Ido maleka wenena ailoo-ailoo oto Yuda wenena monani olonimo yaki, ido lalimo ya Kiliti wenena, ido Alebia wenena etito ya minoba, ido Gotikafo auma wiyami neta lalo olufe lito amu yamu lalimote katelokati lato moda kolife loto koli minone, loti minae. ¹² Eti loti eleigiti kani ligi-ligi kiti inanimoni loga o gedamo, Netawa kolonimo ya monawa ya nena ne? loti loga-miga ae. ¹³ Etiti loga-miga ato, wenena malekate eti lamo, No waini muki ya noti kanimanini u kopa wito minae, loti kiya o gedae.

Pitakafo logimami ka

¹⁴ Ena Pitakafo Yesu lonodo we leweni (11) yaki minadoti nedito, wenena mau naba minamo au naba loto eti logimami, Wenenane-motao, Yuda

wenena minamo ido linate Yelusalemu ku onamo wenena muki kawa kolamo monawa fokito logiminagolowe. Ka logiminamo ya kani kiti kolife loti kolalo. ¹⁵ Linate ya wemomowa ya no waini noti kani-manini u kopa wae, loti kolafa, ido etito minámaiye. E'e, oiya uma ya leda naini (9) kiloku yaidana otoko nenako. ¹⁶ Netawa yamu polofete Yowelikafo eti limo,

¹⁷ Gotikafo eti limo, Kamena naba alitenami kamenalo Oune ya wenena muki mona-mona ya gimoneto, natibo-mota ido olutibo-mota kane lo oloto melenagilae. Ido linate we kofaweti ya famo yaidana oti ya eyenagilae. Ido we kilofa-akilofo yaki famo kula eyenagilae. ¹⁸ Ido aya kamenalo koubanabane we wena Oune ya gimoneto kane ya lo oloto melenagilae. ¹⁹ Ido kosina akawa yaki mebe-maba ma gilibito ido mikalo umalo yaki namo aumane gilibomo neta ya wanuti, ido yoti, yokila nabati ya gilibinagolowe. ²⁰ Gilibinamo ya fo ádoto ido ikana ya olu wanu yaidana lafa lenagoliye. Etito lenaido yalo ya Wekola kamenala naba ido lamenala ya oloto pinami ne. ²¹ Ido Wekola kuliyalo lula finawamo wenena muki ya olu omuni kenami ne,

loto ka mono lufuwau (*Jol 2:28-32*) ya nemo ne.

²² Ido linate Isilaeli wenena kawa koli minalo. Nasalete numudoti ami we Yesu ya Goti aumala lilibami neta mona-mona yaki, ido mebe-maba yaki, aumala nabaki olu oloto pi gimami ya Gotikafo ilifi melomo we ne, loti kolinagilae, loto

etito amokafo mino edaito, netawa ya omunido olu oloto pi gimaito, linanimote netawa ya moda koli minae. ²³ Adeina afimalekati Gotikafo wewa yama ya linate anido melenae, loto kolito kala lalo kiyaito, linateki ido ka koliti kolámoti amo we yaki ana-kiyanalo oluti yá yofolo ofoti folae. ²⁴ Ofoti folafa, ido folami mona yakafo nela wi edenami ya ogoufámainako, Gotikafo fuluto ogofu naba-naba kolaigu yauti efili edeto folaiguti olu nedi edaiye. ²⁵ Ido Defitikafo amomu eti limo, Wekola ya kamena-kamena omunelo minaito ya eye-eye o minowe. Ido ane onaleka minami nenako, neta-mata makafo olu afima o nedámenagoliye. ²⁶⁻²⁷ Ido oune ya folamo ebau yau fulo edeto koito edámoto, namo Felegaga We minomo ukane aumane ya fitala kiyámenaiye, loto lanimoma nenako, yamu sene-muluneu lalo kolowe. Yamu namo ya wenekafo alikani ka loto, mikaleka ukaneki minomo kamenalo ya kamo o nedenanimo kolito kiyabaka oto minomo dinae. ²⁸ Ido kofawa minomo idamo kanu nilibito namo mino nedageto, alikani naba-naba enagolowe, loto ka mono lufuwau (*Sng 16:8-11*) ya nemo ne.

²⁹ Mono wenenane-motao, auma wito logimowe. Autefo-kolofate Defiti ya fulutaito, kale li edato, ido kale li edamo ebala ya amau adu ya ne. ³⁰ Ido amo ya polofete minoto eti loto kolami, Gotikafo onale, loto kamo ufa fiyanimo yauti we ma olu nedi edageto, kamo ekeina folomoka yalo minoto ya wenena kiyaba o gedenagoliye, loto auma wito lo mele umami ne, loto koli minaiye.

³¹ Etito netawa fedenami ya kolainako, yamu Metefokafo ilifi melami we Kilisto ya fulunaiguti olu nedi edeto ya folamo ebau fulo edámaito, kono ukana ya kaleku yau fitala kiyámenami ne, loto monawa ya lo oloto gimami ne. ³² Ido Gotikafo Yesu folaiguti kofa olu nedi edaito, ido lalimo muki ya omude yakafo moda eyefe lonimo ne. ³³ Ido Goti ya Yesu kuliya olu faka loto, ane onaleka kuliyai we minenaiye, loto ido Ouna Felegaga kumunae, loto lo mele umamima ya Melafodoka yati oluto ido netawa onema linate eyeti kolamo ya oloto pi ledaiye. ³⁴ Oloto pi ledaito, Defiti aimola ukana ya kosinau idámami nefa, eti limo,

Wekola yakafo Wekolane ya loumami, Ane onaleka amedoto kiyaba oto minageto, ³⁵ ya kuwokafo-mota fulo kiyaga feumau gedenagolowe, loto limo ne, loto ka mono lufuwau (*Sng 110:1*) ya nemo ne.

³⁶ Yamu linate Isilaeli wenena muki ya kolife loti kolalo. Linate yate we yá yofolo ofo folamo wewa Yesu ya Goti yakafo Wekola, ido ilifi melomo we Kilisto ya ne, loto bulu edaiye, loto logimaiye.

Wenena muki seni-muluni olu eleyapa witi noku wiyamo ka

³⁷ Ena kawa logimami ya koliti seni-mulunigu keina naba-naba koliti, Pitaki aposolo liligaki eti loti loga o gedamo, Mono wenenate-motao, nedi-nedi enune? loti loga ae. ³⁸ Loga o gedato, Pitakafo itibito logimami, Linanimoni muki ya seti-muludi olu eleyapa witi Yesu Kilisto kuliyalo

noku winawamo ya Gotikafo lifimatina kilili o gedeto, Ouna Felegaga gimageto olunagilae. ³⁹ Yamu linate ido nomilipatina ido faiga minamo wenena muki Wekola Gotitekafo luni finami wenena muki ya Ouna Felegaga giminae, loto lo mele gedaiye, loto logimaiye.

⁴⁰ Eti logimito, ka maleka muki fuka ka auma wito eti logimami, Linate kamena oiya amo minamo wenena nosámamo minagu lifimanina olunawamo yaidana oti olutenuwe, loti fulo gedalo, loto logimaiye. ⁴¹ Eti logimaito, ido kamena yalo wenena so loti tili tauseni (3,000) yate Pita ka limo ya koli kikito umato noku wi gedamo ya koli kikitamo wenena enu wiyae.

Koli kikitamo wenena seni-muluni lakoina melamo ka

⁴² Ena kolife lenune, loti aposolo api gilibamo ka auma witi koli-koli o minamo mono wenena maleka ani olu faka lo gede minoti, weni-netati ya lakoina noti Goti loumu-umu o minae. ⁴³ Eti o minato, aposolo yate Goti aumala gilibami neta mona-mona ido mebe-maba gilibi-gilibi amo netawa ya wenena muki eyeti elegi minae. ⁴⁴ Ido koli kikitamo wenena seni-muluni lawoko meleti, netani-matani olu lawoko oti olu minae. ⁴⁵ Yamu mikani ido koukameni maki kifanalo fuloti kifana oluti wenena netamu moni wilamo wenena iya meleti gimae. ⁴⁶ Iya meleti gimiti, seni-muluni lawoko melamo ya kamena-kamena felegaga kuliyai numuna naba kilalau yau lakoina uti mau wi-wi o minae. Mau witi minoti, numunigu-numunigu weni-neta ido mono kobina ya iya meleti no-no minoti, seni-mulunigu alikani oti,

luni-kani lawoko meleti, ⁴⁷ Goti ebola loumato, wenena muki ya geye lalo meleti geye minae. Etiti minato, kamena-kamena ya Wekolakafo maunigu yau olu omuni kami wenena ya olu mene o gedaiye.

3

Pitakafo we ma kiyana nosámami olu lalo o edami ka

¹ Kamena malo ya lunaga tili kiloku (3) yaidana oto Goti loumunawamo kamena adu melaito ya Pitate Yonite felegaga kuliyai numuna nabau idaiye. ² Diti yalo felegaga numuna kanu kuliya Omona Biyanele, lamo kanu welalo yalo we ma olafo mulunauti kiyana nosámami ma nemo ya eyaiye. Eyami wewa ya kamena-kamena auwafo-mota yate mofuti oti yalo fulo edato ya wenena felegaga kuliyai numuna nabau diti lumuti amo ya kifanamu wako lo gede-gede iye. ³ Wewa yakafa Pitate Yonite felegaga kuliyai numuna nabau dinagili ami ya geyetoto, Neta ma no-mailo, loto wako lo gedaiye. ⁴ Wako lo gedaito, Pitate Yonite wewa eyefe loti eyeti ya Pitakafo, Lamo ya leyo, loto loumaito, ⁵ ena wewa, Neta ma numunagilaiye, loto kogo geyaito ⁶ Pitakafo loumami, Kifana ma ko ánofa, ido neta ma ko nomo ya moda kumunagolowe. Yesu Kilisto Nasalete numudoti ami we kuliyalu ya kamo mikaloti nedito kanu moino, loto loumuto, ⁷ ana onaleka oluto olu faka lo edaiye. Eti o edaito ya ayalomati kiyana moda aumafoko lito, ⁸ satoto kiyana nedito kanu monito monimo uto, felegaga kuliyai numuna nabau ya we lele yaki

lakoina diti uti wewa yakafo satomo akaiya-akaiya wito Goti ebola liye. ⁹ Etito kanu monito Goti ebola limo ya wenena muki eyeti ¹⁰ eyefe lotiti, Aiyo, wewa ya felegaga kuliyai numuna nabalo kanu kuliya Omona Biyanele, lamo kanu welalo ama ya kifana-koukamemu wako lo ledelede ima ya nefe? loti u lalo wimo eyeti ya elegiyae.

Pitakafo wenena felegaga kuliyai numuna nabau minamo ya logimami ka

¹¹ Ido wewa yakafo Pitate ido Yonite ukanido oluto minaido ya wenena muki oluloti amo minado felegaga kuliyai numuna naba ogonaagona oti kolokalo numuna yaidana oti kuwamo anawaleka ya kuliya Solomoni Kilalau, yaleka o fedeti elegiti olu mau witi minae. ¹² Eti ato, Pitakafo geyetoto eti loto logimami, Isilaeli wenena, linate nediti elegiti minae? Kogo leyamo ya lalimo aumate yakafofe, ido lalimo Goti monalalo meyalo melenumo lonote yakafofe wewa ya olu kanu moni edaiye, loti kati kiyafe? Olo? ¹³ Abalahamu, Aisaka, Yekopu Gotinina, lalimote aute-mota kolofate Gotinina yakafo moda we naba ne, loti kolinagilae, loto koubanabala we Yesu olu naba o edeto kuliya lamenala umaiye. Eti ifa, linate ya ofato fulunaiye, loti Yesu ya kuwolafo-mota anido melamo ne. Eti melafa, ido komu ya Pailatikafo nelauti efilu fulo edenae, loto lima ya linate, E'e, loti mesafa wi umamo ne. ¹⁴ Mesafa wi umuti, felegaga nemo we monala efe limo we ya meti umuti, wenena gini folami we efilu fulo edenane, loti loumamo ne. ¹⁵ Linate

kofawa minomo dinawamo mona aboga ya oluti ofo folafa, ido Gotikafo folaiguti olu nedi edaito, omudekafo eyomi ne. ¹⁶ Ido wewa ama eyeti koliti o-o minamo ya Yesu kuliyafo koli kikito umonimo mona yakafo olu aumafofo lo edami ne. Etito Yesu kuliya yakafo ido Yesu koli kikito umonimo mona amodokati ami yakafo wewa kiyana nosámami moda olu faka lo edaito ya linate muki eye minamo ne.

¹⁷ Ena mono wenenane-motao, linate ido kiyabani we Yesu eti o edamo monawa ya kolife ádamo ya moda kolowe. ¹⁸ Eti o edafa, adeina Gotikafo ilifi melami we Kilisto ya keina kolinagoliye, loto limo ka polofete muki wenido melaito kalawama ya oiya linate mona melado ya kalawama etito wiyaiye.

¹⁹ Yamu lifimate kilili o ledeto, Wekolakafo oudeu olu aila wi ledenami kamena ya lamodoka lilifinaiye, loti seti-muludi eleyapa witi Gotidoka itibiti alo. ²⁰ Itibiti ato, Yesu ya ilifi melami we Kilisto minami ya adeina akaimati lamomu moda olu iyaina o edeitami ya minonido ilifi melenagoliye, loti seti-muludi eleyapa wiyalo. ²¹ Aiga ilifi melenagolifa, oiya kosinawu kiyaba minageto, polofete felegaga we wenido lo mele lomami ka ya melaito, ka lamo ya neta-mata muki kofawa olufe lenami kamena fedageto yalo Yesu itibito enagoliye.

²² Yamu Mosese yakafo eti limo,
Wekola Gotitina yakafo linate wenenatina minaguti polofete ma namo yaidana oto olu oloto pi gimito gilifi melenaiye. Olu oloto

pi giminami wewa yakafo logimami kala muki ya koliti meyalo melalo. ²³ Ido makafo kala koli kolámenami ya Goti wenenala yauti moda u kopa unagoliye, loto ka mono lufuwau (Lo 18:15, 18-19) ya nemo ne. ²⁴ Etiti polofete muki Samuweli kamenalalo akaimati ka lomo idamo yama ya oiya ama netawa-matawa o fedami yamu ka lo-lo amo ne. ²⁵ Ido Gotikafo polofete neta iya ku gedami ido autibo kolofati-mota amoki olu kutifi gedami ka ya linate iya ku gedami ya moda olunagilae. Ido Gotikafo Abalahamu eti loumami, Namu ya ufa fiyanimu we yakafo mikau-mikau wenena muki olu lalo o gedena, loto ka mono lufuwau (*Stt 22:18*) ya nemo ne. ²⁶ Eti loto loumami ya linate nosámami monatina ya olu fuliti seti-muludi olu eleyapa wiyato olu lalo o gedena, loto kouba-nabala we ya olu oloto pito komu linanimodoka gilifaiye, loto logimaiye.

4

Pitate Yonite nela wi gedamo ka

¹ Pitate Yonite wenena ka logimi minaito, Goti yokila ki umamo weki, ido felegaga kuliyai numuna naba kimiwe wenabaniki, ido Sadusi wenenaki ya we lele minaido o fedae. ² Minaido o fedeti aposolo ya wenena api gilibiti eti logimamo, Yesu folaiguti neidainako, wenena ya ayaidana oto fulunuguti nedinune, loti lamo ka ya kolamo yamu seni kala-kala naba lito, oti ³ Pitate Yonite anido olafa, lunaga melainako, yamu leda ligiya lo gedenuwe, loti nela numugu

yau olumo fulo gedae. ⁴ Olumo fulo gedafa, ido ka mono lami kolamo wenena ya muki koli kikito umuti, ido Yesu wenenalaki ekeleti koli kikitamo wenena so loti faifu tauseni (5,000) yaidana minae.

Pitate Yonite ligiya o gedamo ka

⁵ Ido leda ya Yuda wenena wenabaniti, ido wenena kiyabani weti, ido lo melami ka api gilibamo weti ya Yelusalemu numudo mau wiyae. ⁶ Mau minagu ya Goti yokila ki umamo we wenabani Anasile, ido wenenala Kaiyafasile, Yonile, Aleksadale, ido wenenala maki lakoina mau minae. ⁷ Mau minoti we lele ya olu mau minagu gilimiti idato, omunido ya minaito, eti loti loga o gedamo, Kema aumalalofe, ido kuliyalofe lonowa ama ya olaiye? loti loga o gedae.

⁸ Loga o gedato, Ouna Felegagakafo Pita siyumulunau faitoto mino edaito eti loto logimami, Wenabate ido kiyabate wenena, ⁹ lamo we kiyana nosámami olu lalo edomi yamu egaidana oti wewa ya olu faka lo edaiye? loti loga o ledamo yamu lo oloto melenae. ¹⁰ Ena lo oloto melenamo ya linateki ido Isilaeli wenena muki yaki kolife loti kolalo. Gotikafo ilifi melami we Yesu Kilisto, Nasalete numudoti we ya linate yá yofolo ofato folami ya Gotikafo folaiguti olu nedi edami we kuliyalo ya wewa omunido nedi minami ya olu faka lo edaiye. ¹¹ Ido wewa yamu eti limo,

Kifana ya numuna kuwamo wenena eye fa netaidana itamo nefa, ido aya kifanawa yama moda numuna lagi kola fiyami ne,

loto ka mono lufuwau (*Sng 118:22*) ya nemo ne. ¹² Yesu yakafoko olu omude kenami ne. Etito nenako, mikau-mikau wenena minagu yauti makafo kuliyalalo olu omude kenumo we ma minámaiye, loto logimaiye.

¹³ Ena Pitate Yonite koli gimámaito mau minamo wenena yate geyamo ya we lele ya fa wenena minoti, lufuwa api gilibamo numugu kamena lina efemako wamima ne, loti koliti yamu elegiti, ena amo ya Yesuki lakoina minomino ama ne, loti ya koli minae. ¹⁴ Eti koli minato, we olu faka lo edami we ya lakoina nedi minamoma ya eyamo yamu ka lenawamo ya ma minámaiye. ¹⁵ Ka minámaito, kanisole mauniguti feka uti minailo, lato, lumuti minaito, inanimoni ka lo kifiti ya eti lamo, ¹⁶ Lalimote we lele ya nedi-nedi o gedunune? Wewa lele yate Metefo aumala lilibami neta naba ya olu oloto piyaito, ya Yelusalemu numudo minamo wenena muki ya koli fuli lotae. Ido netawa oloto piyámáiye, loto lenumo ya ogoufámone. ¹⁷ Ido kawa ya numudo-namado upatoto wenena koli fuli lotenawae, loto lalimote ya wewa kuliyalalo ya wenena ma kofa logimámailo, loto aumafofo loto lo fuko gedunune, loti lae. ¹⁸ Eti lotiti we lelema kofa luni fiyato aito, eti logimamo, Yesu kuliyalalo wenena kofa logimiti api gilibámailo, loti aumafofo loti lo fuko gedae.

¹⁹ Lo fuka gedafa, Pitate Yonite yate ka itibiti eti logimami, Lamo katina yalo golodoto Goti kala fulitenumo ya Goti kolinami lalo enaife? Kawa ya linanimotina iya meleti kolalo. ²⁰ Yamu

lamo netama eyeto kolito o minomi neta ya lo oloto melámenalimo ya ogoufámoiye. E'e, lo oloto melemo dinagoloiye, loti laiye.

²¹ Eti loti laito, wenena muki netawa eti amo ya koliti Goti ebola loumuti minanako, kiyaba we yate we leledoka neta ma o gedámamo faifa koli giminami ka makafo igamu oti nelauti efliti gilifi fulato waiye. ²² Ido Goti aumala gilibami netakafo we kiyana nosámami olu lalo o edami wewa ya melegela foti (40) ya ne.

Koli kikitamo wenena Goti loumamo ka

²³ Ena Pitate Yonite nelauti efliti gedato, mono wenenani minado uti Goti yokila ki umamo wenabani ido wenena kiyabani we ka logimamo ya logimaiye. ²⁴ Ka logimami ya kolititi luni olu lawoko meleti, Goti eti loti loumamo, Wekola nabao, mika kosina kuwo no ido netamata mona-mona neta nemo ya olu oloto piyane. ²⁵ Ido kamo Ouga Felegaga yakafo kouba-nabaka we autefo Defiti welalo ka melaito eti limo,

Ailo feka wenena ya nediti seni kalakala naba lo minae? Ido wenenawa yate nediti Wekola ya kudala ki minae? Eti afa, ogoufámæ.

²⁶ Ido mikalo kiyaba we wekudi yaki ya minoti, wenena kiyabani we Wekola Goti yaki ido ilifi melami weki lowa fi giminune, loti wenena naba ya mau witi ki minae, loto ka mono lufuwau (*Sng 2:1-2*) ya nemo ne.

²⁷ Ona lito, ido aya numuna meyalo ya Heloti ido Pontiusi Pailati yaki ailo feka wenena ido Isilaeli wenena yaki ya mau witi oti felegaga kouba-nabaka we Nakafo Yesu ya ilifi melanimo

we lowa fi umunune, loti ka lo kifae. ²⁸ Etiti ka lo kifamo ya eti-mati enawae, loto kamo kaimoka aumakakafo ido kolitoto komu lotanimo yaloma wiyaiye. ²⁹ Eti afa, kamo Wekolate oiya kuwotefo-mota ka makafo igamu oti lamo yamu lamo kouba-naba o kedonimo ya aumakama lomage to, wenenawa kolini kolámoto, kaka ya wenena muki logimimo dinune. ³⁰ Etito aumaka ya lilibito, felegaga kouba-nabaka we Nakafo Yesu kuliyaló ya wenena neta kilamo ya olu faka lo gedeto aumaka lilibanimo neta olu oloto pimo wo, loti loumae.

³¹ Eti loti loumuitato, numuna mau minamo numuna ya mima naba-naba ito, Ouna Felegagakafo oto seni-mulunigu mino faitito, kolini kolámoti Goti kala ya aumafofo loti logimiti minae.

Koli kikitamo wenena luni lawoko meleti minamo ka

³² Ido koli kikitamo wenena muki luni-kani lawoko meleti, ido we ma netala ko nami yama ya nanimoko netane ne, loto ádami ne. E'e, muki wenena yate netanina ko namo neta muki ya iya melamo ne. ³³ Ido aposolo yate Wekola Yesu folaiguti kofa neidami kala ya auma naba-naba witi logimimo wae. Ido nasafili mona naba ya mino gedami ne. ³⁴ Ido aya wenena minagu yau ya netamu moni wilamo wenena ma minámamo ne. Ido kamena maleka neta ko namo wenena ya numuni-ebani netani-matani nemo yama kifanalo fuloti meina oluti ³⁵ aposolodoka ya gimato, amo yate neta ko ánamo wenena netamu moni wilamo wenena ya iya meleti gimae.

⁷ Ena aiga tili (3) awa yaidana oto olu fulito olonafo kawa ya kolámoto o fedeto numugu idaiye. ⁸ Numugu idaito, Pitakafo loga o edeto loumami, Mikati meinala olami ya etito nefe? lito, amokafo, Ona lane, meinala etito ne, loto liye. ⁹ Ido Pitakafo eti loumami, Linate setimuludi lawoko meleti Wekola Ouna ya kepa mele edenune, loti ya egaidana oti kolaiye? Koli mino. Wagafo kale li edamo wenena numuna kanu welalo minamo ya kamoki kilimiti uti kale li kedenagilae, lito ¹⁰ ayalo kiyanaló lumu fou loto moda folaito, we kofawe yate numugu diti kono ukana oluti uti wanafo kale li edagu ayau ya mele edae. ¹¹ Ido monolo mau wi-wi amo wenena muki ido muki kawa kolamo ya koli naba gimaiye.

Aposolo yate neta mona-mona amo ka

¹² Aposolo yate mebe-maba yaki, ido Goti aumala gilibi-gilibi imo neta mona-mona ya wenena minagu ya olu oloto piyae. Eti ato, ido koli kikitamo wenena muki ya seni-muluni lako meleti felegaga kuliyai numuna naba ogona-agona oti kolokalo numuna yaidana oti kuwamo anawaleka ya kuliya Solomoni Kilalale, loti lamo yau mau wi-wi o minae. ¹³ Mau wiyato, wenena yate lalo geyafa, koli kolanako, yamu ya amoki mau wiyámamo ne. ¹⁴ Etito nefa, we wena so loti mulalo-mulalo oti Wekola koli kikito umamo ya amodoka mene otiko minae. ¹⁵ Etito wenenani neta kilamo ya yafalo meleti, ido ma ya agagalo meleti gilimiti oti kunu wiliti yalo meleti eti kolamo, Pita uto oto enami kamamunakafo neta kilamo wenena maleka ya ukanido oluto

olu faka lo gedenaiye, loti kanudo mele-mele ae. ¹⁶ Eti o-o ato, ido Yelusalemu numuna eba adu numudo-namadoti wenena muki mau wiyamo ya neta kilamo wenenaniki, ido Satani kimiwela seni-mulunigu mino gedeti olu nosámami gedami wenenaniki gilimiti amo wenena muki ya moda olu faka lo fuli lae.

Enisolekafo nela numuguti aposolo gilimito wimo ka

¹⁷ Ena yokila ki umamo we kiyabani we wenaba yaki ekeleti minamo we muki Sadusi wenena maunigu minamo ya netawa yamu koliti komumu witi ¹⁸ aposolo ani-kiyanido oluti nela numunau yau olumo fulo gedae. ¹⁹ Fulo gedato, luwaila Wekola enisolela yakafo nela numuna kanu wi gedeto feka gilimito uto ²⁰ eti logimami, Linate uti felegaga kuliyai numuna nabau diti wenena muki minamo ya omuni kofawa mine-nawamo mona ka muki ya logimalo, loto logimaiye. ²¹ Logimami ka koliti meyalo meleti leda ko lido ya felegaga kuliyai numuna naba kilalau diti ka mono api gilibi minae.

Ido yokila ki umamo we kiyabani we wenaba yaki ege melamo wenena yaki o fedeti Sani-hetilini Kanisole ya Isilaeli wenena kiyabani wenaba minamo muki olu mau wi gedeti, ya kimiwe nela numuguti aposolo ya gilimiti alo, loti gilifi melae. ²² Gilifi melato, kimiwe yate uti nela numugu ya moni wilafa, minámato, ²³ itibiti oti eti logimamo, Lamo u fedeto eyonimo ya nela numuna kanu moda aumafoko loti ku kiki loitato, ido kiyaba we yaki kanudo kiyaba oti minato,

kanu wito dito moni wiloba, minámae, loti logimae.

²⁴ Logimato, ya yokila ki umamo we wenabanina yate ido felegaga kuliyai numuna naba kimiwe kiyabani wete kawa ya koliti netawa fedami yamu kani ligi-ligi kiyae. ²⁵ Eti o minato, we ma minado fedeto eti logimami, Eyalo. Nela numugu fulo gedamo wenenama ya felegaga kuliyai numuna nabau ya wenena ka mono api gilibi minae, loto logimaiye. ²⁶ Logimaito, koliti kimiwe kiyabani weki ido kimiweki uti aposolo gilimiti afa, wenena yate kifana fuloti lofotenawae, loti koli gimaito, sodoti gilimiti ae.

Aposolo ya koli kolámamo ka

²⁷ Gilimiti oti yokila ki umamo kiyabani we wenaba yakafo loga o gedenaiye, loti kanisole wenena omunido ya olu nedi gedato, eti loto loga o gedami, ²⁸ Lamo ya, Wewa welalo ya api gilibámalo, loto lo fuko gimonima nefa, kolámoti linate ka ya Yelusalemu numudo kofa lato, wenena muki katina koli fuli lato, ido linate yaki wewa ya lamote ofo folae, lenune, loti lifima lamodoka melenune, loti auma witi koli minae, loto logimaiye.

²⁹ Eti logimato, Pitaki ido aposolo yaki ka itibiti logimamo, Wenena kanina ya koli fulito Goti kala yako meyalo melone. ³⁰ Ido autefomota Gotinina yakafo Yesu, linate yá yofolo ofo folamo we, ya folaiguti olu nedi edeto ³¹ aimola ana onaleka meleto ya oluto dito kiyabani we wenaba ido olu omuni kenami wele, loto mele minaiye. Mele minami ya Isilaeli wenena seni-muluni olu

eleyapa wiyato lifimate kilili o gedenaiye, loto melaiye. ³² Eti lo melaito, ido lamo netawa eyeto lo oloto melemo wogeto ido Ouna Felegaga ya Gotikafo kalalo golodamo wenena gimami we yaki ayaidana oto lo oloto pimo wiye, loti logimae.

Falisi we makafo Kanisole seni-muluni olu you limo ka

³³ Ena kawa lamo ya Kanisole wenena kolititi ya seni kala-kala naba-naba lito, Gini fulunuwe, loti kolae. ³⁴ Eti loti kolafa, Falisi we ma kuliya Gamaliyeli, lo melami ka api gilibami we, wenena muki kuliya olu faka lamo wewakafo Kanisole kulumanigu nedito kimiwe eti logimami, Aposolo feka gilimiti wato, kamena lina feka minenawae, loto logimaiye. ³⁵ Eti logimaito, feka gilimiti wato, amokafo eti limo, Linate Isilaeli wenena neta ma wemomowa ya o gedenuwe, loti kolinawamo ya kolife loti kati kiyalo. ³⁶ Komu we ma nemo kuliya Teudasi yakafo, Namu kuline nemo we minowe, loto lito wenena so loti fo hadeti (400) yaidana oti ege melama nefa, kuwolafo-mota yate ofo folato, ege melamo wenena muki ya upatoti wato, lonola ya u fa neta bulaiye. ³⁷ Ena aiga gamanikafo wenena kulini lufuwa wiyamo kamenalo ya Galili we ma kuliya Yudasi oloto piyami yakafo wenena ma ile-fali senigu wito, Gamani wenenaki fina finune, lito ege wato ofo folato ege melamo wenenala muki ya upatae. ³⁸ Eti upatato, ido oiya netawa-matawa fedami yamu ka logimowe. Linate wemomowa ya olu kopa gedámoti koito gedalo. Nelauti eflito fulo gedalo. Ido lonowa mona ya faifa

wenenadokati minagetoma, lonowa ya u kopa unagolimo ne. ³⁹ Nefa, lonowa mona ya Goti aimoladoka minagetoma ya Gotiki fina fi minanako, Wemomowa lononina ya itenune, loti enawafa, ogoufámenawamo ne, loto logimaiye.

Yesu yamu ginato ya alikani amo ka

⁴⁰ Gamaliyeli eti logimaito, ka limo lalo koliti aposolo luni fiyato, itibiti ato, olu kimiwe gimato, kefadunu ginae. Ginato, auma witi lo fuko gimamo, Yesu welaloti ya kofa wenena api gilibámalo, loti logimiti nelauti efili fulo gedato, ⁴¹ Kanisole mau wiyaguti lumuti eti loto kolami, Gotikafo lalo leyeto Yesu yamu keina naba ogofuto koloie, loto kolaiye, loti kolami nenako, yamu lelewa seni-mulunigu alikani naba-naba aiye. ⁴² Ena kamena-kamena felegaga kuliyai numuna nabau, ido wenena numunigu Yesu ya Gotikafo ilifi melami we Kilisto ya ne, loti kala kuwa lalo ya api gilibiti lo oloto melemo utiko minae.

6

Ani olu faka lo gedenawamo we olu oloto piyamo ka

¹ Kamena yalo koli kikitamo wenena so loti Yesu ege melamo wenena mene-mene omo wato, ido minagu yauti Giliki ka lamo wenena yate moila ka eti loti lamo, Yuda ka lamo yate wenena kamena-kamena neta-mata ko ánamo wenena neta iya meleti gimi-gimi o minado ya lamo wenaipa-kenate ya ani olu faka ádo-ádo ae, loti moila ka logimae. ² Eti logimato, Yesu lonola

we tuwelu (12) yate ege melamo wenena muki olu mau wi gedeti eti loti logimamo, Lalimo ya Goti kala api gilibonimo lonowa fulitoma weni-neta iya melamo lono oloto meleto moni minenumo ya efe ádenagoliye. ³ Yamu mono wenenate-motao, linanimo minagu yauti wemomo seweni (7) Ounakafo lunigu mino faitimo we, ka maninigu nemo we, lalo geyenawamo ya moni wiliti olu oloto pi gedato lonowa ya anido meleto ⁴ ido lamo ya Goti loumu-umu onimo lono ido kala kuwa lo oloto melenumo lono auma wito olu-olu minenagolone, loti logimae.

⁵ Eti logimato, mau minamo wenena muki ya lalo koliti Sitifeni koli kikila naba neto Ouna Felegaga siya-mulunau faitito mino edami we ya kiyaka oti, ido Filipi, Polokolusi, Nikanoli, Timoni, Pamenasi, Nikolasi Antiyoku numudoti ami we Yuda mono wenenadoka enu wiyami we yaki kiyaka o gedae. ⁶ Wemomowa kiyaka o gedamo ya aposolo minado gilimiti ato, Goti loumutiti anikafo wemomo maninido melae.

⁷ Etito Goti kala kuwa ya upatoto monimo wito Yelusalemu numudo koli kikitamo wenena muki mene-mene omo wato, ido yokila ki umamo we minaguti yauti ma so loti kala kuwa lalo koli kikito umae.

Sitifeni ana-kiyanalo olamo ka

⁸ Ena Gotikafo Sitifeni ya nasafili mino o edeto auma umaito, wenena minagu ya mebemabaki Goti aumala gilibami netaki monamona olu oloto piyaifa, ⁹ wenena malekate Sitifeni moila fi umae. Wenenawa ya Yuda wenena mono numunani ma kuliya ya efili ledamo we mono numunile,

loti lamo mauniguti mate Yuda wenena mi-namo Sailini mikalekati amo, ido ma Alekisadilia mikaloti amo, ido ma Silisia mikalekati amo, ido ma Esia mikalekati amo wenena yate Sitifeni moila fi umu minafa, ¹⁰ Ouna yakafo Sitifeni welau ka melaito, ka lido fulo edenawamo ya ogoufámae. ¹¹ Ogoufámamo nenako, momona oti wenena ma olu oloto pi gedeti kani oluti eti loti logimamo, Sitifeni yakafo Mosesete ido Gotite kamani kiyaito kolonimo ne, loti logimalo, loti logimae. ¹² Etiti ka lamo yakafo wenena fa wenena ido Yuda mono kiyabani we ido ka mono api gilibamo we ile-fali senigu wiyato Sitifeni minaido oti anakiyanaló oluti kanisole mau minagu ilimiti wae. ¹³ Ilimiti uti ka su lo edenawamo wenena ya gilimiti ato, amo yate eti logimamo, Wewa ya kamena-kamena felegaga eba ama ido lo melami ka ya kamani kimo wimo ne. ¹⁴ Yamu kolonimo ya Yesu Nasaleté numudoti ami we yakafo felegaga kuliyai numuna naba ya luko fulito ido monate Mosesekafo lomami ya olu eleyapa wi melenagoliye, loto limo kawa kolonima ne, loti lae. ¹⁵ Eti loti lato, Sanihetilini kanisole mau minagu amedoti minamo wenena muki yate Sitifenidoka kogo eyamo kola-wela ya enisole kola-wela yaidana ito eyamo ne.

7

Sitifenikafo Sanihetilini kanisole logimami ka

¹ Ena yokila ki umu-umu amo we kiyabani we wenabakafo Sitifeni loga o edeto loumami, Kawa lo kedamo ya ona nefe? loto lito,

² Sitifenikafo itibito loto loumami, Wenenane, ido menefo-motao, ka lenagolomo ya kolalo. Adeina autefo kolofate Abalahamu Halani numudoka ku onámáido Mesopotemia mikalo minami kame-nalo ya lamena aboga Goti yakafo oloto pi edeto ³ eti loto loumami, Mikaka ido wenenaka fulo gedeito mika ma kilibinamo ebaleka wo, loto loumaiye.

⁴ Eti loumaito, ka kolito Kalidia mika fulito, Halani numudo uto yalo minaiye. Minaito, melafu fulutaito Gotikafo ilifi melaito oto linate oiya minamo mikalo ya o fedaiye. ⁵ Etito u ilifi melami ya mika ma aimola aboga ona minenaiye, loto umámami ne. E'e, mika kefolá efe maki umámami ne. Umámaifa, ido aiga kamo ido ufa fiyaniguti wenena mika gimoneto aboga ona minenawae, loto lo mele umaiye. Eti loto melaima nefa, aya kamenalo ya Abalahamu nomilipala minámæ. ⁶ Ena Gotikafo eti loumami,

Ufa fiyanigu yauti wenenaka ya wau wenena yaidana oti minoti, ailo wenena mikanigu ya melege fo hadeti (400) yalo ya minoti *kouba-naba o gedeti, keina naba-naba kolimo unawae.* (Stt 15:13-14) ⁷ Eti enawamo nefa, ido kouba-naba o gedamo wenena ya namokafo lifimanina itibito gimoneto aiga ufa fiyaniguti wenenaka ebawa ya fuliti oti mika amaló ya ouni-luni-kani numuti minenagilae,

loto ka mono lufuwau (Kis 3:12) ya nemo ne.

⁸ Eti loumuto ainála ukanigu fukenawamo ya namoki olu kutifi gedenae, loto lo mele umaiye. Ena aiga Abalahamu nalafu Aisaka oloto pito, fo

kamena eiti (8) wageto Goti ainala ukanau fuko edaiye. Ido Aisaka nalafu Yekopu oloto piyami, ido Yekopu nalafu autefo-mota tuwelu (12) ya oloto piyamo ne.

⁹ Ido autefo-mota kunanibo Yosefe komumu witi kifanamu koliti wenena anigu gimiti meina olato Isipika mikalo ilimiti wae. Ilimiti wafa, Gotikafo amodoka mino edeto ¹⁰ keina kolaiguti oluto ka manenau mele edaito minami Isipi wenena kiyabani we wekudi Felo yakafo Yosefe mona lalo melami ya eyeto Isipika wenena muki ido aimola numuna ebala kiyaba o gedeto mine-naiye, loto kuliyai we naba olu nedi edaiye.

¹¹ Ena aiga Kenani mikalo ido Isipi mikalo muki ya kadunamu kamena naba oloto pito numuna eba gedo fulitageto keina naba-naba koliti autefo-mota kadunamu fuluti minae. ¹² Minoti Yekopu ya Isipika yuwa witi ya ne, loti lamo ka ya kolito autefo-mota kana gilifaito yalo wae. ¹³ Uti itibiti oti kofa wato, Yosefekafo yalafu-mota monala lo oloto mele gimaito, ido mikalo kiyabani we wekudi Felokafo Yosefe wenenala geyefe liye. ¹⁴ Etito ya Yosefekafo alo, lotaito, melafu Yekopukele wenenala muki we wena sewedififu (75) ya gilimito wae. ¹⁵ Ena Yekopu Isipika uto minoto folaito, ido autefomota ayaidana uti minoti aiga folae. ¹⁶ Folato, kono ukani oluti Seke-muka oti eba ma Abalahamukafo komu adeina Sekemu numudo Hamoli nalafu-mota kono me-lenumole, loti lamo eba meina fiyaigu yama kale li gedae.

¹⁷ Ena adeina Gotikafo Abalahamu lo mele edami kaloma u ayalo winami kamena ya alili

melaído yalo wenenate Isipika minamo ya kefo minámae. ¹⁸ Etiti minomo wato, Isipi kiyaba we wekudi kofawa ma oloto piyami yakafo Yosefe eyefe ádaiye. ¹⁹ Eyefe ádami wewa yakafo wenenate ya koni wito olu nosámami o gedeto, autefomota nomilipani ya fulo feka gedeto fulunawae, loto aumafofo liye.

²⁰ Kamena yalo ya Mosese oloto piyaito, kipawa Goti omunalo ya omuna biyane minoto ikana tili (3) ya melafo numunau yau olu kiyaba o edemo wato, ²¹ aiga numuna kila feka fulo edamo kame-nalo Isipi kiyabani we wekudi Felo olulafokafo olu leboilami ya aimola kedami yaidana oto kiyaba o edaiye. ²² Kiyaba o edaito, Isipi wenena ka maninigu nemo ka muki ya api ilibato, ya kalo ido lonodo ya u wenaba ya bulu edae.

²³ Ena melegela foti (40) ya olu fuloto Isilaeli wenenane uto geyenae, loto ²⁴ uto eyami ya Isipi we makafo Isilaeli we ma ofo minaito eyetoto uto ana olu faka loto Isipi we ya ofo folaiye. ²⁵ Ofo fulutoto eti loto kolami, Wenenane yate namomu kolife loti Gotikafo wenenane Isipi wenena kiyabani we wekudi analoti efili gedenae, loto aumala nomaiye, kolinagilae, loto kala kiyaiifa, etiti kani kiyámae. ²⁶ Ido leda Isilaeli we lele ma fina fi minami ya geyeto olu filiga-filiga o gedeto, olu kutifi gedenae, loto kolito eti loto logimami, Aiyo, linate ufa lawoko ma minainako, nediti fina fiyae? loto loga o gedaifa, ²⁷ koinalafo olu nosámami edami we yakafo Mosese itufu fulito loumami, Kamo ya kiyabate we ido lifima lumunanimo we kemakafo bulu kedami ne? ²⁸ Meloma Isipi we ofo folanima

yamaidana oto namo nofenagolabe? Olo. lito, ²⁹ ya Mosesekafo ka ya kolito Midiyani wenena mikanigu koli uto, yalo numuna ku onoto, wau we yaidana minoto, wena olami nalafo lele ya oloto piyaiye.

³⁰ Ena melege foti (40) ya aya eballo minototo ya uto kofo mikau Sinai mowa adu minaido yalo kaila imo yá ailau ma yo lito yo famula yau ya enisole ma oloto pi edaiye. ³¹ Netawa eyami yamu elegito eyefe lenae, loto adu wito Wekolakafo eti loto loumami nola ya kolaito eti limo, ³² Namu aukafo-mota Gotitina minoto ido Abalahamule, Aisakale, Yekopule Gotinina minowe, loto lito Mosese nola kolito ya koli naba kolito ukana ololo oto ko faka ádaíye. ³³ Ko faka ádaíto, Wekolakafo eti loto loumami, Mika leya wiyanimu yalo ya felegaga mika nenako, kiyagalo wiyanimu neta kololoto. ³⁴ Namu ya wenenane Isipi mikalo minamo ya olu nosámami o gedato, moda koto, kufu amo ya kolitoto efili gedenae, loto omo ne. Amalo ano. Isipika itibito kilifi melenagolowe, loto loumaiye.

³⁵ Aya wewa Mosese ya wenenalate mesafa wi umuti, kamo ya kiyabate we ido lifima lomanimo we kemakafo bulu kedami ne? loti lo edamo wewa yama Goti aimolakafo we yamo kiyabani we wenaba ido nelauti efili gedenami we mine-naiye, loto enisolela ilifaito, yá kefolau oloto pi umuto Goti kala loumami ne. ³⁶ Aya wewa yakafa Isipikati gilimito wiye. Ido Isipi mikaloki ido Kuwo No Kisi Limo yaloki ido kofo mikau melege foti (40) yalo minado ya Goti aumala gilibami neta mona-mona olu oloto pi gedemo wimo ne.

³⁷ Aya wewa Mosese yakafo Isilael wenena eti loto logimami, Gotikafo linate ufa fiyagu yauti polofete ma namo yaidana oto ya linatedoka gilifi melenagoliye, loto logimami ne. ³⁸ Ido kofu mikau mau minagu yau minoto, ido enisole ya Sinai mowa yalo loumami yaki lakoina minoto, autefo-kolofate-motaki lakoina minoto, olu kofawa minomo dinawamo ka ya kolitoto lo oloto mele gedami ne.

³⁹ Etito nemo nefa, ido autefo-kolofate-mota yate Mosese kala golodámæ. E'e, kala golodámoti meni umuti, Isipi mikalo itibiti unune, loti lunigu ya etiti koli minoti ⁴⁰ Aloni eti loumamo, Kamo goti lebonani olufe lagetoto u komu meleti lilimiti unune. Wewa Mosese Isipikati lilimito ami we ya nedi-nedi o minaiye? Ya kolámone, loti loumamo ne. ⁴¹ Eti loumamo kamena yalo bulumakau momola lebonala olufe loti gotiwa ya neta umunune, loti neta ofo kiti yokila ki umuti inanimoni anikafo olufe lamo netawa kuliya ya olu faka lo edenune, loti konuma-kobina naba ofo ki nae. ⁴² Etiti afa, Gotikafo mesafa kito kosinaleka neta-mata ya uniluni-kani umunawae, loto liye. Eti loto limo yaidana oto polofete lufuwa wiyagu ya eti limo,

Isilaeli wenena, linate kofu mikau melege foti (40) yalo minadoma ya bulumakauti sipisipiti ofoti yokila ki numunune, loti ki numu-numu o minamo nefe? ⁴³ E'e, etiti minámoma ne. Linate gotitina ma kuliya Moloki ya seli numuna ku edagu yau meleti mofuti moni-moni amoma ne. Ido gotitina ma kuliya Lefani ya ukulu

yaidana oto lebona imo ya oluti moni-moni amoma ne. Eti amo ya gotiwa ya ouni-luni-kani giminuwe, loti ya olufe lamo nenako, yamu kuwotibo-mota anido gimoneto anikiyanido oluti gilimiti Babiloni mikau faiga yalo unagilae,

loto ka mono lufuwau (*Amo 5:25-27*) ya nemo ne.

⁴⁴ Autefo-kolofate-mota kofo mikau minamo kamenalo ya Gotikafo linateki lakoina minomo wowe, loto logimami mebe-mabala felegaga seli mono numuna ya amoki lakoina ne. Aya numuna kunawamo kamamuna Gotikafo Mosese etiti kunawae, loto ilibaito, eyaido yalo kuwamo ne.

⁴⁵ Etiti kuwamo, aiga ya autefo-kolofate-motaki, ido kiyabani we Yosuwaki Gotikafo komu meleto ailo feka wenena gitufu fulitami mikanina ya olado felegaga seli numunawa olamo ya mofuti oluti oti mikawalo o fedato yalo ya minomo Defiti minami kamenalo wiye. ⁴⁶ Minomo wito, Defiti Goti lalo eyami we yakafo eti loto loumami, Yekopu Gotila minanimo ya numuna ku kedenafe? loto loga o edaifa, ⁴⁷ Solomonikafo moda numuna ya ku edami ne.

⁴⁸ Etito nefa, Goti akaiya nemo we ya wenena anikafo numuna kuwamo yau minámenami ne. Yamu polofetekafu eti loto limo,

⁴⁹ Wekolakafu eti loto limo, Kosina ya ekeina folomone ya neto, ido mika ya kiyane leya wi-wi o minomoma ebane nenako, ido egaidana oti numuna ku nedanawae? Ido onenamo ebane ya egau ne? ⁵⁰ Namo anekafu netawa-matawa muki olu oloto piyomo ne, loti kolámafe? loto limo ne,

loto ka mono lufuwau (*Ais 66:1-2*) ya nemo ne.

⁵¹ Linate ka koliti kolámoti amo wenena minamo ya seti-muludigu ido kati-manidigu ka mono kolámamo wenena minae. Ido linanimo ya autibo-kolofati-mota yamaidana oti minamo kamena-kamena Ouna Felegaga ya gologolo ádamo ne. ⁵² Ido polofete yauti we ma ya autibo-mota yate olu kopa edámamo nefe? Mona efe limo we ya oloto pinaiye, loti ka lo melamo we yaki gini folamo ne. Ido wewa ya linatete ya kuwolafo-mota anido meleti ofo folamo ne. ⁵³ Linate eti amo ya lo melami ka ya enisole Goti welauti gimato oluti nefa, ido meyalo melámamo ne, loto logimaiye.

Sitifeni kifanakafo ofo folamo ka.

⁵⁴ Sitifeni kawa logimami ya koliti seni kalakala naba lifa, ⁵⁵ Ouna Felegaga siya-mulunau ya faitito kosinau kogo ko minoto eyami Goti lame-nala naba yaki ido Yesu ya Goti ana onaleka nedito minami ya eyaiye. ⁵⁶ Eyeto eti loto logimami, Moda kosina godo neto We kula ya Goti ana onaleka minami ya eyowe, loto logimaiye.

⁵⁷ Logimami ka ya koliti anikafo kanigu itoti au naba-naba loti ya muki oluloti oti olu lulau edeti, ⁵⁸ ana-kiyanalo oluti yaloti numudo kila feka ika oti, oluti uti kifanakafo ofomo uti, ukanido owo fana ya kololototi, we kofawe ma kuliya Solo ya kiyanalo melae. ⁵⁹ Meleti ya Sitifeni kifanakafo ofo minato, ya eti limo, Wekola Yesuwo, oune ya olo, loto loumuto, ⁶⁰ ido kiyana umola fito au naba eti loumami, Wekolao, lifimanina amodoka melámo, loto eti loito ya folaiye.

8

¹ Solo ya yalo minoto Sitifeni ofo folamo ya siya-muluna lalo iye.

Solokafo monolo mau wiyamo wenena olu nosámami gedami ka

Ido aya kamena yaloti Yelusalemuka monolo mau wi-wi amo wenena ya keina naba-naba apito kolato, muki ya giyadato, Yudia ido Samalia mikau-mikau upatoti wato, aposolo yako Yelusalemu minae. ² Minato, Goti monala melamo we mate ya Sitifeni kono ukana oluti uti kale li edeti amomu kufu nema naba ae. ³ Eti afa, Solokafo monolo mau wi-wi amo wenena ya apito olu kopa o gedeto numuni negu-negu muki dito we wena ani-kiyanido ika oto nela numugu olumo fulo gedaito minae.

Samalia ebau yalo Gotikafo ilifi melami we Kilisto kala kuwa ya lo oloto melamo ka

⁴ Ido upatoti wamo wenenate ya numudonamado uti kala kuwa ya logimimo wae. ⁵ Logimimo wato, ido Filipi yakafo Samalia ebalo wenena numuni nabalo uto Gotikafo ilifi melami we Kilisto kala ya lo oloto melaito, ⁶ wenena muki mau naba minamo yate kala ya koliti Goti aumala gilibami neta olu oloto piyami ya eyeti, ka logimami ya auma witi koli minae. ⁷ Ido Satani kimiwela yate wenena muki mino gedamo ya lunigu yau diti kai naba-naba melato, ido ma ya ukani ipedotoko nemo, ido ma ya kiyani galidimo yaleka ya olu faka lo gedaiye. ⁸ Yamu aya numudo minamo wenena muki alikani nabanaba ae.

⁹ Ido numuna meya ayalo ya we ma nemo kuliya Saimoni yakafo kamena fana kibe lusa ki-ki ito, Samalia minamo wenena muki netawa koliti elegiyae. Wewa aimola kuliya olu faka loto, Namu kuline nemo we minowe, lito ¹⁰ wenena muki kulini nemo ido fa wenena yaki ka logimami ya auma witi koli minoti eti loti lamo, Wewa ya goti kuliya Aumala Naba Nemo ya minaiye, loti lo-lo minae. ¹¹ Ido kamena fana kibe lusa ki-ki imo monala eyeti moda elegiyanako, amodoka ege melae. ¹² Eti afa, Filipikafo Goti wekudite wenenala kiyaba o ledami ka ido Yesu Kilisto kuliya yamu kala kuwa logimaito, koliti koli kikitamo we wena muki mono noku wiyae. ¹³ Mono noku wiyato, Saimoni aimolakafa ayaidana oto koli kikito umutoto noku wiyaiye. Noku wito Filipi nedo-nedo moinami ege meletoto Goti aumala gilibami neta mona-mona olu oloto pi gedami ya eyeto elegi minaiye.

¹⁴ Ido Yelusalemu numudoka aposolo yate Samalia wenena Goti kala kuwa koliti koli kikitamo umamo ya kolado Pitate Yonite amodo gilifi melae. ¹⁵⁻¹⁶ Gilifi melato, amodoka u fedaito, Ouna Felegagakafo koli kikitamo wenena lunigu mino gedamaito, faifa Yesu kuliyo yako noku wiyana, Ouna Felegaga lunigu lumuto mino gedanaiye, loti Wekola loumaiye. ¹⁷ Eti loumuiti we lelete anikafo ya koli kikitamo wenena maninido melaito, Ouna Felegaga mino gedaiye.

¹⁸ Ido aposolo anikafo ya wenena maninido melaito, Ouna Felegaga mino gedami Saimonikafo eyeto uto kifana oluto ¹⁹ lele

minaido uto eti loto logimami, Linate kifana gimoneto aumawa nomaito, namo ayaidana oto wenena maninido ane meloneto Ouna Felegaga mino gedenaiye, loto nomo, liye.

²⁰ Pitakafo eti loto loumami, Gotikafo faifa lomami neta ya kamo kifanakafo meina finae, loto laninako, ya kfanaka yate kamote moda lakoina yo eifámenami yoku yau unagilaiye. ²¹ Kamo ya Goti omunalo ya ougauluka-kaka efe ádainako, lonowa lamoki lakoina lono olámenagolane. ²²⁻²³ Nosámami neta yakafo lukau olu faitoto netawa nela wi kedami ne, loto kolowe. Yamu seka-muluga eleyapa wito nosámami monaka fulito, seka-mulugau netawa nosámami kolanimo neta ya Wekola lifimaka kilili o nedo, loto loumo, loto loumaiye. ²⁴ Saimonikafo itibito loumami, Netawa linate lami ya ma oloto pi numutenaiye, linate namomu Goti loumailo, loto logimaiye.

²⁵ Ena Yesu monala eyami logimiti Wekola kala kuwa lo oloto meleiti ya Yelusalemu itibiti unagili uti moinado wenena Samalia numuna meya muki minamo ya kala kuwa logimimo waiye.

Filipikafo kala kuwa lalo ya Itiyopia ami we loumami ka

²⁶ Ena Wekola enisolela makafo Filipi minaido oto eti loto loumami, Kamo ya kanu ya waka afulaleka fafato mikau yau Yelusalemu numudokati lumuto u Gasa numudoka wimo yalo kanudo wo, loto loumaiye. ²⁷ Loumaito, apito monimo uto aya kanudo yalo moda kiyaba we ma Itiyopiakati

ami we ma katula iye. Wewa Itiyopia mikau kiyabani wena wenakudi Kadasi kifana-koukamela kiyaba imo we yakafu Yelusalemuka Goti oune-lune-kane umunae, loto uto, ²⁸ aiga numunaleka itibito enami kamenalo ya yafo-hosite ika o-o ami netalo amedoto minoto polofete Aisaiya mono lufuwa wiyami ka ya katomo wiye. ²⁹ Katomo wito, Ounakafo Filipi eti loto loumami, Kamo ya uto mulalo moinami neta adu ege-ege wo, loto loumaito, ³⁰ Filipi kolito oluloto uto wewa ya polofete Aisaiya lufuwa wiyami ka ya kato minami ya kolito loga o edami, Kamo lufuwa katanimo ya monawa kolife loto kolabe? loto loga o edaiye. ³¹ Loga o edaito, itibito loumami, We makafo ka monawa ya api nilibámenami ya egaidana oto kolife lenamo ne? loto loumuto kamo dito namote lakoina amedoto minenaliye, loto loumaiye. ³² Loumami ya ka mono lufuwalo etito katami,

Sipisipi ma ofenuwe, loti ilimiti wado, ido sipisipi momola yowala fukenawado ya sipisipi kai melámami yaidana oto amokafo ka ádaiye. ³³ Ka ádaito, ukana kolinami ona umuti ligiya lo edado efe loti olu kalo mele edámae. Ido mikalo minami kamenala ya fukoti, ofo folanako, kemakafo ufa fiyaiguti wenenala kani ogofu lenagoliye?

loto ka mono lufuwau (*Ais 53:7-8*) ya nemo ka kato minaiye.

³⁴ Kato minami kiyaba wekafo Filipi loga o edami, Lonomageto kolinagolowe. Polofete ya kemamu eti liye? Aimolamufe, ido we mamu liye? loto loga o edaiye. ³⁵ Loga o edaito,

Filipikafo yaloti mele pito aya mono kawaloti Yesu kala kuwa lalo ya api ilibimo wiye.

³⁶ Etito ilibimo wito monimo lumuti nolo ya fedaito kiyaba wekafo limo, Moda noma ama ya ne. Namono noku winamo ya kemakafo kanu ku nedelaiye? loto loga o edaiye. [³⁷ Filipikafo loumami, Kamo ouga-luka-kaka muki koli kikito umutoma ya moda noku winane, loto loumaito, itibito loumami, Namokafo Yesu Kilisto ya Goti Nalafo ne, loto koli kikito umowe, loto loumaiye.]

³⁸ Ido yafo-hosite ika o-o ami neta ya olu you loto melaito, Filipite kiyaba wete yaloti lumuti noku lomato, Filipi noku wi edaiye. ³⁹ Noku wi edeito nokuti feka aito, Wekola Ouna yakafa Filipi ilimito wito kiyaba wekafo kofa eyámaito alikani naba oto kanulalo wiye. ⁴⁰ Kanulalo wito, ido Filipi ya Asidoti numudo yalo oloto pito numudo-namado monimo uto kala kuwa lalo ya logimimo uto Sisalia numudo fedaiye.

9

Solokafo siya-muluna eleyapa wiyami ka (Ap 22:4-16, 26:9-18)

¹ Solokafo Wekola ege melamo wenena gini fulunae, loto igamu imo uto Goti yokila ki umamo we kiyabani we wenaba nedo uto ² eti loumami, Namono Damasikusi numudoka uto Yesu kanulalo moinamo wenena ma minenawamo wefe, ido wenafe olu oloto pi gedetoma anikiyanido nela wito ya Yelusalemu numudoka gilimito enae, loto kolomo yamu kamokafo Damasikusi numudo Yuda wenena mono numunigu mau wi-wi amo

wenena ya lufuwa wi gedeto nomagetoma ya oluto unae, loto loumaito, ya lufuwa wi umaito oluto wiye.

³ Yalo uto uto Damasikusi numuna olu alalili melaito, ya kosinaiti lamenakafo kaita ogona o edeto lamena iye. ⁴ Eti ito, mikalo lumu fou loto nola ma kolami eti loto loumami, Solo, Solo, kamo nedito olu kopa o nede minane? loto loumami ya kolito ⁵ eti limo, Wekolao, kamo kema minane? loto loga o edaito, amokafo itibito loumami, Namu Yesu ya olu kopa o nede minanimo we ya minowe. ⁶ Ena kamo nedito, numuna meya nabaleka wageto yalo neta enanimo ka ya lokumunagoliye, loto loumaiye.

⁷ Loumaito, wemomo amoki moinamo we ya ka nola kolafa, ido we ma eyámamo yamu ka kedámoti minae.

⁸ Ido Solo mikalekati nedito ya kogo kenae, loto omuna falatifa, neta ma ágaito analo oluti Damasikusi numudoka ilimiti wato, ⁹ yalo fo kamena tili (3) omuna likaito minoto wela-netati nonanoti ya ánaiye.

¹⁰ Ena Damasikusi numudo Yesu ege melami we ma kuliya Ananaiyasi nemo ido famoidana olumo omunalo melaigu ya Wekolakafo loumami, Ananaiyasiyo, loto loumaito, ya itibito limo, Ye, Wekolao, namo ama minowe, lito, ¹¹ ya Wekolakafo eti loto loumami, Kamo uto kanu ma kuliya Efe Limole, lamo yalo uto Yudasi numunalo we ma Tasusi numudoti ami we kuliya Solo ya moni wilo. Wewa ya lonumu minaiye. ¹² Lonumu minoto famoidana kami ya we ma kuliya Ananaiyasi yakafo amodoka o

fedeto omuna kofa kenaiye, loto anakafo ukanalo melami we ya kaiye, loto loumaiye.

¹³ Loumaito, Ananaiyasikafo limo, Wekolao, wewa yamu wenena muki ka lamo ya moda kolutomo ne. Amo yamo wenenaka Yelusalemuka minamo ya olu kopa o gede-gede imo ne. ¹⁴ Ido amalalo ya ayaidana oto yokila ki komamo we wen-abani kulinido oto wenenaka muki kulikalo olu faka lo ledoto, loto lokumunumo ya adekiyadelo nela wito lilimito unae, loto aiye, loto loumaifa, ¹⁵ Wekolakafafo eti loto loumami, Kamo faifa wo. Wewa namo kouba-nabane we minoto, ailo feka wenenati ido kiyabani we wekudi minagu ido Isilaeli wenenati minagu ya uto kuline olu oloto pi giminaiye, loto iyaina o edetowe. ¹⁶ Ido kuline yamu keina naba-naba kolinami ya ilibinagolowe, loto loumaiye.

¹⁷ Eti loumaito, ya Ananaiyasi uto numugu yau dito Solo ukanalo anakafo meleto eti loto loumami, Wenene, Solo, Wekola ya Yesu aimola kanudo oloto pi komami we yakafo kamo omuga kofa kageto Ouna Felegaga mino kedami faitenagoliye, loto ya nilifaito owe, loto loumaito, ¹⁸ ayalo Solo omunauti neta ma laefa kidinuma yaidana olumo wiyaito, omuna kofa koto, nedito mono noku wiyaiye. ¹⁹ Eti ito welaneta nototo kofa auma olaiye.

Solokafa Damasikusi numudo Yesu kala kuwa lo oloto melami ka

Ena Solo ya Yesu ege melamo we Damasikusi numudoka minamo yaki kamena mumudi lakoina minoto, ²⁰ ayalo Yuda wenena mono

numunigu dito Yesu ya Goti Nalafo ne, loto apito lo oloto melaiye. ²¹ Lo oloto melaito, wenena muki kala ya kolamo elegiti eti loti lamo, Yelusalemu numudo wenena ya Yesuwo, ade olu faka lo ledo, loti lamo wenena ya ginimo wimo wema nefe? Ido amalo ayaida oto nela wi gedeto yokila kiyamo we kiyabani we minadoka gilimito unae, loto imo we aima yama nefe? loti loga-miga ae.

²² Eti lafa, Solo auma wito lo oloto melemo uto Yesu ya ona Gotikafo ilifi melami we Kilisto ya minami nenako, yamu logimaito, Yuda wenena Damasikusi numudo minamo kani ligi-ligi kiyae.

Yuda wenenate Solo kuwonibo bulu edato, koli wimo ka

²³ Ena fo kamena so loti wageto ya Yuda wenenate Solo ofo fulunuwe, loti mau witi ka lo kifafa, ²⁴ ido Solokafo ka lo kifamo ka kolaiye. Kolaito fo lido ido siniku ya numuna meya naba kila kanuanu welalo ya ofo fulunuwe, loti kiyaba afa, ²⁵ ege melamo we yate luwaila siniku ya Solo ilimiti uti kifana numuna meya kila mulalo yama minoti kedikoko owoku koli edeti nela onowa filiga-filiga olu minoti fulato yalo lumuto u feka wiye.

Solo Yelusalemu numudo minami ka

²⁶ Ena Yelusalemu numudoka u fedeto Yesu ege melamo weki ekelenae, lifa, amo ya Yesu ege melami we ne, loti koli kikitámoti ya koliya kolae. ²⁷ Koliya kolato, Banabasikafo oto ana olu faka loto, ilimito aposolo minadoka waiye. Uti Solo kanudo Wekola eyaito, ka loumami kolito Damasikusi numudo uto wenena kolini kolámoto

Yesu kuliyalo lo oloto melami kala ya logimaiye.

²⁸ Logimaito, etito Solo ya amoki lakoina minoto Yelusalemu numudo faifa monito wenena kolini kolámoto Wekola kuliyalo lo oloto mele-mele iye.

²⁹ Lo oloto melami ya Yuda wenena Giliki ka lamo wenena yaki moila-moila fiyaifa, ofo fulunawamo kanu moni wilato, ³⁰ mono wenenala yate kawa koliti, ya ilimiti Sisalia numudo uti ilifi fulato u Tasusi numudo u fedaiye.

³¹ Etito Yesu wenenala Yudia, Galili, Samalia minado ya you amene kamena lalo oloto piyaito, Ouna Felegagakako seni-mulunigu olu aila wito auma wi gedaito, wenena muki amodoka menemene ato Wekola koliya koliti moinae.

Pitakako Ainiyasi olu faka lo edami ka

³² Ido Pita ya numudo-namado ya monimo uto felegaga wenena liliga maki geyenae, loto Lidaka numudo minadoka u fedaiye. ³³ Yalo minoto we ma eyami kuliya Ainiyasi ukana ipedimo folomoloko onoito minami melege eiti (8) ya wimo we ³⁴ ya Pitakako eti loto loumami, Ainiyasiyo, Yesu Kilstokako olu faka lo kedaiye. Nedito, kunuka olufe lo, lito ayalo neidaiye. ³⁵ Neidaito, wenena muki Lida numudoti ido Saloni ofuna mikaloti minamo ya eyeti seni-muluni eleyapa witi Wekola koli kikito umae.

³⁶ Ido Yopa numudo Yesu ege melami wena ma kuliya Tabita (Giliki wenena kanidokati kuliya Dokasi) ya nemo kamena-kamena mona laloko meleto neta ko ánamo wenena ani olu faka lolo iye. ³⁷ Aya kamena yalo ya neta naba kilito folaito, ya kono ukana noku witi olu numuna

ofugu mauka diti melae. ³⁸ Melato, ya Lida numuna ya Yopa numuna adu nemo yamu Yesu ege melamo wenena yate Pita Yopa numudo minami ya koliti we lele ma amodoka gilifi melato, alako lamo minionido ano, loti gilifi melae. ³⁹ Gilifi melato, uti loumaito, Pitaki lakoina oti o fedato, ilimiti ofugu ayau idato wenaipa-kena muki ya amo nedo oti ogona o edeti kufu nema oti minoti Dokasikafo omuna kofawa minoto ukanido owo mona-mona kifito gimami neta ya ilibi minae. ⁴⁰ Ilibato, Pitakafo wenena muki gilifi fulo fekaito, kiyana umola fito Goti loumuito eleyapa wito wena folami ya eyeto, Tabitao, neido, lito omuna falatoto Pita eyeto amediye. ⁴¹ Amedoto minaito, Pitakafo analo oluto olu nedi edaito nedito minaito, koli kikitamo wenena ido wenaipa-kena amodoka luni fiyaito, idato ya Dokasi omuna kofawa minami ya gilibaiye. ⁴² Ido kawa ya Yopa numudo upatoto wito wenena koli fuli loti, mumudi Wekola koli kikito umae. ⁴³ Ido Pita Yopa numudo we ma kuliya Saimoni bulumakau atuwa olufe lo-lo imo we numunau amoki lakoina kamena fana minaiye.

10

Enisole makafo oto Koniliusi loumami ka

¹ Ena Sisalia numudo we ma nemo kuliya Koniliusi ya ne. Amo ya kimiwe mau naba minamo kulini Itali Mikalo Kimiwele, loti lamo yauti kimiwe wani hadeti (100) ya kiyabani we ne. ² Wewa ido wenenala muki ya mono koliti Goti koliya koliti moinae. Etito ya Yuda wenena neta ko ánamo wenena ya kifana-afana neta-mata

ya kosina godito yauti neta naba ma lafo-lafo yaidana oto onowa filiga-filiga ya olu minoto fulaito, mikalo lomami eyaiye. ¹² Eyami ya lafo-lafowa lulau yafo mona-mona ani-kiyani fo (4) nemo ido yá kefa-afa, ido koiyofa-aiyofa, nema-afa, mona-mona yau minamo eyaito, ¹³ ido ka nola makafo eti loto loumami, Pita, kamo nedito ya ofoto no, loto loumaifa, ¹⁴ Pitakafo limo, Wekolao, yaidana ámenae. Namó neta fuma wiyami ido neta mo ádami ya moda ánodo ne, loto liye. ¹⁵ Eti lito, ka nolamakafo kofa loumami, Neta ma Gotikafo mo loto nemo neta olufe limo, ya neta fuma wiyami ne, loto ádo, loto loumaiye. ¹⁶ Eti loumuto ido netawa ya ayamaidana oto kamena tili (3) oloto pitoto ya ayalo itibito kosinauka idaiye.

¹⁷ Idaito, Pitakafo neta kofawa kami ya monawa yamu kala mumudi ki minaido Koniliusikafo gilifi melami wenenala Saimoni numuna olu oloto piti numuna kila kanudo minoti ¹⁸ wenena luni fiti eti lamo, Saimoni kuliya ma Pita ya numuna amau nefe? loti loga o gedae. ¹⁹ Loga o gedato, Pitakafo neta kami yamu kala ki minaito, Ounakafo eti loto loumami, Saimoniyo, we tili (3) moni wili kede minae. ²⁰ Aya wenenawa ya namokafo gilifi meloneto ya amoki unae, loto kaka lele kiyámoto, nedito lomageto lakoina walo, loto loumaiye.

²¹ Ka loumutaito, Pita minadoka lumuto eti loto logimami, We ma monila wilimo amo we yama minowe. Linate ya nediye loti ae? loto loga o gedaito, ²² wewa yate eti loti loumamo, Kimiwe wani hadeti (100) mau wiyamo kiyabani

we Koniliusikafo lilifi melaito one. Amo ya efe limo mona meletu Goti koliya kolami we nemo ya Yuda wenena muki amomu kolamo lalo kolae. Lalo kolato, enisole felegaga nemo makafo oloto pi umuto eti loto loumami, Pita ka lenami kolinune, loto amodoka gilifi melaito uti ilimiti ato ya Pita numugau enaiye, loto loumaito, kolito lilifi melaiye, loti loumae. ²³ Loumato, Pitakafo numugu idalo, loto nasafili o gedaito, yalo onato ko lito Pitaki ido wemomowaki Yopa numudoti Yesu mono wenenala malekaki lakoina wae.

Pitakafo Koniliusi numunau idami ka

²⁴ Ena uti ya kanudo onoti uto Sisalia numudo u fedato Koniliusikafo wenenala ido auwamota olu mau wi gedaito, kiyabani minato ²⁵ o fedato, Pitakafo numugu dinae, loto kanugu idaido Koniliusi oto oune-lune-kane umunae, loto kiyanalolo kiyana umola fiyaifa, ²⁶ Pitakafo olu nedi edeto eti loumami, Neido. Namo yaki fa we yako minowe, loto loumaito, ²⁷ lokoli-fakoli oti, numugu diti wenena mau minamo ya geyaiye.

²⁸ Geyeto eti loto logimami, Linate lamo Yuda wenena monate ya koli minama ne. Lo fukamo monate ya ailo feka wenenaki ekelámoti, ido numunigu yaki idámalo, loto lo fuko ledetami ne. Etito nemo nefa, Gotikafo we ma ya fuma wiyami ido mo ádami ne, loto ádo, loto nilibaiye. ²⁹ Yamu ano, lagetoto ya kane lele kiyámoto owe. Ido lune fiyanimo monawa ya lagetoto kolinae, loto logimaiye.

³⁰ Logimaito, Koniliusikafo itibito eti loto loumami, Neta oloto pi nedami ya eyeto sini

kamena fo (4) onotowe. Netawa yamu ka loku-munagolowe. Aya kamenalo lunaga tili (3) kilokulo ya numuneu Goti loumu minoneto moda ayalo ya we makafo ukanalo owo lamena imo wiyami we ya namodoka omunelo oloto pito eti loto lonomami, ³¹ Koniliusiyo, Goti ka loumanimo ya kolito, ido neta ko ánamo wenena neta-mata gimanimo monaka ya kolaiye. ³² Yamu Yopa numudo wemomo gilifageto Saimoni kuliya ma Pita ya ilimiti enawae. Amo lilafo Saimoni bulumakau atuwa olufe lo-lo imo we numunau kuwo no anawaleka akaila minaiye, loto lonomaiye. ³³ Eti lonomaito, ayalo wenena gilifoneto kamodoka wato ya kamo kane kolito animo yamu sene-muluneu lalo iye. Ido lamo ya oto ama Goti omunalo olu mau wito minonimo Wekolakafo kamo ka logimo, loto aumafofo loto lokomami yama lageto kolinune, loto loumaiye.

Pitakafo Koniliusi ido wenenala ka mono logimami ka

³⁴ Ena Pitakafo apito eti logimami, Goti ya wenena iya meleta eika wiyámaifa, ³⁵ ido wenena muki nedo-nedo ufa monalo-monalo koliya kolinawamo ya ido monani efe loti mele minamo wenena ya koina wi gedaiye. Kawa onale, loto oiya kolife loto kolowe. ³⁶ Ido kawa Gotikafo Isilaeli wenena fulo ledami ka ya Yesu Kilistokafo olu you lo ledami ka ya lo oloto melaiye. Wewa ya mikau-mikau wenena muki Wekolate ya ne. ³⁷ Ido kana Galilika Yonikafo noku wi-wi imo ka ya lo oloto melaito, aiga Yudia eba nedo-nedo neta muki o fedami ya moda koli minama ne. ³⁸ Koli minama ya Gotikafo Yesu ya Nasaletekati

ami we lonone olunaiye, loto Felegaga Ounaki ido aumala nabaki umuto, ido Goti ya mino edainako, mika nedo-nedo uto oto wenena lalo o gedeto, ido Satanikafo olu kopaitami wenena muki ya olu faka lo gedami kawa linate muki moda koli minama ne.

³⁹ Ido lamo omudekafo Yelusalemu numudo ido Yuda wenena mikaninalo neta muki oto melami ya moda eyonimo ne. Ido yá yofolo ofo folafa, ⁴⁰ fo kamena tili (3) yalo ya Gotikafo folaiguti kofa olu nedi edeto oloto pi lomaifa, ⁴¹ ido wenena muki ya eyámæ. E'e, wenena iyaina o ledami wenena yako ya folaiguti neditaito, wete-neta amoki lakoina nonimo ya oloto pi ledami ne. ⁴² Amokafo ka gedimo eti lolomami, Wenena muki ya lo oloto meleti gimalo. Ido Gotikafo wenena folamoki ido omuni kofawa minamo wenenaki lifimani itibito giminane, loto iya melami wewa namo ya minowe, loto logimalo, loto lolomaiye. ⁴³ Ido polofete muki yate amomu eti loti lamo, Wenena muki koli kikito umamo ya kuliyalo lifimanina kilili o gedenami ne, loti lamo ne.

Felegaga Ounakafo ailo feka wenena ya mino gedami ka

⁴⁴ Pitakafo kawa lo minaito, ya muki koliti minamo wenenadoka Ouna Felegaga oto mino gedaiye. ⁴⁵ Mino gedaito, ido Yuda wenena koli kikitamo ya Pitaki lakoina amo yate Gotikafo ailo feka wenena ya Felegaga Ouna moda gimami ya koliti elegiti naba ae. ⁴⁶ Eleigi ato, ido wenenawa ya luwa-lawwa ka mona-mona loti Goti ebola lomo wamo ne. Ena Pitakafo eti loto

limo, ⁴⁷ Wenenawa Felegaga Ouna mino ledami yaidana oto moda mino gedainako, yamu nokafo noku wi gedenune, loti ya kemakafo mono noku wi gedenawamo kanu ya ku gedenagoliye? ⁴⁸ Yamu Yesu kuliyalo noku wi gedalo, loto auma wito logimaiye. Logimaito, ena kamena maleka lamoki mino ledo, loti loumae.

11

Yelusalemuka mono kolamo wenena Pitakafo logimami ka
(Ap 10:9-23)

¹ Ido aposoloki ido Yesu mono wenenala Yudia mikau-mikau minamo yate ailo feka wenena yaki Goti kala ya koliti kolife loti kolae, loti lamo kawa kolae. ² Yamu Pita Yelusalemu numudo itibito wito Yuda wenena koli kikitamo yate eti loti loumamo, ³ Kamo ya Goti ainala ukanigu fukámamo wenena numunigu dito wetineta lakoina namo ne, loti oudae.

⁴ Oudato, Pitakafo neta muki oloto pi umami neta ya efe loto eti loto logimami, ⁵ Etito namo Yopa numudo minoto Goti loumu minodo ya famoidana komo ya neta ma lafo-lafo naba yaidana kosinauti onawalo filiga-filiga olato, namodoka lomaiye. ⁶ Netawa lomami lulau yau komo ya numudo yafo ani-kiyani fo (4) nemo, kefa fadena ido koiyofa-aiyofa, nema-afa kosalalo moinamo, muki ya eyowe. ⁷ Ido kolomo ka nola makafo eti loto lonomami, Pitao, nedito neta auwa ofoto no, lonomaifa, ⁸ itibito ya loumomo, Wekolao, e'e, namo neta fuma wiyami mo ádami neta ya ánenamo omo ne, loto loumowe.

⁹ Loumoneto, ya ka nolamakafu kofa eti lotu lonomami, Neta ma Gotikafu olu mo lotami neta yamu mo ádami ne, lotu ádo, lotu lonomaiye.

¹⁰ Eti lonumuto ido netawa ya ayamaidana oto kamena tili (3) oloto pitoto ya ayalo ika oto itibito kosinauka idaiye.

¹¹ Ayalo ya we tili (3) makafu Sisaliakati gilifi namo minodo melami we ya numunalo minodo ya o fedae. ¹² O fedato, Ouna yakafu amoki unune, lotoma kaka lele kiyámoto lakoina walo, lotu lonomaito, mono wenenane sikisi (6) yaki lakoina uto Koniliusi numunau yau muki idone.

¹³ Idogeto, amokafu neta fede umami mona ya lolomami etito ne. Enisole yakafu numunau oloto pi umuto eti loumami, Kamo Yopa numudo gilifageto Saimoni, kuliya ma Pita ilimiti ato ¹⁴ ka lageto kamo ido wenenaka yaki kolato, kawa yamo olu omudi kenagoliye, lotu loumaiye, lotu lolomaiye.

¹⁵ Eti lolomaito, namo ka apito logimodo ya Ouna Felegaga kana lamodoka lomami yamaidana oto amodoka lomaiye. ¹⁶ Lomaito, Wekola ka limomamu kofa kane kiyoneto amokafu eti limo, Yoni ya nokafu noku wi gedaifa, Goti yamo Ouna Felegagakafu linata noku wi gedenaiye, lotu limo ne. ¹⁷ Etito nenako, lalimo Wekola Yesu Kilisto koli kikito umonimo Gotikafu Ouna Felegaga lomami yamaidana oto gimagetoma ya namo ya egaidana oto Goti, E'e, loumuto kanu ku gedenamo ne? lotu loga o gedaiye.

¹⁸ Ka limo kolititi odunawamo ka ma minámaito, Goti ebola loti eti lamo, Gotikafu

ailo feka wenena yaki omuni kenawae, loto seni-muluni olu eleyapa winawamo mona gimami ne, loti lae.

Antiyoku numudo Yesu wenenala mau wiyamo ka

¹⁹ Ena Sitifeni ofo fulamo kamenalo koli kikitamo wenena keina naba-naba kolato, giyadato faiga upatoto uti Fonisia ebau, Saipulusi mikau ido Antiyoku numudo wamo ya kala kuwa Yuda wenenako logimimo wae. ²⁰ Eti afa, ido maleka Saipulusi ido Sailini ebalekati amo we yate Antiyoku numudo uti Giliki wenena yaki Wekola Yesu kala kuwa logimomo wae. ²¹ Logimimo wamo Wekola aumala ya mino gedami yamu wenena naba-naba seni-muluni eleyapa witi Wekola koli kikito umae.

²² Koli kikito umato Yelusalemuka monolo mau wi-wi amo wenena ya kawa koliti Banabasi ya ilifi melato, Antiyoku numudo wiye. ²³ U fedeto Goti nasafili o gedami mona ya eyeto siya-mulunau lalo kolito, ya kamena-kamena Wekola auma witi koli kikito umutiko minalo, loto logimaiye. ²⁴ Logimami we ya we lalo neto siya-mulunau Felegaga Ounakafo mino ede faitito, ido koli kikila naba ne. Ido wenena naba-naba gilimaito, Wekoladoka ekela.

²⁵ Ena Banabasikafo Solo ya moni wilinae, loto Tasusi numudo uto ²⁶ olu oloto pito, ilimito Antiyoku numudo itibito oto, melege lawokolo wewa lelema ya monolo mau wi-wi amo wenenaki lakoina olu mau witi wenena naba-naba ya api gilibi-gilibi minaiye. Ido kana Antiyoku

numudo yalo Yesu ege melamo we ya Kilisto wenenalale, loti kulini melae.

²⁷ Aya kamenalo polofete maleka Yelusalemu numudoti oti Antiyoku numudo o fedae. ²⁸ O fedamo minaguti we ma kuliya Agabusi ya Ouna yakafa welalo melaito eti loto logimami, Lomu mika negu-negu kadunamu naba-naba oloto pinagoliye, loto logimaiye. (Ido kadunamuwa naba-naba ya aiga kiyaba we wenaba Kolodiusi kamenala yalo ya oloto piyaiye.) ²⁹ Ido Yesu ege melamo wenena yate mono wenenate Yudia minamo ani olu faka lenune, loti linanimo muki netani yauti ma iya meleti giminawamo neta ya olu mau wiyae. ³⁰ Etitu giminawamo netawa ya Banabasite Solote anido meleti, mono kiyabani we ya gimailo, loti gimiti gilifi melae.

12

Pita nela numuguti efili edami ka

¹ Ena aya kamenalo ya gamani kiyaba we wenaba Helotikafo monolo mau wi-wi amo wenena ya keina naba giminae, loto maleka ani-kiyanido oluto nelalo fulu gedaiye. ² Eti o gedeto ya Yoni yalafa Yemusi ya emi fanakafo ofo folalo, loto kimiwe logimaito ofo folae. ³ Ofo folato, ya Yuda wenena eyeti lalo kolamo ya geyeto kimiwela Pita yaki ana-kiyanalo olaiye. Olami Yuda wenena foli kamenanina ya beleti olufe loti fudenami neta yisi melámoti faifa kiti no-no amo foliwa yalo olami ne. ⁴ Olaito, ya kimiwe mau fo (4) minamo anido melaito ya kiyaba o ede minae. Ido mau muki yau kimiwe fo (4) minae. Etitu

minato, Helotikafo Goti Elita O Gedami foliwa fuli lagetoy wenena muki omunido olu kalo mele edenae, loto kala kiyaiye. ⁵ Kala kiyaito, Pita ya nela numugu minaito ido monolo mau minamo wenena Pita yamu koliti Goti auma witi loumu-umu o minae.

⁶ Eti o minato, Helotikafo, Leda wenena omunido Pita olu kalo mele edenae, loto kolami kame-nalo yalo luwaila sinidigu yau kimiwe lele filiga-filiga minoti kiyaba o edaigu muliti ya Pita oku ono minaito, ya auma wiyami nela lele ainikafo olufe lamo yakafo nela wi edeti, ido nela numugu kanu welalo ya kimiwe maleka kiyaba oti minae. ⁷ Ena Wekola enisolela ma kaita o oloto piyaito, nela numugu lamena naba-naba ito, ido enisolekafo Pita ukanalo ofoto eku oto, Alako neido, loto loumaito, ayalo ya Pita analo ya auma wiyami nela kulalu oto mikalo olumo wiyaiye. ⁸ Ido enisolekafo loumami, Ukagalo owo wito kiyagalo winanimo neta wiyo, loumaito, kala meyalo melaiye. Ido ukagalo owo mulalo wi-wi animo ya wito nege ano, loumaiye. ⁹ Loumaito, nela numuguti Pita ege wito, Netawa ya ona fede nomámaiye. Faifa famoidana kowe, loto kala kiyaiye. ¹⁰ Kala kiyaito, lelema ya kimiwe kiyaba o edeti minamo we ya fulo gedeti uti uti, kimiwe liliga kiyaba o edeti minamo yaki fulo gedeti uti kanu gedimo ainikafo olufe lamo ya wenena numuna meya nabaleka unuwe, loti wiyamo kanu yalo o fedaito kanuwa aimolakafo kanu wiyaito, ya lumuti feka uti kanudo lakoina waido yaloti kaita enisolema fulo edeto wiye.

¹¹ Utaito, ya Pitakafo kolami, Namoiya ya

netawa ya moda ona fede nomaiye, loto kolife loto kolowe. Ido Gotikafo enisolela ilifi namodo meleto Heloti anauti ido Yuda wenena neta nosámami eti o nedenangili kani kiyagu yauti moda efili nedaiye, loto kolaiye. ¹² Eti loto kolami ya Yoni, kuliya ma Maki, olafo Malia numuna yalo ya wenena naba mau witi Goti loumu minado ya uto ¹³ numuna kila kanudo kesoba wiyaiye. Kesoba wiyaito, kouba-naba nomili ma kuliya Loda yakafo kanu winae, loto aifa, ¹⁴ Pita nola ya kolitoto siya-mulunau lalo naba kolami yamu kanu wiyámoto faifa itibito oluloto uto, Pita ya kanudo minaiye, loto logimaifa, ¹⁵ ido, Kudu-kudu kilane, loti lae. Eti loti lafa, ido, E'e, ona logimowe. Amo ya ne, loto ilulu kuto logimaito, amo yate, Enisolela ne, loti lae.

¹⁶ Eti lato, Pitakafo kanu kesoba ilulu kuto wi minaito, ya kanu witi eyeti elegiyae. ¹⁷ Elegiti minato, ya amokafo, Ka ádalo, loto anakafo mebe-maba o gimito ya Wekolakafo nela numugu yauti ilimi feka itami mona logimaiye. Logimami ya Yemusiki ido koinatefo-mota yaki netawa yamu logimalo, loto logimito fulo gedeito eba mauka wiye.

¹⁸ Ena ko lito nela numugu kimiwe yate, Pita egau wiye? loti lo yaleka waka oti ya koli naba-naba koli minae. ¹⁹ Koli kolato, Helotikafo lito ya auma witi moni wili edafa, olu oloto piyámato, ya kimiwe kiyaba o edamo ya loga-miga o gedeto ya gini folalo, lito eti o gedae. Eti o gedato, Heloti Yudia mikalo fulito Sisalia numudo uto yalo minaiye.

Heloti folami ka

²⁰ Heloti ya Taiya numudo wenenate Saidoni numudo wenenate moila fiyaito, wenenawa yate luni-kani olu lawoko meleti amoki lokoli-fakoli minenune, loti kolae. Eti loti koliti, komu ya Heloti numuna kiyaba we Bilastusi ade olu faka lenaiye, loti uti kala olae. Kala olamo ya ayau eba Heloti kiyaba o gedami wenena konuma kobina lumu-lumu anako amoki fina fiyámenune, loti you amene mona mele ledó, loti Heloti nedo unune, loti lae.

²¹ Eti lato, kamena melami aya kamenalo Helotikafo kiyaba we wekudi ekeinala ya wito folomolalo amedoto minoto wenena ka logimaiye. ²² Ka logimaito, wenena yate, Aiyo, amo ka limo ya wenena kani minámaiye. E'e, ya goti kala ne, loti au naba lomo wae. ²³ Etiti au lato, Heloti ya Goti ebola ádainako, ayalo Wekola enisolelakafo ofaito koiyofa-lenipate ukana lulau nato folaiye. ²⁴ Folaito, Goti kala ya u naba uto upatomo wiye.

²⁵ Ido Banabasite ido Solote lononi olami fuli lito Yelusalemukati oti Yoni kuliya ma Maki ya ilimiti itibiti aiye.

13

Banabasite ido Solote mono lonodo gilifi melamo ka

¹ Ido Antiyoku numudo yalo monolo mau wiyamo wenena minagu ya kala kuwa lalo lo oloto melamo we ido ka mono api gilibamo we minae. Aya wewa kulini etito ne: Banabasile, ido Simeyoni ya kuliya ma Nigele, ido Sailinikati ami we Lusiusi yale, ido Manaini ya amo kipa

minami kamenalo kiyaba we wenaba Helotiki lakoina minoto naba idami we yale, ido Solo ya ne. ² Etito Wekola ouni-luni-kani umuti konuma ánoti moi witi minamo kamenalo Ouna Felegagakafo, Banabasite ido Solote lonone olunawaiye, loto logimomo yama ya linate lelewa ya fokiti iya melalo, loto logimaiye. ³ Yamu konuma ánoti moi witi Goti loumuiti anikafo atenido meleti gilifi melae.

Banabasite ido Solote ya Saipulusi mikau kala kuwa lalo logimami

⁴ Ouna Felegagakafo etito lelewa gilifi melaito, ya uti Selusia numudo akaimaleka fedeti sipiku diti uti Saipulusi mikau ya kuwo no muliti nedo ya uti, ⁵ Salamisi numudo fedeti, Yuda wenena mono numunigu Goti kala ya lo oloto melaito, ido Yoni yaki lakoina minoto ya ani olu faka limo ne.

⁶ Etiti nokafo olu ogona imo mikau ya moni fuli loti u Pafosi numudo fedeti yalo ya Yuda we ma kibe lusa ki-ki imo suki polofete ma kuliya Ba-Yesu, ido kuliya ma Elimasile, loto nemo wewa ya katula aiye. ⁷ Wewa ya aya ebau kiyaba we wenaba Segiusi Paulusiki lakoina minaito kiyaba we wenaba ka manenau nemo we yakafo Goti kala ya kolinae, loto Banabasite ido Solote ka fulu gedaiye. ⁸ Ka fulu gedaifa, Elimasi ya kuliya mona ya kibe lusa ki-ki imo we yakafo wewa lele ya kuwonibo buluto kiyaba we wenaba ya koli kikitimo monaleka yati olu eleyapa wi edenae, loto lono olaiye, ⁹ Lono olaifa, ido Solo, kuliya ma Polo, ya siya-mulunau Ouna Felegaga mino ede faitimo yakafo Elimasi efe loto kogo eyeto eti loumami,

¹⁰ Kamo ya Satani nomilipala minane. Ido monana efe limo mona muki ya kuwolafo minane. Ido kote wiyanimu monaki, nosámami netaki yakafu ukagau faitimu ne. Wekola monala lalo ya olu kopa omo wanimo monaka ya fulitámenabe?

¹¹ Kamo eti o-o minaninako, oiya Wekolakafu kofageto omuga likoto minoto ya kamena ma yaloti fo limo ya ágenagolane, loto loumaito, ayalo amodoka ya limuki ido sinidimoki ya aito omuna likaito anakafu kanu moni wilito analo oluti kanu ilibinawamo wenena moni wili-wili o minaiye. ¹² Netawa oloto piyami ya kiyaba we wenaba yakafu eyeto ido Wekola kala api ilibamo ka ya kolito elegito koli kikitaye.

Pisidia mikau Antiyoku numudo ya mono lono olami ka

¹³ Ena Poloki lakoina moinamo wenenala yaki Pafosi numudo fuliti sipiku kofa diti uti Pamufilia mikalo Pega numudo fedato, yaloti ya Yoni fulu gedeto itibito Yelusalemu wiye. ¹⁴ Wito, Pega numudokati uti Pisidia mikalo Antiyoku numudo fedae. U fedeti Sabati yalo Yuda wenena mono numunigu diti amedoti minato, ¹⁵ ido wemakafu lo melami ka ido polofete lufuwa wiyamo ka yauti ya kato fuli lito mono numuna kiyaba we yate ka fulu gedeti eti logimamo, Mono wenenate-motao, olu auma wi ledenami ka ya logiminune, loti kolitima kawa ya lolomalo, loti logimae.

¹⁶ Eti logimato, Polokafo nedito anakafu mebe-maba oto eti logimami, Linate Isilaeli wenenaki ido ailo feka wenena Goti koliya kolamo yaki ka lenagolomo ya kolalo. ¹⁷ Lamo Isilaeli wenena

Gotite yakafo lamo aute-mota kolofate ya iyaina o gedeto, ido Isipika wau uti minamo kamenalo ya kipa ufa fito ya olu mau naba-naba wi gedeto, aumala aumafofo limo yakafo ebawa yaloti gilimito wimo ne. ¹⁸ Etito gilimito fafato mikalo wito melege foti (40) yalo ya minomo wamo wenenawa mona nosámami melafa, kiyaba lalo o gedemo wimo ne. ¹⁹ Etito ya ido Kenani mikalo wenena afo monalomonalo seweni (7) ya minamo ya ginito mikani ya oluto wenenala gimami ne. ²⁰ Gimaito, ya minomo wamo melege fo hadeti fifti (450) yaidana olu fuloti minamo ne.

Etiti minotiti wenenane ya kiyaba o gedewawae, loto kiyabani we ya olu oloto pi gimigimi omo polofete Samuweli kamenalalo wiye. ²¹ Ido aya kamenalo ya Isilaeli wenena yate Goti eti loti loga o edamo, Kiyabate we wekudi kiyaba o ledenami we ma lumunabe? loti loga o edato, Benisamini ufa fiyaigu yauti ya Kisi nalafo Solo ya olu oloto pi gimaito wewa kiyaba o gedemo melege foti (40) ya wiye. ²² Etito kiyaba o gedaito, aiga Gotikafo Solo olu fulo edeito ya Defiti kiyabani we wekudi mino gedenaiye, loto olu oloto pi gimaiye. Gimami we yamu eti limo,

Yesi nalafo Defiti kala kiyami ya namo kane kiyomo yamaidana oto nenako, eti enaiye, loto namo senemulune kolomo neta muki ya meyalo melenagoliye,

loto ka mono lufuwau (*Sng 89:20*) ya nemo ne.

²³ Eti loto ido lo mele ledami kala ya kulawa linaiye, loto wewa ufa fiyaigu yauti lamo Isilaeli wenena olu omude kami we Yesu ya lomami ne.

²⁴ Ido komu Yesu ámami kamenalo Yonikafo Isilaeli wenena muki seni-muluni eleyapa witi mono noku wi fuli lenawae, loto lo oloto melemo wimo ne. ²⁵ Ido mono lonola ya fuli lenagolito ya amokafo eti loto loga o gedami, Linate kolamo ya namo kema ne, loti kolae? Namu wewa ya minámowe. E'e, aiga enami we ya namo efe yamo kiyanaló wiyami netala olu fuló edenamo ya efe ádenagoliye, loto logimaiye.

²⁶ Mono wenenane-motao, linate Abalahamu nakulafo-mota minamo yaki linate ailo feka wena Goti koliya kolamo yaki lamodo kawa olu omude kenami ka ya fuló ledami ne. ²⁷ Yelusalemuka minamo wenenaki, ido kiyabani weki ya Yesu efe loti eyámamo ne. E'e, ido aya wenenawa ya Yuda mono numunigu SabatikuS-abatiku ya polofete lufuwa wiyagu yauti katoti koliti o-o minamo wena ya Yesu ligiya loumado ayalo ya polofete ka lamo ya olu wiyami ne. ²⁸ Wenenawa Yesu ofo fulunawamo ka ya moni wilamo olu oloto piyámafa, ofo folo, loti Pailati ilulu kuti loumamo ne. ²⁹ Ido amomu polofete yate ka mono lufuwau wiyamo neta muki yama o ede fuli loitato, ege melamo we yate kono ukana ya yá yofoloti oluti uti kifana lulau mele edamo ne. ³⁰ Mele edafa, Gotikafo folaiguti olu nedi edaiye. ³¹ Olu nedi edaito, ido komu Yesu ofo folámamo kamenalo Galili mikalo fulito Yelusalemu wimo kamenalo amoki lakoina wamo wena ya Yesu fulutoto kofa nedami we ya kamena so loto oloto pi gimaito eyae. Oiya aya wenenawa yate lamo Isilaeli wenenate Yesu kala kuwa lo oloto mele-mele logimae.

³² Yesu kala kuwa lalo ya logimoge. Gotikafo Yuda wenenate autefo kolofate-mota ya giminae, loto adeina auma wito lo mele gimami yama
³³ Yesu folaiguti olu nedi edaido yalo nanibo-mota minonimo yaki ailo feka wenenaki auma wito lo mele gimami kala oiya moda olu kulawa o ledetaiye. Yamu Gotikafo eti loto limo, Namu ya onema kamo kedoneto, ya nanimo Nanefo ya minane, loto ka mono lufuwau (*Sng 2:7*) ya nemo ne. ³⁴ Ido Gotikafo Yesu folaiguti olu nedi edainako, ukana aumala fitala kiyámenami ne, loto kawa ya onale, loto lilibami ka ma Goti ya eti loto limo, Namokafo komu Defiti felegaga neta lalo ona nemo neta yama kumunae, loto lo melomo netawa yama linate giminae, loto ka mono lufuwau (*Ais 55:3*) ya nemo ne. ³⁵ Yamu eba maleka eti limo, Kamokafo felegaga we ya ukana aumala fitala kiyámenaiye, loto auma wito lane, loto ka mono lufuwau (*Sng 16:10*) ya nemo ne. ³⁶ Ido Defiti kofawa minami kamenalo ya Goti kalalo meyalo meleto wenenala minagu ya lono olumo uto folageto aulafo-mota mele gedagu ya mele edato kono ukana fitala kiyami ne. ³⁷ Nefa, ido wewa ama ya Gotikafo olu nedi edami we ya kono ukana fitala kiyámami ne. ³⁸ Yamu wenenane-motao, Yesu neta imo yakafo lifimate ya kilili o ledami ka ya lo oloto mele gimonimo ya kolinagilae, loto kolone. ³⁹ Ido Mosese lo melami ka yakafo nosámami mona-ana muki kilili o ledeto monanina efe limo wenena minae, loto lo ledami ogoufámami yama wewa yakafo

koli kikitamo wenena muki ya lifimani kilili o gede fuli loto monatina efe limo wenena minae, loto lo gedami ne. ⁴⁰ Ido polofete lo melamo ka ya linatedoka gimitenaiye, loto koti moinalo. Kawa ya eti lamo,

⁴¹ Linate Goti kamana kiyamo wenena ya kolalo. Namokafo linate minamo kamenalo neta enamo yama makafo netawa logimami neko, koli kikito umámagi ne. Netawa enamo ya linate eyeti kati ligi-ligi kiti u kopa walo.

loti ka mono lufuwau (*Hab 1:5*) ya nemo ne, loto Polokafo logimaiye.

⁴² Ena Polote Banabasite Yuda wenena mono numunani fuliti unagilaido wenena yate eti logimamo, Kofa Sabatiku ya itibiti oti ka maki enu witi lolumunawaiye, loti logimae. ⁴³ Logimiti wenena mau naba mono numuniguti lumuti Yuda wenena so loti ido ailo feka wenena Yuda mono auma witi kolamo yaki Polote Banabasite gege wato, lelewa yate kani oluti Goti nasafilila mona ya fulitámoti olu kikito minalo, loti logimi minaiye.

⁴⁴ Ena Sabati ma o fedaito, wenena so loti numuna meya nabau minamo ya Wekola kala ya kolinuwe, loti oti mau naba wiyae. ⁴⁵ Mau naba wiyamo ya Yuda wenena yate geyeti komumu witi, Polo ka limo ya wi fuko edeti kamana kiyae.

⁴⁶ Eti ato, Polote ido Banabasite kolini kolámoti eti logimami, Yuda wenena Goti kala komu logiminune, loto moda logimitoto nefa, kawa koli kikito umámoti meti umamo linanimo ya omude kofawa minowa-minowa oto minomo dinumo ya

ogoufámone, loti lanako, lamo ya fulo gedeto ailo feka wenena minado yalo unagoloiye. ⁴⁷ Yamu Wekolakafo eti limo

Namokafo linate mikau-mikau uti olu omuni kenawamo ka logiminawae, loto ailo feka wenena seni-muluni lamena o gedenawamo wenenane ya gilifi melowe,

loto ka mono lufuwau (*Ais 49:6*) ya nemo ka auma wito lolomaiye, loto logimaiye.

⁴⁸ Ido ailo feka wenena kawa ya koliti senimulunigu lalo koliti Wekola kala ya lalo ne, loti lamo wenenawa ya omuni kofawa minowaminowa oto minomo dinagilae, loto iyaina o gedeitami wenena ya koli kikitae.

⁴⁹ Ido mikau-mikau ya Wekola kala upatoto wifa, ⁵⁰ ido Yuda wenena yate Goti koliya kolamo wenaipa kulini nemoki ido numudo wenabanina yaki ile fali senigu wiyato, Polote Banabasite kamani kiti olu keina naba o gedeti ebanidoti giyadato wami ne. ⁵¹ Giyadanako, ya wewa lele kiyanido momupa itili fuliti Aikoniyamu numudoka waiye. ⁵² Uti Yesu ege melamo wenena ya alikani naba-naba ato, ido Ouna Felegagakafo seni-mulunigu faito mino gedaiye.

14

Polote Banabasite Aikoniyamu numudoka mono logimami ka

¹ Ena Aikoniyamu numudo Polote Banabasite ayaida oti Yuda wenena mono numunigu diti lo oloto mele gimaito, wenena so loti Yuda wenenaki ailo feka wenenaki ya ka lami koliti koli

kikitaē. ² Eti afa, Yuda wenena koli kikitamo yate ailo feka wenena ile fali senigu witi Yesu wenenala yamu seni kala-kala lageto koli nosámami giminawae, loti kani fiyae. ³ Etito Polote Banabasite ya aya ebawalo ya kamena fana minoti kolini kolámoti Wekola yamu auma witi logimimo waiye. Eti o minaito, ya Wekolakafo nasafili o gedami kala kolinawamo wenena kawa ona kulako ne, loto kolinagilae, loto aumala gilibami neta monamona olu oloto pi giminami auma ya we lelewa gimaiye. ⁴ Gimaito, numuna meya nabau minamo wenena fokiti maleka ya Yuda wenena amodoka ekelato, ido maleka ya aposolodoka ekelae.

⁵ Eti ekelato, aiga ailo feka wenenate, Yuda wenenate ido kiyabani weki yate lelewai olu keina gimito kifanakafo gini fulunune, loti kudawani ki minae.

⁶ Etiti kudawani ki minato, Polote Banabasite kawa ya kolititi koli uti Likonia mikalo u fedeti Listila numudo ido Debe numudo ido numuna eba ma mino adu ekeleto nemo ebau yaki moniti ⁷ kawa kuwa lalo ya logimimo waiye.

Listila numudo Polote Banabasite lo oloto melami kani

⁸ Ido Listila numudo yalo we ma olafo mulunauti kiyana galidimo ya kanu ogofuto moinámami we ma ne. ⁹ Aya wewa ya Polo ka logimami ya koli minaito, Polokafo efe loto eyeto kolami ya wewa Yesu koli kikito umaito, olu faka lo edenaiye, loto kolito ¹⁰ ya lula fito eti loumami, Kiyaga leya wito neido, loto auma wito loumaito, ayalo satomo akaiya wito apito kanu moinaiye.

¹¹ Kanu moinaito, ido wenena mau naba yate Polo neta imo ya eyeti au loti eti lamo, Aiyo, goti ya wenena ukade yaidana oti bulamo ya lamodoka lomae, loti Likonia kanidokati au loti lae. ¹² Ena Banabasi ya suki goti kuliya Susile, loti melae. Ido Polo ka lo fukoto lo-lo imo yamu suki goti kuliya Hemesile, loti melae. ¹³ Ido suki gotinina Susi mono numunala ya numuna meya naba kilala feka ya ne. Ido suki goti Susi yokila ki umami weki, ido wenena mauki aposolowa lele yokila ki giminuwe, loti kolanako, yamu yokila ki giminami wekafo bulumakau weki ido ekeina neta-mataki oluto numuna meya naba kanu welalo ya aiye.

¹⁴ Etito aifa, aposolo Banabasite Polote kawa ya koliti ukanido owo ya fekaliti wenena naba mau minamo ya maunigu oluloti oti au loti lami, ¹⁵ Aiyo, linate nediti neta ya o minae? Lamo ya faifa we linate yaidana oto minoiye. Lamo ya kawa kuwa lalo ya lo oloto pi gimito linate suki goti kopa neta koli umamo ya fuliti eleyapa witi, Goti omuna kofawa nemo we mika kosina, kuwo no ido neta-mata mona-mona yau nemo ya olu oloto piyami wema ya ekelenawae, loto logimoie. ¹⁶ Komu adeina amokafo wenena ya linanimoni monani ya melenawae, loto koitami nefa, ¹⁷ aimola monala ya moda olu oloto pi lomaiye. Amo ya kosinaiti ko fulu gedeto ido neta kifamo ilawa kula lenami kamenalo wenineta ya gimainako, yamu netawa eti imo yakafo kiyaba lalo o gedami monala ya gilibaiye. Gilibaito, linate koti seni-mulunigu alikani nabanaba ae, loto logimaiye. ¹⁸ Etito logimaifa, ido wenenawa

yate we lele yokila ki giminagolone, loti ilulu kuwato, ido Polote Banabasite, koiya naba fiti, E'e, loti lo fuko gedaiye.

Polo kifanakafo ofamo ka

¹⁹ Ena Antiyoku ido Aikoniyamu numudokati Yuda wenena ma oti wenena kani fiyato, kifana fuloti Polo ofae. Ofamo ya fulutaiye, loti koliti ukana ya ika oti numuna meya naba kilalauti oluti feka wae. ²⁰ Oluti feka wafa, ido ege melamo wenena oti olu ogona o edato, kofa nedito numuna meya nabau itibito uto leda ya Banabasite Debe numudo waiye.

Lelewa itibiti Antiyoku numudo Silia ebau wami ka

²¹ Ido Polote Banabasite kawa kuwa lalo ya Debe numudo lo oloto meleti, wenena so loti olu Yesu ege mele gedaiye. Ena itibiti Listila numudo, ido Aikoniyamu numudo, ido Antiyoku numudo o fedaiye. ²² O fedeti ya Yesu ege melamo wenena auma witi koli kikito umutiko minenawae, loti apito logimimo waiye. Apiti logimami ya etilamo, Lalimo ya Goti wekudi wenenala kiyaba o ledami kilalau dinune, loto kolinumo ya mikalo amau komu ya keina so loto ya kolinumo ne, loti logimaiye. ²³ Eti logimiti Polote Banabasite, Monolo mau wi-wi amo wenena maunigumaunigu yauti mono kiyaba we minenawae, loti we maleka iyaina o gedeti ido weni-neta moi witi minoti, Goti loumu-umu minotiti kiyabani wewa Wekola ya koli kikito umamo we ya analo ya melae.

²⁴ Analo meleti Pisidia mikalo monimo uti Pamufilia mikalo fedeti, ²⁵ Pega numudo minamo wenena ya kala kuwa logimititi Atalia numudo lumuti, ²⁶ yaloti sipiku diti uti Antiyoku numudo fedaiye. Antiyoku fedami ya komu mono wenena ya wewa lele mono lono olunawami Goti nasafili o gedageto lonola olunawaiye, loti Goti analo melato, uti lonowa olumo utiti fuli lagetito itibiti aya ebau kofa aiye. ²⁷ O fedeti yalo Polote Banabasite yate mono wenena ya olu mau wi gedeti Gotikafo lelewa ani olu faka loto auma wi gedaito mono lono olami ka logimiti, ido ailo feka wenena koli kikitamo kanu wi gedami ka ya logimaiye. ²⁸ Etito logimiti Yesu ege melamo wenenaki kamena fana lakoina minae.

15

Kanisole Yelusalemuka mau wiyamo ka

¹ Ido wemomo maleka Yudia mikaloti oti Antiyoku numudo fedeti Yesu mono wenenala eti loti api gilibamo, Linate Mosese lo melami kala yauti api lilibami mona ya meyalo meleti Goti ainala ukadigu fukámenawamo ya olu omudi ágenawamo ne, loti api gilibi-gilibi o minae. ² Etiti gilibanako Polote Banabasite wenenawaki auma witi moila naba fiyae. Kawa yamu Yesu wenenala yate Polote Banabasite lakoina koli kikitamo wenena maki ya iya meleti aposolo ido mono kiyaba we minadoka ya uti kama neta api gilibamo ka yamu lokoli-fakoli minenagilae, loti Yelusalemuka gilifi melato wae.

³ Etiti mono wenena ya gilifi melato uti Fonisia ebalo ido Samalia ebalo monimo uti ailo

feka wenena seni-muluni eleyapa wiyamo mona yamu logimi-gimi omo wae. Kawa ya Yesu mono wenenala koliti seni-mulunigu lalo naba kolae.

⁴ Seni-muluni lalo ito, ido Polote Banabasite ya Yelusalemuka u fedaito, Yesu mono wenenalati, ido aposoloti, mono kiyaba weti yate aiyo-koiyo naba logimato, Gotikafo lonone olunaiye, loto mino gedaito lonola olamo ka ya logimaiye. ⁵ Eti logimaito, koli kikitamo wenena ma Falisi we minaguti amo yate nediti eti lamo, Ailo feka wenena Goti ainala ukanigu fukoti Mosese lo melami ka olu meyalo melalo, loto auma wito logiminune, loti lae.

⁶ Eti lato, ya aposoloki mono kiyaba weki kawa ya fokito kolinuwe, loti olu mau witi ⁷ kamena fana ka lo yaleka waka o minato, Pita nedito eti logimami, Wenenane-motao, komu Gotikafo ailo feka wenena ya kala kuwa lo oloto melageto ya koliti koli kikito numunawae, loto linate minagu yauti namo ya iyaina o nedetami mona yama moda koli minamo ne. ⁸ Goti setemuludeu kolidi imo wekafo kolami ya ailo feka wenena kolidi kikito numunawamo wenenane minae, loti ya kolinawae, loto Ouna Felegaga lomami yamaidana oto gimaiye. ⁹ Etito gimami ya mona ailo mele gedeto, ido mona ailo mele ledámáiye. E'e, moda kolidi kikito umanako, lifimanina ya kilili o gedaiye. ¹⁰ Eti nemo nenako, linate nediti Goti siya olu kala-kala lo edae? Lamoki ido autefomotaki keina ya mofunumo ya ogoufámonimo keinawa ya nediti olu mofu gedae? ¹¹ E'e, etito minámáiye. Wekola Yesu Kilisto ya nasafilila yakafa olu omude kami yaidana oto wenenawa

yaki olu omuni kaiye, loto koli minone, loto logimaiye.

¹² Etito logimaito, mau minamo muki ya ka meto fulitaito minoti Gotikafo Polote Banabasite gimaito ya aumala gilibami neta ya ailo feka wenena minagu olu oloto pi gedami ka Polote Banabasite logimaito koli minae.

¹³ Ka logimi fuli lito Yemusikafo eti loto logimami, Mono wenenane-motao, ka lomo ya kolife loti kolalo. ¹⁴ Gotikafo ya namo wenenane mine-nawae, loto komu ya ailo feka wenena minaguti aimola wenenala iyaina oto kiyaba o gedami mona ya Saimonikafo lolomaito kolone. ¹⁵ Ido polofete yaki ka ayamaidana eti lamo,

¹⁶ Wekolakafo ka asa wito eti loto limo, Aiga namo itibito oto Defiti numuna lumu fou limo ya kofa kuto numuna u kopa wimo ya olufe lenae. ¹⁷ Yamu wenena liliga yaki ido ailo feka wenena nanimo wenenane minenawae, loto lo melomo wenena yaki ya Wekola moni wilinawamo ne. Ido ailo feka wenena nanimo wenenane mine-nawae, loto Wekolakafo netawa eti imo ne, loto ¹⁸ Wekola komu adeinalekati netawa kolami we yakafo eti limo ne,

loti ka mono lufuwau (*Amo 9:11-12*) ya nemo ne.

¹⁹ Yamu kane-manene kolomo ya ailo feka wenena yate eleyapa witi Gotidoka wamo wenena ya keina gimámenune, loto kolowe.

²⁰ Keina gimámoto ka fulu gedeto etito logiminuwe, Konuma-kobina suki gotinina gimamo ya ánalo. Ido kopa olu onámalo. Ido neta kenobalalo ipili witi ofo folamo ya ánalo. Ido

wanu yaki ánaló, loto lufuwa wi fulo gedunune.
²¹ Yamu adeinaukati numudo-numudo Mosese kala ya lo oloto mele-mele minato, ido oiya ya ayaidana oto Sabatiku-Sabatiku Yuda wenena mono numuni negu-negu ya katoto koli-koli o minone, loto logimaiye.

Ailo feka wenena koli kikitamo ya kanisole wenena yate lufuwa wi fulo gedamo ka

²² Ena aposolo ido mono kiyaba weki lakoina mono wenena mau naba muki yaki ka lo kifititi minagu yauti we lele ma olu oloto piti, Polote Banabasiteki lakoina Antiyoku numudo unawae, loti mono wenena kiyabani we ya kuliya Yudasí kuliya ma ya Basabasi, ido we ma kuliya Sailasi ya olu oloto piti lufuwa witi gimato oluti wae.

²³ Wato, lufuwawa wi fulo gedeti eti lamo, Aiyo, lamo aposolo ido mono kiyaba we ya mono wenenatina minonimo yate linate ailo feka wenena ya Antiyoku numudo minamo, ido Silia ebau minamo, ido Silisia ebau minamo, ya setinane, loto aiyokoiyo ka fulo gedone.

²⁴ Ena wenena ma lamodokati uti linatedoka u fedeti ka lamo yakafó seti-muludigu fiti kati-manidi ya olu kopaitae, loti lamo ka ya kolone. ²⁵ Aya kawa ya kolito olu mau wito ka lo kifito sete-mulude olu lawoko meleto we maleka iyaina oto we-waki Polote Banabasite sete-mulude gimonimo weki lakoina linatedoka gilifi melone. ²⁶ Wewa lele ya Wekola Yesu Kilisto lonola olainako, yamu wenena gini fulunune, loti igamu ae. ²⁷ Yamu Yudasite ido

Sailasite yate wenikafo ka lufuwa wi fulo gedonimo yaidana oto logimato kolinagilae, loto gilifi melogeto wae.

²⁸ Ido lamoki Ouna Felegagaki ya keina maki olu mofu gedámenune, loto efe loto kolonimo yamu mona etiti logiminumo ya meyalo melalo. ²⁹ Ido suki goti ya konuma kobina ofo ki gimamo ya linate moi witi ánaló. Ido wanu yaki moi witi ánaló. Ido neta ma kenobalalo ipili witi ofo folamo yaki moi witi ánaló. Ido kopa-napa olu onamo mona yaki melámalo. Linate netawa-matawa ya ekena oti moninawamo ya lalo ne. Modae, loti ka lufuwa wi fulo gedae.

³⁰ Wemomoma ya gilifi melato, uti Antiyoku numudo ya lumuti mono wenena muki olu mau wi gedeti, lufuwama ya gimato, ³¹ katoti koliti olu auma wi gedeti fulamo lufuwa yamamu senimuluni lalo iye. ³² Etito Yudasite Sailasite ya polofete minoti ya wenena ya olu aila wi gedeti olu auma wi gedenune, loti ka naba logimi minaiye. ³³ Wewa lele ya kamena fana Antiyoku numudo minaito ya Yesu mono wenenala yate you amene mona ya mino gedenaiye, loti wenena gilifi melamo wenenadoka ya itibito unawaiye, loti gilifi melae. [³⁴ Gilifi melafa, Sailasi ya amaleka fa minenae, loto fa ne.] ³⁵ Ido Polote Banabasite Antiyoku numudo minoti yalo amoki wenena liligaki Wekola kala api gilibiti lo oloto mele-mele o minae.

Polote Banabasite koina wiyami fuko filiga-filiga ami ka

³⁶ Ena aiga Polokafo Banabasi eti loumami, Numudo-numudo uto Wekola kala lo oloto gi-monimo ya mono wenenate koli kikito umamo monanina geyenaliye, loto itibito unune, loto loumaito, ³⁷ Banabasikafo Yoni kuliya ma Maki yaki ilimito lakoina unuwe, loto kolaifa, ³⁸ ido Polokafo amomu kolami ya Pamufiliaka fulo ledeito wito lamoki lakoina lonodo áumonimoma nenako, iliminalimo ya efe ádenagoliye, loto kolaiye. ³⁹ Etito kolami yamu moila naba fiti, lelewai fokiti ailo-ailo waito, Banabasikafo Maki ilimito sipiku idaito Saipulusi ebau ya waiye. ⁴⁰ Ido Polokafo Sailasi ya ilimaito lakoina waito, ya mono wenena yate Wekola nasafilila ya linate unawaido lakoina mino gedenaiye, loti logimato, ⁴¹ Silia ebau ido Silisia ebau yau moniti monolo mau wi-wi amo wenena ya olu auma wi gedemo waiye.

16

Timotite ido Polote lakoina wami ka

¹ Ena Polo ya Debe numudo fedeto, uto ya u Listila numudo fedaito, yalo Yesu ege melami we ma kuliya Timoti ya minaiye. Kipawa olafo ya Yuda wena koli kikito umami wena ya ne. Ido melafo ya Giliki we ne. ² Ido mono wenena Listila numudo minamo ido Aikoniyamu numudo minamo yate kipawa monala lalo eye-eye amo ne. ³ Ido kipawa Timoti ya Polokafo ilimito unae, loto kolami ya Yuda wenena muki mika yalo minamo yate melafo ya Giliki we ne, loti kolamo yamu Polokafo Goti ainala ukanalo fuko edaiye. ⁴ Fuko edetoto ya numudo-numudo monimo uti

apopolote mono kiyaba wete Yelusalemuka minamo yate, Eti enawae, loti lamo ka ya logimiti, linate kawa ya olu meyalo melalo, loti koli kikitamo wenena ya logimimo waiye. ⁵ Eti logimato, ya monolo mau wi-wi amo wenena koli kikinina ya aumafofo lomo idaito, ya ido kamena-kamena wenena ma oti enu witiko minae.

Polokafo Masedonia we ya famoku eyami ka

⁶ Ido Poloki lakoina moinamo wenenaki Esia ebau uti, kala logiminuwe, loti afa, Ouna Felegakako kanu ya ku gedaito, Filigia ebau ido Galesia ebau ya numuna meya nedo-nedo monimo wae. ⁷ Monimo uti Misia eba onowalo ya fedetiti Bitinia ebau ya unuwe, loti kolafa, Yesu Ouna yakako kanu ku gedaito, ⁸ ya Misia elita oti Tolowasi numudo lomae. ⁹ Lumuti yalo luwaila Polokafo neta famoidana kami ya we makako eti loumami, Kamo ya Masedonia ebateu ya oto ade olu faka lenage ano, loto auma wito loumaiye. ¹⁰ Eti loumaito, Polo ya famoidana kaito, lamo ya Gotikako kawa kuwa lalo ya logiminawae, loto Masedonia ebau lilifi melaiye, loto koloninako, yamu unune, loto ayalo ya koukamete olu kenumu one.

Lidia siya-muluna olu eleyapa wiyami ka

¹¹ Lamo sipiku dito Tolowasi eba ya fulito efe loto u akaila Samotelesi ebau kuwo no ogona ido ya fedeto, ido uto leda ya Neyapolisi numudo ya u fedone. ¹² Fedeto sipikuti lumuto u Filipai numudo u fedone. Komu aya ebalo ya Lomu wenena ya o fedeti numuna meya naba ku onamo

ebawa Masedonia mikau Filipai ya kuliya nemo numudo yalo kamena maleka minone.

¹³ Ido Sabatiku ya numuna meya naba ya fulito no nabalo uto Yuda wenena ya Goti loumu-umu amo eba nefe? loto kolito ebawalo u fedeto amedoto yalo wenaipa mau witi minamo ya ka logimone. ¹⁴ Ka logimogeto, wenaipa kolagu yauti ailo feka wena ma Goti ouna-lula-kala umami wena kuliya Lidia ya Taiyataila numudo yalo lafo-lafo lalo-talo kisi limo netalo kifana lono olami wena yakafo ka lonimo ya kolaiye. Kolaito, Wekolakafo wenawa siya-mulunau lono olaito, Polo ka logimami ya kolito kolife loto kolito koli kikitaye. ¹⁵ Koli kikitimo wena yaki ido wenenalaki noku wiyado ya amokafo lolomami, Linate ya namo Wekola koli kikito umaiye, loti kolitima ya numuneu diti minenawae, loto auma wito lolomaito, O, loto idonimo ne.

Polote ido Sailasite nela fiyami ka

¹⁶ Kamena ma Yuda wenena Goti loumu-umu amo ebalo ya unune, loto uto kouba-naba nomili ma Satani kimiwela mino edami ya katula one. Satani kimiwela yakafo nomili welalo ka melaito, falukami ka ya lo oloto mele-mele ito wenena yate ka limo ya kolinune, loti meina fi-fi ato, nomili aboga ya kifana ko namo we builamo ne. ¹⁷ Nomiliwa yakafo lamo Polokeleki legelege oto au loto eti limo, Wemomo yaleka yate olu omude kenawamo mona yamu logimi-gimi minamo ya akaiya dito nemo we kouba-nabala we minae, loto au loto logimi-gimi o minaiye. ¹⁸ Etito kamena-kamena ya ilulu kuto lo-lo o

minaito Polokafo eleka fito eleyapa wito Satani kimiwela eti loumami, Namu Yesu kuliwalo loko-mowe. Kamo ya nomili lulauti yauti dito wo, loto loumaito, ayalo ya fulu edeito wiye.

¹⁹ Ena nomili aboga wemate kifana naba oluti mau wiyamo mona ya fulu limo yamu koliti Polote Sailasite ani-kiyanido oluti ika-ika oti, maketilo yalo kiyaba we mau witi minado gilimiti uti, ²⁰ ka olu efe lo-lo amo we omunido ya olu nedi gedeti eti logimamo, Yuda we lele ya numudelo oti lute olu kopa o ledeti ²¹ mona ma api lilibami ya lamo Lomu wenena ya oluto meyalo melogetoma ya lo melami kate ya fukenumo ne, loti lae. ²² Eti lato, wenena mau naba minamo yaki we lele ya apiti gini minato, ka olu efe lo-lo amo we yate ukanido owo wakoti kefa yakafo ginalo, loti logimae. ²³ Eti logimato, kefakafo ginititi gilimiti uti nela numugu yau fulu gedeti, nela numugu kiyaba we ya feka utenawaiye, loto kiyaba o, loti aumafofo loti loumae. ²⁴ Loumato kiyaba we yakafo ka lamo ya kolito wewa lelema gilimito uto ofugu nela numuna lulau muliti yau fulu gedeito ya yá naba fukamo yakafo kiyanido olu kiki lo gedaiye.

²⁵ Ena luwaila akaila ya Polote ido Sailasite Goti loumuti mono nema loti ebola laito nela fiyamo we liliga ya noni koli minato, ²⁶ ena mima naba kaitato oto, nela numuna lagi ya momoga oto, ido nela numugu kanu muki ya kaita faifa wi godito, nela fiyamo we muki ani-kiyanido auma wiyami nela ainikafo olufe lamo yakafo nela wiyamo ya muki kulalu oto mikalo olumo wiyaiye. ²⁷ Olumo

wiyaito, nela numugu kiyaba wekafo oku on-aiguti nedito, kanu muki wito godimo ya eyeto, Aiyo, nelalo we ya koli utae, loto kolami yamu emila naba ya kimelauti ika oto aimola ukana ya ofo fulunae, loto ito ²⁸ Polokafo lula fito loumami, Ukaga olu kopaitámo. Lamo muki ama ya minone, loto au loto loumaiye. ²⁹ Loumaito, kiyaba we ya feiya otano, loumuto Polote ido Sailasite minaido oluloto kiyandido kiyana umola wito ukana ololo iye. ³⁰ Ena numuguti gilimito feka uto logimami, We kofawe, namo egaidana oneto olu omune kenami ne, loto loga o gedaiye. ³¹ Loga o gedaito, itibito lami, Wekola Yesu koli kikito umunanimo ya olu omuga kenami ne. Kamoki wenenakaki ya eti alo, loto logimito ³² amoki wenenalaki Wekola kala ya logimaiye.

³³ Ido aya kamenalo luwaila ya gilimito uto ukanido kefa fiyami ya noku wi gedaito, ido amoki ido wenenalaki ya mono noku wi gedaiye. ³⁴ Mono noku wi gedaito, we lelema gilimito numunau dito weni-neta ofo ki gedaito, wenenalaki Goti koli kikito umamo yamu alikani naba-naba ae.

³⁵ Ena ko limo ya ka olu efe lo-lo amo we yate kimiwe kiyaba we ya nela numuna kiyaba we nedo yalo uti we lele nelauti efili gedo, loti loumalo, loti gilifi melae. ³⁶ Gilifi melato, uti loumato, nela numuna kiyaba wekafo kolito Polo eti loumami, Ka olu efe lo-lo amo we yate kamote ido Sailasite nelauti efili gedo, loti ka fulo nedanako, yamu oiya ya nela numuguti lumuti sodoti wailo, logimaiye. ³⁷ Eti logimaifa, Polokafo kimiwe kiyaba we eti logimami, Lamo

ya Lomu wenena ona minoifa, kate kolámoti wenena omunido kefakafo lofoti nela numugu fulo ledeti amoma nenako, oiya ya lamo falukuti lilifi melenagili lafe? E'e, etito ámunaliye. Inanimoni oti lilimi feka ledalo, loti logimalo, loto logimaiye.

³⁸ Ka logimami koliti uti ka olu efe lo-lo amo we logimato, Polote ido Sailasite Lomu we ona minaiye, loti kolamo yakafo koli gimaito, ³⁹ we lele minaidoka oti eti logimamo, Lamo eti onimo yamu miluma kolone, loti nela numugu yauti gilimi fekaiti numuna meya naba amaló ya fuliti wailo, logimae. ⁴⁰ Eti logimato, Polote ido Sailasite nela numugu fuliti Lidia numunalau ya uti monolo mau wi-wi amo wenena ya olu mau wi gedeti auma wi gedenami ka ya logimiti fulo gedeti waiye.

17

Tesalonaika wenena yate Polote Sailasite gini-nagilamo ka

¹ Polote ido Sailasite ya uti Amifipolisi numudo u fedeti yaloti ya u Apolonia numudo ya u fedami ido yaloti u Tesalonaika numudo u fedaito, yalo ya Yuda wenena mono numunani ma ne. ² Ido Polokafo Yuda mono numugu di-di imo monala ya meleto Sabati foliwa kamena tili (3) yalo mono numugu dito wenenaki mau wiyamo ya mono lufuwa yauti katoto api gilibami ³ Gotikafo ilifi melami we Kilisto ya ukana ogofu naba kolito fulutoto nedaiye, loto ya Goti kala lufuwa wiyagu ya eti limo ne, loto api gilibito eti logimami, Yesu kala kuwa logimi-gimi omo wewa ya Gotikafo ilifi

melami we Kilisto ya ona ne, loto logimaiye. ⁴ Eti lo oloto gimaito, Yuda wenena maleka ya kawa koli kikito umuti Polote ido Sailasitedo ekelato, ido Giliki wenena Goti koliya kolamo wenena so lamo yaki ido wenaipa ma kulinigi wena so lamo yaki ayaidana oti u lele yaleka ekelaē.

⁵ Eti afa, Yuda we yate eti amo yamu ya komumu witi seni-mulunigu nosámami koliti ya maketilo uti wenena mona nosámami mele-mele oti moinamo ya olu mau wi gedeti, amoki numuna meya nabau uti fina finune, loti ile fali seni-mulunigu witi, oluloti uti Polote Sailasite ani-kiyanido oluti ya wenena mau naba minamo omunido gilimito enune, loti Yesoni numunalo u fedeti moni wilafa, ⁶ olu oloto piyámāē. Olu oloto piyámoti ya Yesoniki ido Yesu mono wenenala malekaki ya ani-kiyanido oluti ika oti numuna meya naba kiyaba we minadoka gilimiti uti au loti lamo, We lele ya mikau-mikau moniti luni olu kopa o gede-gede amo we yaumati oiya lamodoka ato, ⁷ Yesonikafo olu koina wi gedeto numunau nasafili o gedaiye. Nasafili o gedaito, we lele yate kiyabate we wenaba Sisa kala ya meyalo melámoti, kiyabate we wekudi ma nemo kuliya Yesule, loti laiye, loti logimāē. ⁸ Eti logimato, wenena mau minamo ido numuna meya naba kiyaba we yaki kawa ya koliti seni kala-kala lito, ⁹ Yesoniki Yesu mono wenenala liligaki ya kifanani ya ka lo-lo amo numugu ya melenawae, lato olu melato, efliti gilifi melato wae.

Polote Sailasite Belia numudo lono olami ka

yaki ka lo yaleka waka oti, ido kamenakamena maketilo minamo wenena yaki ka lokolifakoli o minae. ¹⁸ Eti o minoti, api gilibamo wenena kulini Epikuliyanile, loti lamo, ido maleka ya kulini Sitowikile, loti lamo yate Poloki moila-moila fiyae. Moila fiyamo wenena malekate eti lamo, Ka manenau minámami we yakafo nediye loto liye? loti lae. Eti lato, Polokafo Yesu kala kuwa laloki ido folaiguti neidami kala yaki lo oloto mele gimaito, malekate eti lamo, Wenena ailo ebamaukati suki gotinina mamu lo oloto melaiye, loti lae. ¹⁹ Eti loti ya ilimiti Aleyopagusi mowalo kanisole mau minagu u fedeti yalo eti loumamo, Kamo ka kofawa api gilibanimo yama lolomageto kolinune. ²⁰ Ka lanimo ya u ailo uto kawa yaidana oto komu kolámonimo nenako, yamu ka monala ya kolife loto kolinune, loti loumae. ²¹ Eti lato, kamena-kamena Atenisi wenena muki yaki, ido wenena ailo ebauti oti yalo minamo wenena yaki ka kofawa mona yamu moila-moila fitiko minae.

²² Etito Polokafo Aleyopagusi mowalo kanisole mau minagu omunido nedito ya eti logimami, Atenisi numudo minamo wenena, namo gey-omo ya gotinina ya aumafofo loti koli kikito gimigimi o minae. ²³ Yamu numunani meya nabau ya monito gotitina ya efe loto geyeto, ido mono folomo ma komo ya lufuwa etito neto katomo, Ama goti ma lamo eyámonimo we netala ne, loti lufuwa wiyamo ne. Etiti lufuwa wiyamo neta eyámamo neta oudi-luti-kati umuti moni minamo netawa kala ya namo logimowe. Kolalo.

²⁴ Gotikafo mika kosina ido neta-mata muki yau

nemo ya olu oloto piyami we ya mika kosina Wekolani yamo ya mono numuna naba wenena anikafo kuwagu yau minámenami ne. ²⁵ E'e, muki neta olu oloto piyami we yakafo omude kofawa minami monaki, ido wete-mulaki, ido neta-mata muki malekaki ya wenena muki lumulumu o minami nenako, wenena mate neta o nedenawae, loto neta mamu moni wilinami we ya minámaiye. ²⁶ E'e, ido netawa olu oloto piyámami kamenalo ya mikalo minenumo kamenate ya meleto, ido yalo minenawae, loto minenumo ebate ya moda iya mele ledaiye. Iya mele ledeto kana we lawoko olu oloto piyaido welokati yalotiko mikau-mikau wenena minenawae, loto wenena afo mona-mona muki ya olu oloto pimo wiye. ²⁷ Eti imo ya monine wilinawae, loto kolito iye. Eti imo ya wenena ya monila wilimo unawamo uti olu oloto pi edenagilafa, ido amo ya lamo muki minonidokati ya faiga minámaiye. ²⁸ E'e, amodokati omude kofawa mino-mino onimo mona ya oluto, auma oluto ya moni-moni minone. Ido linate minaguti nema lufuwa wiyamo we mate eti lamo, Lamoki ya nomilipala minone, loto lufuwa wiyamo ne.

²⁹ Ena nomilipala minoninako, Goti ya suki goti kifana golife ido siluwafe yaidana oto nemo, wenena ka maninikafo anidunu olufe lamo neta yaidana oto ne, loto eti kate kiyámokele. ³⁰ Etito minámaiye. Komu Gotikafo ya netawa kolife ádamo wenena goudámaifa, ido oiya muki wenena mikau-mikau minamo ya eti logimami, Linate seti-muludi olu eleyapa wiyalo, loto auma wito logimaiye. ³¹ Logimami ya lifima ka itibito lumunami kamena ya meleto, aya kamenalo ya

ilifi melami wekafo efe loto lifimate lumunaiye. Etito wenena muki, Ya onae, loti kolinawae, loto wewa folaiguti olu nedi edaiye, loto logimaiye.

³² Eti logimaifa, folaiguti nedami ka yamu logimami koliti maleka kamana kiyafa, maleka yate eti loumamo, Kamena ma netawa yamu kofa lagetoye ya kolinune, loti loumae. ³³ Eti loumato, Polo ya kanisole mau wiyagu yauti fulo gedeto wito ³⁴ we mate ege meleti koli kikitae. Koli kikitamo wenenawa minagu yau Aleyopagusi kanisole we kuliya Diyoniysi yaki wena ma kuliya Damalisi yaki ido mumudi malekaki ya minae.

18

Polo Kolinti numudo lono olami ka

¹ Aiga ya Polo Atenisi numudo ya fulito, Kolinti numudo ya uto ² yalo Yuda we ma kuliya Akuila katula iye. Wewa ya Pontusi ebau kedamo ya olonafu Pilisila yate komu Itali ebau minaifa, eba kiyaba we wenaba Kolodiysi yakafo Yuda wenena muki Lomu numudo minamo ya ebate fulitalo, loto gilifi melainako, yamu lelewa ya oiyako Itali ebaukati aiye. Aito, Polokafo geyenae, loto lele minaido uto ³ lele ya seli numuna olufe lolo amo ya Polo yaki yaidana kifana lono olami we ma nenako, yamu numunigu lakoina minoto lono lakoina olae. ⁴ Lono lakoina olato Sabatiku-Sabatiku ya Polo uto Yuda wenena mono numunigu dito Yuda wenena ido Giliki wenena kani oloneto koli kikitenawae, loto auma wito logimigimi iye.

⁵ Ido Sailasite Timotite Masedonia ebauti aito Polo ya kamena-kamena lo oloto mele-mele o minami lono yako oluto ido Yesu ya Gotikafo ilifi melami we Kilisto ona ya ne, loto Yuda wenena ya olu oloto pi gimaifa, ⁶ kala kolámoti kamana kiyato, Polokafo ukanalo owo oloto momupa ekelami ya itili oto eti logimami, Lifimatina ya namodoka minámenagoliye. E'e, Linani-monidoka minenaiye. Yamu oiya fulo gedeto ailo feka wenena minagu lo oloto melenagolowe, loto logimaiye.

⁷ Eti logimito fulo gedeito uto numuna ma mono numuna adu negu yau idaiye. Numunawa ya we ma kuliya Titiusi Yasitusi Goti ya ounalulakala umami we numunala ne. ⁸ Ena Yuda wenena mono numuni kiyaba we Kilisipusi yaki wenenala muki yaki Wekola koli kikito umato, ido Kolinti numudo minamo wenena kala kuwa lalo kolaguti wenena so loti ya koli kikito umuti mono noku wiyae.

⁹ Luwaila ma Polo famo kaigu yau Wekolakafa eti loto loumami, Wenena kolini kolámoto, ka logimi-gimi animo mona ya fulitámo. ¹⁰ Yamu namo ya kiyaba o kedoneto aya numuna meya nabau yau wenenane so lanako, yamu we makafo olu nosámami kedenami we ma minámaiye, loto loumaiye. ¹¹ Eti loumami yamu Polokafo aya ebawau ya melege wanite hafute (1 ½) ya Goti kala api gilibi minaiye.

¹² Ido Galio ya Akaiya ebau kiyaba imo ka-menalalo ya Yuda wenena yate seni-muluni olu lawoko meleti Polo ya olu kalo mele edenune, loti ka olufe lo-lo imo we minaidoka ilimiti uti

¹³ eti lamo, Wewa yakafo Goti ouniluni-kani ya umunawae, loto kani fiyami ya mona api gilibaito monawa meyalo melatoma lo melami ka ya fuke-nagilae, loti olu kalo mele edae. ¹⁴ Etiti olu kalo mele edato, Polokafo kawa ya itibito logiminae, loto ifa, Galiokafo Yuda wenena eti logimami, Aiyo, linate Yuda wenena, aya we yakafo wenena koni wiyafemo, ido ailo mona nosámami melami ka ya lonomamo neko, efe loto kologi ne. ¹⁵ Etito nefa, linate ya kaki, ido kuliniki, ido linanimo lo melami katinaki yamu moila fiyamo ya linanimo yate kawa ya olufe lalo. Ka yaidana oto ka ya kolinamo ya olufe ádenamo ne, loto logimito ¹⁶ ka olufe lo-lo amo numuguti gilifi fulalo, lito kimiwe yate gilifi fulato feka wae. ¹⁷ Feka uti muki yate Yuda wenena mono numuna kiyaba we kuliya Sostenesi ya eyeti ana-kiyanalo oluti ka olufe lo-lo amo numuna kolaleka oloto yalo ofo minafa, Galio yakafo geyeto netawa yamu kala mumudi kiyámaiye.

Polo itibito Antiyoku wimo ka

¹⁸ Ena Polo ya Kolinti numudo kamena fana minomo ditoto Yesu mono wenenala fulo gedeito Silia ebau unae, loto sipiku idaito, Pilisilate ido wanafo Akuilateki sipiku diti Silia ebau amoki lakoina wae. Lakoina wato, ido komu Senkilia numudo fulito unagolimo kamena ya ka ma auma wito lo mele umami yamu atela yowala fukaiye. ¹⁹ Atela yowala fukaito, uti Efesusi numudo fedeti yalo Pilisilate ido Akuilate ya fulo gedeito aimola ya Yuda wenena mono numu-nigu dito Yuda wenena yaki ka lokoli-fakoli o

minae. ²⁰ Eti o minato, mate loumamo, Kamo ya kamena fana lamoki minenane, loumafa, itibito logimami, E'e, loto logimaiye. ²¹ Eti logimito fulo gedeito unagolimo kamena eti logimami, Gotikafo namo ya kofa itibito enane, loto kolinami ya itibito linate minado ya enagolowe, loto lo mele gedoto, sipiku dito Efesusi numudo fulito wiye. ²² Fulito uto Sisalia ebau fedeto mikalo lumuto uto mono wenena mau minadoka dito aiyo-koiyo logimitoto aiga yaloti lumuto Antiyoku numudo itibito wiye.

²³ Antiyoku numudo itibito uto yalo kamena ma minototo ebawa fulito Yesu ege melamo wenena muki ani olu faka loneto auma witiko koli kikitenawae, loto Galesia ido Filigia ebau yau numudo-numudo monimo wiye.

Apolosikafo Efesusi numudo lo oloto melami ka

²⁴ Ido Yuda we ma kuliya Apolosi ya Aleksadilia numudo kedamo ya fulito Efesusi numudo oto minaiye. Aya wewa ya ka manenau nemo we mono lufuwa ya katoto koli fuli limo ne. ²⁵ Ido ka mono api ilibamo wenenala ya Wekola kanulalo moninawamo mona ya moda api ilibato, kolife loto kolami ne. Ido neta naba ne, loto Yesu kala ya auma wito lo oloto mele gimigimi o minaiya, Yoni noku wi gedami mona yamuko kolaiye. ²⁶ Wewa wenena kolini kolámami ya Yuda wenena mono numunigu auma wito api gilibaito, Pilisilate ido Akuilate ka limo koliti numunigu ilimiti uti nasafili o edeti, Goti kanula moninami ya ma enu witi efe loti api ilibaiye.

²⁷ Ena Apolosi ya Akaiya ebau unae, loto koi-laito, Yesu mono wenenala yate aiyo-koiyo lo edenawae, loti Yesu ege melamo wenena yalo minado ya lufuwa wi fulo gedae. Wi fulo gedato, uto numudo fedeto Goti nasafili o gedaito Yesu koli kikito umamo wenena ya auma wito ani olu faka liye. ²⁸ Yamu uto wenena omunido ka auma wito Yuda wenena ka lamoma olu afima o edeto, mono lufuwa katoto etito Yesu ya Gotikafo ilifi melami we Kilisto ya ne, loto api gilibi-gilibi iye.

19

Polokafo Efesusi numudo lo oloto melami ka

¹ Apolosi ya Kolinti numudo minaito, Polo ya luwa fi kanu dito uto lumuto Efesusi numudo fedeto yalo Yesu ege melamo wenena maleka olu oloto pito ² eti loto loga o gedami, Linate Goti koli kikito umado ya Ouna Felegagakafo setimuludigu mino gedaife? loto loga o gedaito, amo yate itibiti loumamo, E'e, Ouna Felegaga ne, loto ma kolámonimo ne, loti itibiti loumae. ³ Loumato, Polokafo eti logimami, Yamu ya linate nena ka koliti mono noku wiyae? loto loga o gedaito, Yoni kala api lilibamo ya kolito mono noku wiyone, loumae.

⁴ Eti loumato, Polokafo eti logimami, Yoni ya wenena monani nosámami meni umuti, senimuluni olu eleyapa wiyamo wenena ya noku wi gede-gede o minoto, ido Yuda wenena eti logimami, Linate ya nege enami we ya koli kikito umalo, loto logimaiye. Wewa lo edami ya Yesu ya ne. ⁵ Kawa limo ya kolititi Yesu kuliyalo ya noku wiyae. ⁶ Noku wiyato, Polo anakafo maninido

melaito, Ouna Felegagakafo seni-mulunigu mino gedaito luwa-lawa ka loti Goti kala lo oloto melae. ⁷ Etiti lo oloto melamo wemomo ya tuwelu (12) wemomo minae.

⁸ Ena ikana tili (3) Polo yalo minoto, Yuda wenena mono numunigu dito wenena minamo ya kani finae, loto Goti wekudi wenenala kiyaba o ledami kala ya fokito auma wito logimi-gimi iye. ⁹ Auma wito lokoli-fakoli minaifa, wenena maleka seni-muluni gedimo koli kikitámamo yate wenena omunido Wekola kanula gilibami mona ya kamana kiyae. Yamu Polo fulo gedeto Yesu ege melamo wenena gilimito uto kamena-kamena ya Tilanusikafo ka lo oloto melami numunau yau dito wenena yau minamo yaki auma wito lokolifakoli o-o iye. ¹⁰ Ido melege lele yalo Polo eti omo wito yamu Yuda ido Giliki wenena muki Esia ebau minamo yate Wekola kala ya moda koliti, maleka koli kikitato, maleka koli kikitámæ.

Sifa nalafu-mota Satani kimiwela olu fulamo ogoufámamo ka

¹¹ Gotikafo aimola aumala gilibami neta aumafoko limo mona gilibinaiye, loto auma ya Polo analo melaito, netawa naba ya gilibi-gilibi iye. ¹² Yamu wenena yate Polo lafo-lafola ido ukanalo owo ya ukanalo olami netawa ya oluti neta kilamo wenena minado uti ukanido melato, neta kilamo ya olu faka lito, ido Satani kimiwela seni-mulunigu mino gedamo yaki fulo gedeiti u-u ae.

¹³ Ena Yuda wenena maleka eba nedo-nedo moniti Satani kimiwela wenena seni-mulunigu mino gedamo olu fulamo lono olu minamo we

yate Wekola Yesu kuliyalu olu fulu gedenuwe, loti eti lamo, ka auma wito logimone. Kolalo. Yesu ya Polo lo oloto melami kuliyalu wenena fulu gedeti walo, loti logimi-gimi ae. ¹⁴ Ido Yuda we ma yok-ila ki umamo we kiyabani we Sikefa ya nalafo-mota seweni (7) yate Satani kimiwela wenena seni-mulunigu mino gedamo olu fulamo lonowa ya olamo ne. ¹⁵ Lonowa olamo ya fo kamena ma Satani kimiwela yakafo itibito eti logimami, Yesu ya eyeto, Polo yaki eyomoma nefa, linate ya kema ma minae? loto itibito logimaiye. ¹⁶ Logimaito, Satani kimiwela siya-mulunau mino edami we yakafo ayalo wemomowa muki ya auma wito ginito, olu afima o gedeto ukanido owo ya fekali-makali ito ukanido wanuni bubu lito, numunauti lumuti koli wae.

¹⁷ Kawa ya Yuda wenena ido Giliki wenena Efesusi numudo minamo ya koliti koli naba-naba gimaito, Wekola Yesu kuliya ya olu faka lae. ¹⁸ Ido koli kikitamo wenena minagu yauti wenena so loti yate seni-muluni olu eleyapa witi wenena omunido monani nosámami mele-mele amo yama ya olu oloto pito lomo wae. ¹⁹ Ido wenena so loti ya kibe-lusa ki-ki amo yate oti kibe-lusa ka lufuwa wiyamo bukunina ya oluti oti wenena omunido yoku kiyamo ne. Ido kibe-lusa bukuninawa yoku kitamo ya meinala ya katamo kifanala siluwa fifti tauseni (50,000) yaidana ne. ²⁰ Etito Wekola kala kuwa ya auma wito mikau-mikau upatomo wimo ne.

²¹ Etito netawa fuli lido ya Ounakafo Polo loumaito kolami ya Masedonia ebau ido Akaiya ebau uto Yelusalemu ya unae. Uto yalo minototo

ya Lomuka yaki unae, loto kolaiye. ²² Eti loto kolami ana olu faka limo we lele Timotite ido Elastusite ya Masedonia ebau yau gilifi meletto aimola ya Esia mikalo kamena maleka yalo minaiye.

Efesusi numudo fina fyamo kani

²³ Ena aya kamena yalo Wekola kanula gilibami mona yamu wenena fina-kona ka naba-naba lomo wae. ²⁴ Ido yalo siluwakafo ekeina neta olufe lo-lo imo we ma nemo kuliya Demitiliusi yakafo suki goti kuliya Atemisi mono numunala lebona imo kefo-efema ya siluwakafo olufe limo ya kifana lonodo olamo wenenala lono olato, wenena netawa eyeti meina fi-fi anako, yamu kifana naba olu-olu ae. ²⁵ Ido wewa yakafo lonodo we ido lono yaidana oti olamo we olu mau wi gedeto eti logimami, Wenenate, kolalo. Lalimo lonowa olonimo ya meina naba-naba olu-olu minone, ya koli minae. ²⁶ Koli minoti ido wewa Polo yakafo oto mona melami ya moda eyeti koli fuli lae. Amokafo eti limo, Wenena anikafo goti lebonani olufe lamo ya goti neta kula minamaiye, loto auma wito logimaito, wenena so loti ya kawa koliti ona liye, loti koli kikitae. Ido Efesusi numudo amaleka yaki eti oto ido Esia ebalobalo yaki mona yaidana oto melaiye. ²⁷ Etito mona meletto ka limo yamu wenena yate lalimote meina lonote ya nosamaiye, loti lenagilae. Ido yako minamaiye. Gotite Atemisi mono numunala ya lalo eyamenagilae. Ido aya gotiwama Esia mikau-mikau minamo wenena ido mikau-mikau

minamo wenena ya ebola lo-lo minamo gotiwa ya fa wena ne, lenagilae, loto logimaiye.

²⁸ Eti logimaito, wenena mau naba minamo ya kawa koliti seni kala-kala naba-naba lito, ya apito au naba loti eti lamo, Atemisi ya lamo Efesusi minonimo wena nabate ne, loti ka naba au-au loti lo minae. ²⁹ Etiti au lo minoti wenena muki numuna meya nabau minamo ya au lo filiga-filiga oti we lele Masedoniakati Polo ege wami kulini Gaiyusi ido Alistakusi ya ani-kiyanido oluti ika oti gilimiti numuna nabau wenena mau wi-wi amo ebalo oluloti wae. ³⁰ Oluloti wato, ido Polo yakafo wenena mau minamo omunido uto logiminae, loto kolaifa, Yesu ege melamo wenena yate eti ámenaiye, loti olu kiki lae. ³¹ Eti ato, eba kiyaba we maleka Polo wenenala minamo yate mau wi-wi amo ebalo ya áumo, loti amodoka ka fulo edae.

³² Ido wenena mau minamo ya kani-manini u kopa wito, wenena maleka ya ka ma au lo minato, ido maleka yate ailo ka ma au lo minato, ido wenena so lamo ya nena monamu oti mau wi minafe? Mona ya kolámoti kani ligi-ligi ki minato. ³³ Ido Yuda wenena yate Alekisada ya itufu fulo mau minamo wenena omunido itato mau minagu yauti malekate au loti, Eti logimo, loti logiminami ka ya loumae. Eti loumato, amokafo logiminagolowe, loto kolito wenena mau minamo, Ka ádalo, loto ana fulaifa, ³⁴ Yuda we ma nemo yamu ya eyetiti weni lako meleti kamena fana tu (2) awa ya au loti eti lamo, Atemisi ya lamo Efesusi numudo minonimo wena nabate ne, loti au loti lomo idae.

³⁵ Au loti lomo idato, numuna meya naba kanisole lufuwa wi-wi imo we yakafo sodoti minalo, loto ya eti logimami, Efesusi wenena, wenena muki eba negu-negu yaki kolamo ya lamo Efesusi wenena minonimo ya Atemisi mono numunalaki, ido mono kifanama ya kosinanti lomami yaki kiyaba o-o minone, loti koli minae. ³⁶ Yamu ya kawa onale, loti kolonimo nenako, we makafo etito minámaiye, loto lenami we ma minámaiye. Yamu linate sodoto minoti neta olu kopa ámaló. ³⁷ Wewama lele Gaiyusite ido Alistakusite ya ani-kiyanido oluti gilimiti amaló afa, mono numude yauti neta ma ugele olámoti, ido Atemisi kamana kiyámaiye. ³⁸ Demitiliusi ido lonodo we auwafo-mota yate olu kalo mele gedenu, loti kolitima ka olufe lo-lo amo kamena melenawado yalo oti olu kalo mele gedenawae. ³⁹ Ido linate ka ma minagetoma numuna meya minamo wenena kiyabani we wenena olu mau wi gedenawamo kamenalo ya aya kawa eti logimalo. Inate yate kawa koliti olufe lenawae. ⁴⁰ Ido etito onema fina fito au naba lonimo yamu Lomu kimiwe yate olu kalo mele ledeti lifima itibito o ledato lamo mona melonimo yamu ka ma itibito logiminimo ogoufámenagolone, loto logimaiye. ⁴¹ Eti logimitoto wenena mau minamo ya gilifi fulaito wae.

20

Polo Masedonia ebau ido Giliki mikau wimo ka

¹ Ena wenena ka au naba-naba lamo ya fulitato, Polokafo Yesu ege melamo wenena olu mau wi gedeto seni-muluni olu auma wi gedenami ka

logimitoto, Minalo, loto fulo gedeto Masedonia ebau ya wiye. ² Uto aya ebau ya monimo uto mono wenena ya seni-muluni olu auma wi gedename ka naba-naba logimi-gimi omo uto uto aiga Giliki mikau namo Luka minodoka ya fedaiye. ³ Fedeto yalo ikana tili (3) minototo sipiku dito Silia mikalo unagolifa, aya kamenalo Yuda wenena yate ofo fulunuwe, loti ka lo kifamo ya kolitoto mikalo Masedonia ebau ya uto Siliaka itibito unae, loto wiye. ⁴ Wito, ido Belia numudoti we Pilusi nalafo Sopatale, ido Tesalonaika numudoti wemomo lele Alistakusile ido Sekudusile, ido Debe numudoti we Gaiyusile, ido Timotile yaki, ido Esia ebaloti we Tikikusile ido Tolofimusile yaki lakoina wae. ⁵ Wewa yate komu uti Tolowasi numudo kiyabate minato, ⁶ ena foliwa ya beleti olu efe loti fudenami neta yisi melámoti faifa kito no-no amo foliwa ya fuli lito lamo sipiku dito Filipai numudo fulito uto fo kamena faifu (5) ya uto uto Tolowasi numudo fedeto yalo fo kamena seweni (7) ya minone.

Polokafo Tolowasi numudo Yutikasi folaiguti olu nedi edami ka

⁷ Ido salele komu kamenalo wete-neta ido mono kobina ya nenune, loto mau wiyogeto Polo ya leda unae, loto kolainako, yamu wenena logimimo wito luwaila duwa-duwanaka wiye. ⁸ Etito logimaito, mau minonimo eba ya numuna mulalo mulalo oti kuwamo numuna feiya lamu so loto nemo numugu Polokafo logimami ne. ⁹ Ido ebawau ya we kofawe ma kuliya Yutikasi numuna widuwa fuko melamo ebalo amedoto minoto Polo ka lo minaito, wewa omuna fifi

omo uto uto moda oku onototo numuna mulalo akawamati mofuluto lumuto lumuto waka afuma mikalo fou lito, analo olu faka lafa, moda folaiye. ¹⁰ Folaito, Polokafo lumuto kuba wito wewa kofawe ya abusa wito eti limo, Koli kolámalo. Omuna kofawa ne, loto logimaiye. ¹¹ Eti logimito itibito numuna mulalo ya dito, konuma beleti ya leketo noto, kamena fana logimimo uto uto, ko lido yalo fulo gedeito wiye. ¹² Wito, wenena yate we kofawe ya omuna kofawa nemo yamu senimuluni olu you lo gedaito, ilimiti numunalau wae.

Polo Tolowasi numudo fulito Miletusi numudo wimo ka

¹³ Polo mikalo Asosi numudo unae, loto limoma nenako, lamo sipiku dito Asosi numudoka komu uto yalo katula oto sipiku ilimito unune, loto etito wone. ¹⁴ Etito uto Asosi numudo katula oto, sipiku ilimito Mitilini numudo ya u fedone. ¹⁵ U fedeto leda ya ebawa fulito kuwo no mulalo uto Kiyosi ebalo ya u adu fedeto, oku onototo leda ya no mulalo monimo uto Samosi ebau ya fedeto, oku onototo yaloti Miletusi numudo u fedone. ¹⁶ Ido Polokafo kolami ya Yuda wenena foliwa kuliya Pentikosi fedainako, alako uto foliwa fedenaido Yelusalemu minenae, loto kolainako, Esia ebau yalo kamena fana minotenune, loto Efesusi numuna ya elita oto fulito unune, loto kolaiye.

Polokafo Efesusi numudo kiyaba we logimami ka

¹⁷ Ido Polokafo Miletusi numudo yalo minoto yalekati Efesusi numudo mono kiyaba we ya namodoka alo, loto ka fulo gedaito, ¹⁸ koliti amo

minaido o fedato, eti loto logimami, Namu Esia ebau komu kamena o fedomo yalomati kamena fana linateki lakoina minomo yama monane koli minae. ¹⁹ Etiti koli minamo ya Yuda wenena yate namo ya olu afima nedenune, loti lo kifamo yamu sene-muluneu keina nabanaba koli minofa, Wekola kouba-naba o ede-edo o minomo ya kuline olu faka ádoto kufu omo ya koli minae. ²⁰ Ido linate kolamo ya namo adi olu faka lenami ka ma ya olu falukámowe. Wenena mau wiyado omunidoti numuniguti ya uto api gilimigilimi omo ya moda ko minae. ²¹ Ido Yuda wenena ido Giliki wenena monani nosámaidokati yati olu eleyapa witi Gotidoka ekeleti Wekolate Yesu koli kikito umalo, loto aumafoto loto logimigimi minomo ne. ²² Ido oiya ya Ouna welalo meyalo meletu, Yelusalemu numudo unagolowe. Yalo neta ma fede numunami ya kolife ádowe. ²³ Kolife ádofa, Ouna Felegagakafo lonomami, Numudo-numudo unanimo ya nela wi kedato, seka-mulugau keina naba-naba kolinanimu ne, loto fuka ka lonomaifa, ²⁴ kolini kolámowe. Nofu fulunawamo yamu kane mumudi kiyámowe, E'e, kanuwa moinomo kanu ya meyalo meletu, monimo woneto fuli lenaiye, lotoko koli minowe. Ido lonowa ya Wekola Yesukafo anelo melami lonowa ya olumo idoneto fuli lenaiye, lotoko koli minowe. Gotikafo nasafili o ledami kala kuwa lalo ya lo oloto melomo idowe.

²⁵ Ena oiya kolomo linate muki minagu ya monito Goti wekudi wenenala kiyaba o ledami ka ya lo oloto mele gimigimi omo wenena muki yate namo kone-wene kofa neyámenagilae. ²⁶ Yamu

onema ka aumafofo loto logimowe. Linate minagu yauti we ma u kopa unami lifimala ya namodoka minámenagoliye. Lifimala moda linatedoka minenagoliye. ²⁷ Yamu Gotikafo eti enae, loto kala lalo kiyami neta muki ya moda lo oloto mele gimitoma ne. ²⁸ Ido linate ya linanimo oudi-luti-kati koti kiyaba lalo o minoti ido Ouna Felegagakafo linate ya mono wenena kiyabani we minenawae, loto logimami mono wenenati-nawa yaki koti kiyaba laloko o gedalo. Linate sipisipi kiyaba we yaidana oti minoti Goti mono-lalo mau wi-wi amo wenenala ya aimola wanula yakafo meina fitami wenenala ya kiyaba laloko o gedalo. ²⁹ Ido kolomo ya fulo gedoneto wenena kula fadena yaidana amo yate linatedoka o fedeti mono wenena olu kopa o gedenawamo ne. ³⁰ Ido yako minámaiye. Linanimo minagu yauti ma oloto piti mono wenena koni wiyogeto oti lege melenawae, loti lenagilae. ³¹ Yamu koti kiyaba oti minalo. Namu logimi-gimi o-o omo ka yama ya kati ki minalo. Kawa ya melege tili (3) yalo siniku ido fo lido ya linate muki kolito kufu oto koti kiyaba oti minenawae, loto etito fuka ka logimomo womo ne.

³² Ido oiya ya linate Goti analo meloneto, nasafili o ledami kalakafo kiyaba o gedenaiye. Aya kawa yakafo olu auma wi gedeto, ido felegaga o gedami wenena minagu yau linate eba ma giminaiye.

³³ Ido we ma kifanala siluwafe, ido kifanala golife, ido ukana owofe, ko lalo meleto olunae, loto kolito aku ádowe. ³⁴ E'e, namo ane yakafo

lono oluto neta ma ko ánomo neta ya meina fito, wenenane yaki netamu moni wilamo ya ani olu faka lo-lo omo monane ya moda eyeti kolife lo minae. ³⁵ Ido neta-mata muki oto meletu omo ya lonowa yaidana oto olonimo yakafo wenena aumani minámami ya ani olu faka lokele, loto gilibowe. Yamu Wekolate Yesu aimolakafo eti limo, We makafo we ma ya neta faifa umunami ya siya-mulunau lalo kolinamila yakafo we ma neta umaito, faifa olunami we siya-mulunau lalo kolinamila ya olu afima o edenaiye, loto limo kati meletenaiye, loto kati ki-ki o minalo, loto logimaiye.

³⁶ Polo ka lo fuli loito mono kiyaba we lakoina minamoki muki kiyani umola fiti Goti loumae. ³⁷ Goti loumato, wenena yate kufu nema oti abusa witi mudo edato, ³⁸ Polokafo eti logimami, Namo kone-wene ya kofa neyámenagilae, loto logimami yamu senimulunigu keina naba-naba koliti ilim-iti uti sipiku fulu edae.

21

Polo Yelusalemu wimo ka

¹ Ena yalo lamo wenenawa yama fulu gedeito sipiku dito no mulalo efe loto uto Kosi ebau fedeto, ledawa ya Lodesi ebalo ya u fedeto, ido yaloti uto Patala numudo fedone. ² Fedeto yalo sipi ma Fonisia mikalo unae, loto o minaito eyeto yau dito wone. ³ Uto Saipulusi mika kuwo no muliti nemo ya eyetoto ebawa ya ade adowaleka neto ya fa fulito, uto uto Silia mika ya eyeto, uto uto Taiya numudo fedone. Yalo sipikuti

koukame oluti mikalo melenawae, loti lae. ⁴ Eti lato, ya sipikuti lumuto uto numudo dito, Yesu ege melamo wenena moni wilinune, loto uto geyeto, fo kamena seweni (7) yalo amoki lakoina minone. Minogeto, Ounakafo Yesu ege melamo wenena logimaito, amo yate Polo ya Yelusalemu numudo ya áumo, loti auma witi loumae.

⁵ Eti loumafa, amoki minenumo kamenate ya fuli lotaito, aya ebau ya fulito ya kofa unagolone, loto wone. Wogeto, Yesu ege melamo we muki yaki ido olonibo nomilipaniki lilimiti numuna meya nabauti no anawalo uto akelo kiyade umola fito Goti loumone. ⁶ Goti moda loumutogeto, Walo, lolomato, ido, Minalo, logimitoto sipiku idogeto numunidoka itibiti wae.

Sisalia ebau polofete Agabusikafo Polo loumami ka

⁷ Ena lamo Taiya numudo fulito sipiku ya minoto uto uto, Tolemesi numudo fedeto, sipikuti lumuto yalo mono wenenate geyeto aiyo-koiyo logimito fo kamena lawoko amoki minone. ⁸ Minoto ledawa ya numunawa ya fulito uto uto Sisalia numudo fedogeto yalo we ma Goti kala kuwa lalo lo oloto mele-mele imo we kuliya Filipi amoki minone. Wewa ya kiyaba we seweni (7) ya minagu yamati ne. ⁹ Ido olulafo fo (4) we ámuti ya Goti kala lo oloto mele-mele o minae.

¹⁰ Ido lamo ya yalo kamena maleka minototo polofete ma kuliya Agabusi Yudia eba fulito lamodoka ya lumuto aiye. ¹¹ Amokafo lamodoka oto Polo kimela ya oluto aimola ana-kiyana ya nela wito eti lolomami, Ouna Felegaga yakafo

eti limo, Yuda wenena Yelusalemu minamo yate kime aboga ya etiti nela wi edeti ailo feka wenena anido melenagilae, loto limo ne, loto lolomaiye.

¹² Kawa eti lolomami ya kolitoto lamoki ido wenena yalo minamo yaki Polo ya Yelusalemuka ámunaiye, loto ilulu kuto loumogeto, ¹³ Polokafo itibito lolomami, Nediti kufu oti keina no-mae? Yelusalemu unamo ya nela wi nedenawae, loto koli kolámowe. Ido Wekola Yesu kuliya yamu fulunamo yaki yamu sene-muluneu keina kolámowe, loto lolomaiye. ¹⁴ Eti lolumuto ka loumonimo kolámaito, fulito eti lonimo, Wekolakafo kala lalo kiyaido eti enaiye, loto kolone, loto lone.

¹⁵ Eti loto koukamete olufe loto Yelusalemu ya unune, loto idone. ¹⁶ Yesu ege melamo we maleka Sisalia numudoti ato, lamoki lakoina wonimo wenena ya lilimiti uti we ma amoki minenune, loto kolonimo numunalau ya fulo ledae. Wewa ya kuliya Nasoni ya Saipulusi ebau yauti ami we adeinati Yesu ege melami we ne.

¹⁷ Ena Yelusalemu o fedogeto Yesu mono wenenala yate leyeti seni-mulunigu lalo koliti aiyo-koiyo lo ledae. ¹⁸ Aiyo-koiyo lo ledato, leda ya Poloki lamo liliga maki Yemusi eyeto lokoli-fakoli enune, loto amo nedo wogeto yalo mono wenena kiyabani we muki minae. ¹⁹ Minato, Polokafo aiyo-koiyo ka logimito ailo feka wenena minagu yau mono lono olami yamu Gotikafo neta mona-mona imo ka ya muki logimaiye.

Polokafo kiyaba we kani meyalo melami ka

²⁰ Kawa logimami ya koliti Goti kuliya olu faka loti ebola lo minae. Ena amote Polo eti loumamo, Kolabe? Yuda wenena so loti tauseni-tauseni yate oti koli kikitamo muki ya lo melami ka aumafofo loti meyalo mele-mele o minae. ²¹ Etiti minafa, wenena malekate kamokafo Yuda wenena ailo feka wenena ebanido minamo wenena ya Mosese lo melami kala ya fuliti nomilipati ukanigu Goti ainala fukámoti, Yuda wenena monanina meyalo melámalo, loto api gilibane, loti lae. ²² Yamu nedi-nedi enune? Wenenawa eti lamo ya Yelusale-muka moda o fedetane, loti koli fuli lenawamo ne. ²³ Yamu ka ma lokomogeto kolito ya eti enane. Kolo. Lamo minoniguti we fo (4) Goti omunalo ka lo meleti edamo ya ne. ²⁴ Wewa ya gilimito lakoina uto amoki ukaniluni-kani noku witi olu felegaga mo loto minenune, loti mona melenawamo yaidana oto meletu, ido ofo ki Goti umunawamo neta ya meina fi gedeto gim-agetu fuli liye, loti ateni yowala fuko gedenawae. Etito wenena muki yate mona melenanimo eyeti kamomu ka lamo ya ka ona minámaiye, loti koliti kaimoka lo melami ka ya meyalo meletu minane, loti kolinawae. ²⁵ Ido ailo feka wenena koli kikitamo wenena ya mona etiti melenawae, loto etito ka lufuwa wito fulu gedonimo ne. Ido suki goti konuma-kobina ofo ki gimamo ya linate moi witi ánaló. Ido wanu yaki moi witi ánaló. Ido neta ma kenobalalo ipili witi ofo folamo yaki moi witi ánaló. Ido kopa-napa olu onamo mona yaki melámalo, loto ka lufuwa wito fulu gedone, loti loumae.

²⁶ Ido ledawama ya Polokafo we kusema gilim-

ito uto, ukani-luni-kani noku wito, olu felegaga mo loto minenune, loti mona melamo ya amoki lakoina melaiye. Monawa ya meletoto felegaga kuliyai numuna nabau dito yokila ki umamo we ya ukani-seni-muluni olu felegaga mo lenawamo kamena ya fuli lenami ka logimito, ido wewa Goti yokila ki umunawamo kamena ya mele gimaiye.

Polo felegaga kuliyai numuna nabau minaito, nela wi edamo ka

²⁷ Ena fo kamena seweni (7) yama mino fuli lenagolito Esia mikaloti Yuda wenena malekate Polo felegaga kuliyai numuna nabau minami ya eyeti wenena mau minamo muki ile fali senigu wiyato uti ana-kiyanalo oluti ²⁸ au loti eti lamo, Isilaeli wenenate, ade olu faka lalo! Aya ama wekafo mikau-mikau monito wenena muki mikau-mikau api gilibami ya lamo Yuda wenena minonimoki, ido lo melami kate yaki, ido numude ama yamuki kamade kito ka nosámami api gilibaiye. Ido yako minámmaiye. Aya felegaga numude naba kilalau Giliki wenena gilimito dito felegaga ebate amau yaki olu ladi o edaiye, loti au loti lae. ²⁹ Eti lamo ka ya komu Efesusi numudoti we ma kuliya Tolofimusi numuna meya nabau ya Polote lakoina minaito, ya geyanako, ya Polokafo wewa ilimito felegaga kuliyai numuna nabau ya idaiye, loti kolae.

³⁰ Eti loti koliti numuna meya nabau minamo wenena muki ya ile fali senigu witi eba nedone-doti oluloti oti mau witi uti Polo ana-kiyanalo oluti felegaga kuliyai numuna nabauti ika oti feka

lomato ayalo kenemane oti kanu muki ya moda kuwae.

³¹ Ido wenena yate Polo oluti ofo fulunune, loti o minato, Lomu kimiwe kiyabani we wenaba yakafo Yelusalemu minamo wenena muki seni kala-kala lito, ka naba-naba loti, fina fi minae, loti lamo ka ya kolito ³² ayalo ya kimiwe kiyabani we malekaki ido kimiweki gilimito oluloti wenena mau minado ya wato, kimiwe kiyabani weki kimiwe geyetiti Polo ofo minamo ya fulitae. ³³ Ofo fulitato, kimiwe kiyabani we wenaba yakafo Polo nedo uto ana-kiyanalo oluto aini nela gedimo lele yakafo nela wi edalo, logimito wenena mau minamo loga o gedami, Aya we ama ya kema ne? Ido nedi-nedi iye? loto loga o gedaifa, ³⁴ wenena mau minamo maleka ya ka ma au-au loti lato, ido maleka ya ka ailo lomo wato, ido wenena ka naba-naba lanako, kimiwe kiyabani we wenaba ya ka ona ya olu oloto piyámoto, kimiwela eti loto auma wito logimami, Polo ilimiti kimi numunau ya walo, logimaiye. ³⁵ Eti logimami ka koliti Polo ilimiti uti kimi numuna naba kanu-wela latalo yako u fedafa, wenena mau minamo ya ofo fulunagilamo yamu kimiwe yate Polo olu faka loti oluti numugu idato, ³⁶ gege wamo yate, Ofo folalo. Ofo folalo, loti au loti lomo wae.

Polokafo wenena mau wiyamo logimami ka

³⁷ Ido kimiwe ya Polo kimi numuna naba lulau oluto dinune, loti ato, amokafo kimiwe kiyabani we wenaba, Ka ma lokumunafao? loto loga o edaito, kiyaba wekafo itibito eti loumami, Giliki ka kolanimo nefe? ³⁸ Kamo ya Isipi we ma gamani

yaki fina finune, loto we nosámamo fo tauseni (4,000) ya gilimito eba fafato yau wimo wema ya minabe? loto loga o edaito ³⁹ Polokafo itibito lounami, Namu Yuda we minowe. Numune meya ya Silisia ebau kuliya Tasusile, loto ya kuliya dito nemo numuna ne. Ido wenena ka logiminafao? loto loga o edaiye. ⁴⁰ Loga o edaito, ya kimiwe kiyabani wemakafo, Faifa logimo, loto lounamito, Polokafo latalo nedi minoto wenena mau naba minamo ya ka ádenawae, loto ana olu faka lito ka ádoti minato, Yuda wenena inanimoni kanidokati ka eti logimami,

22

¹ Koinanefo-mota ido menefo-mota, ligiya lo nedamo ka yamu itibito logiminagolowe. Kolalo, loto logimaiye. ² Eti logimami kawa ya inanimoni kanidokati logimaito, wenena koliti ka kedámæ.

Ka kedámato, Polokafo eti limo, ³ Namu Yuda we minofa, onefokafo Tasusi numudo Silisia ebau ya kedeto nilimito amau aito, ya naba idomo ne. Ido Gamaliyeli yakafo api nilibito Mosese lo melami kalalo meyalo melenaiye, loto lo melami ka autefo-mota meyalo mele-mele amo ya api nilibaito, inate onema amau minamo yaidana oto Goti lonola auma wito olunae, loto olu-olu minomo ne. ⁴ Etito Yesu kanulalo moinamo wenena ya kaila fi gedeto gini fulunae, loto kimiwe ya we wena ani-kiyanido oluti gilimiti uti nela numugu fulo gedalo, loto logimi-gimi omo ne. ⁵ Ido Goti yokila ki umamo we wenabaniki ido kanisole we muki yaki namo monane koli minanako, ya ona liye, loti lenagilae. Ido yako minámaiye.

Amodoka lufuwa witi Yuda wenena Damasikusi numudo minamo fulo gedamo lufuwa ya oluto uto Yesu kanulalo moinamo wenena ya nela wi gedeto gilimito itibito oneto Yelusalemu kiyabate we yate lifima giminawae, loto moni-moni omo ne.

Polokafo Yesu koli kikito umami monawa ya logimami ka

(Ap 9:3-19, 26:12-18)

⁶ Etito kanudo ya monimo uto folilo Damasikusi numuna olu alili meletu woneto kaita kosinaiti lamena naba yakafo ogona o nedeto lamena naba iye. ⁷ Lamena naba ito, mikalo lumu fou loneto, ka nola yakafo eti loto lonomami, Solo, Solo, nedito kaila fi nede minane? loto lonomaito, kolito ⁸ Wekolao, kamo kema minane? loto loga o edoneto, amokafo itibito lonomami, Namu Yesu Nasalete numudoti kamo yakafo kaila fi nede-nede minanimo we ya minowe, loto itibito lonomaiye. ⁹ Eti lonomaito, wenena namoki moinonimo wenena ya lamena eyafa, ka nola limo ya kolife ádae.

¹⁰ Kolife ádato, Wekolao, nedi enae? loto loga o edoneto eti loto lonomami, Mikaloti nedito Damasikusi numudo wageto yalo lono muki komoneto olunanimo ka we makafo lokumunaiye, loto lonomaiye. ¹¹ Lonomaito, lamena yakafo lamena naba oitainako, omune likaito, namoki moinamo wenena yate anelo oluti Damasikusi numudo nilimiti wae.

¹² Nilimiti wato, yalo we ma kuliya Ananaiyasi minodo aiye. Wewa yakafo Mosese lo melami kala auma wito meyalo mele-mele imo, ya Yuda

wenena yalo minamo muki omunido we lalo nemo we yakafo minodo oto, ¹³ adu nedi minoto eti limo, Wenenane Solo, omuga kofa eyo, lito ayalo ya moda eyomo ne. ¹⁴ Ena Ananaiyasi yamo eti lonomami, Autefo-mota Gotinina yakafo mona etito melenane, loto kala lalo kiyami monala ya kolife loto kolinane. Ido we monala efe limo nemo we ya eyeto welauti ka limoma ya kolinane, loto iyaina o kedaiye. ¹⁵ Ido muki neta moda koto kolito animo ya kuliyalo wenena muki lo oloto mele giminane. ¹⁶ Ido oiya ya nedito kiyaba kofala fana ane? Neido. Neidageto mono noku wi kedoneto ane olu faka lo, loumageto lifimaka kilili o kedenagoliye, loto lonomaiye.

Wekolakafo Polo ailo feka wenenadoka ilifi melami ka

¹⁷ Ido aiga namo Yelusalemu itibito uto felegaga kuliyai numuna nabau dito Goti loumu minodo ya famo yaidana oto koto Wekola ya eyomo ne. ¹⁸ Eyoneto, amokafo eti lonomami, Numuna meya naba amalo minamo wenena kane logiminimo ya koli kikitámenagilanako, yamu alako Yelusalemu ya fulito wo, lito ¹⁹ itibito loumomo, Wekolao, aya wenenawa ya namo Yuda mono numuna negu-negu koli kikitamo wenena ya nela numugu fulo gedeto kefa gininae, loto u-u omo yama kolife loti koli minae. ²⁰ Ido Sitifeni ya kaka kuwa lo oloto mele-mele imo we ofo folamo kamenalo nanimone yalo minoneto eti ato sene-muluneu lalo ito ofo folamo we ukanido owo ya kiyaba minomo ne, loto loumowe. ²¹ Loumoneto, Wekolakafo eti limo, Kamo ya numuna eba faiga

mauka ailo feka wenenadoka kilifoneto ya wo, loto lonomaiye, loto logimaiye.

Lomu kimiwe kiyabani we wenaba yakafo Polo kiyaba edami ka

²² Ido wenena mau minamo yate Polo ka limo ya kolimo wafa, Wekolakafo ailo feka wenenadoka kilifoneto wo, loto lonomaiye, loto limo ka yamu aumafofo loti au-au loti eti lamo, Aya wewa ya mikalo ama omuna kofawa minomo dinami ya fe ádaiye. Ofo folalo, loti au-au lae.

²³ Ido auma witi au-au loti ukanido owo mulalo wiyamo ya kololototi momupa ya kiliti fulo akaiya akaiya o minato, ²⁴ kimiwe kiyabani we wenaba yakafo eti limo, Ilimiti kimi numunau ya uti wenena nena-netamu auma witi au-au lo edafe? Ka monawa ya lo oloto melageto kolinune, loto ipi ofoti, loga o edalo, loto logimaiye.

²⁵ Logimaito, koliti ipi ofenune, loti nela wi edato, Polokafo kimiwe kiyaba we ma adu nedi minami ya loga o edami, Linate namo Lomu we ona minomo ya lifimane olu oloto piyámanako, ya eti o nedenawamo ya efe life? loto loga o edaiye.

²⁶ Loga o edaito, kimiwe kiyaba we ya kawa limo ya kolito uto kimiwe kiyabani we wenaba nedo uto kawa ya eti loumami, Nedi-nedi enane? Wewa ya Lomu we ona ya ne, loto loumaiye.

²⁷ Lomaito, kimiwe kiyabani we wenaba ya Polo nedo woneto, ka lonomageto kolinae, loto uto loga o edami, Kamo Lomu we ona minabe? lito ya itibito loumami, O, ona minowe, lito itibito limo,

²⁸ Namu Lomu we ona minenae, loto kifana nabana yakafo meina fitowe, lito Polokafo loumami,

Eti aba, ido nanimone ya etito minámaiye. E'e, kedaidokati ya moda Lomu we ona yaidana oto minowe, loumaiye. ²⁹ Eti loumaito, ayalo ya wenena loga o edenuwe, loti lamo wenena ya fulo edeti wato, kimiwe kiyabani wenaba ya Polo Lomu we ona minami ya aini nela gedimo yakafu nela wi edami yamu koli naba-naba umami ne.

Polokafo kanisole wenena mau wiyamo ya logimami ka

³⁰ Ledawa kimiwe kiyabani we wenaba yakafu Yuda wenena Polo nena-netamu ligiya lo edafe? ya kolinae, loto kolainako, nelauti eflito yokila ki umamo wenabanina ido Yuda mono kanisole wenena muki yaki ka fulo gedaito koliti oti mau wiyato, Polo ya ilimito oto omunido olu nedi edaiye.

23

¹ Ena Polokafo Yuda mono kanisole mau minamo kuliya Sanihetilini efe loto geyeto eti logimami, Wenenanemotao, namo ya adeinati Goti omunalo oune-lune-kane moda laloko minoto, efe lotoko monimo uto monane efe limo neto, ido onema yaidana oto moni minowe, loto logimaiye. ² Eti logimaito, ayalo ya yokila ki umamo kiyabani we wenaba Ananaiyasikafo Polo adu nedo minamo wenena ya logimami, Welau ya ofalo, logimaito, ³ Polokafo eti loumami, Gotikafo kofenami ne. Kamo ya numuna kilawa ufa feke filiti olu lalo itamo yaidana oto minane. Kamo yakafu amedoto minoto Mosese lo melami kalo ya lifimane ya moni wilinae, loto minanimo

nefa, kaimoka namo ya ofalo, loto lanimo yakafu Mosese lo melami ka ya olu fukane, loumaiye.

⁴ Eti loumaito, Polo adu nedo minamo wenena yate eti lamo, Egaidana oto Goti yokila ki umamo we kiyabani we wenabanina ka nosámami loumane? lato, ⁵ itibito logimami, Wenenane, namo wewa ya Goti yokila ki umamo we kiyabani wenabanina ne, loto kolámowe. Yamu mono lufuwa wiyaiyu ya eti loto limo,

Wenenatina kiyaba o gedamo we ya ka nosámami lo edámalo,
loto ka mono lufuwau (*Kis 22:28*) ya nemo ne, loto logimaiye.

⁶ Ena Polokafo kanisole wenena ya maleka Sadusi wenena minato, ido liliga ya Falisi wenena minae, loto kolito ya kanisole mau minagu ya au loto eti limo, Wenenane, namo ya Falisi we ya minowe. Ido Falisi we ma nalafo ya minowe. Ido namo ya folamo wenena folaguti olu nedi gedelaiye, loto koli kikitomo eti enami kamenawa ya auma wito kiyaba edemo idonako, yamu oiya olu kalo mele nedae, loto au loto logimaiye.

⁷ Eti logimaito, ayalo Falisi wenenaki ido Sadusi wenenaki inanimoni moila fiti maunina ya fokiti u ailo-ailo wae. ⁸ Eti amo ya Sadusi we yate eti lamo, Wenena folaguti kofa neidámenagilae. Ido enisole yaki minámae. Ido oui-ani yaki minámaiye, loti lo-lo ato, Falisi we yate eti lamo, Netawa muki ya ne, loti koli kikitae. ⁹ Yamu ka naba-naba lato, Falisi wenena minaguti lo melami ka api gilibi-gilibi amo we malekate nediti auma witi eti lamo, We auwa ya lifimala ya

olu oloto piyámone. Ido enisolefe ido ounafe yamakafo ka loumaife? Eti loumaitoma ya nediye lenune? loti ka auma witi logimae.

¹⁰ Eti lato, ka moila ya u naba-naba wito, kimiwe kiyabani we wenaba kolami ya wenena yate Polo ya filiga-filiga ika ato, fekalito fulutenaiye, loto koli umaito, kimiwelama auma wito eti logimami, Lumuti Polo ya wenena minaguti ika oti ilimiti kimi numuna nabau oluti idalo, loto gilifi melaito, koliti eti ae.

¹¹ Ena luwaila yalo Wekolakafo Polo nedo oto nedi minoto eti loumami, Kamo kolini kolámo. Amalo Yelusalemu ya kane lo oloto melanimo yaidana oto Lomu numudo uto kane lo oloto melenane, loto loumaiye.

Polo ofo fulunune, loti ka lo kifamo ka

¹² Ledawa Yuda wenena maleka oti mau witi kudala kiti eti lamo, Konuma kobinaki ido nonanoki ánoto moi wito minomo uto uto Polo ofo fulutoto konuma kobina kofa nenune, loti auma witi lo melae. ¹³ Etiti auma witi lo melamo we ya foti (40) wemomo yaidana oti minae. ¹⁴ Ido wewa ya yokila ki umamo we kiyabani we ido wenena kiyabani we minado uti eti logimamo, Lamo ya ka lo melonimo aumafofo loto onale, loto lonimo ya konuma kobinaki ido nonanoti yaki ánoto moi wito monimo uto Polo ofo fulutoto yaloko kofa neta nenune, loto lo melone. ¹⁵ Yamu oiya linateki ido Yuda kanisole wenenaki ya Lomu kimiwe kiyabani we wenaba nedo uti eti loumalo, Polo ya minonido ilimito ano. Polo olu kalo mele edamo ka mona ya kolife loto kolinune, loumalo. Eti loumato, Polo linatedoka ilimito

enawado ya Polo kanu kofalalo ofo fulunune, loti logimae.

¹⁶ Eti logimafa, Polo komolafokafo ka lo kifamo ya kolito kimi numuna nabau ya dito Polo loumaiye. ¹⁷ Loumaito, Polokafo kimiwe kiyaba we ma lula fito eti loumami, Kipa ama ya kimiwe kiyabani we wenabaleka ilimito wageto ka lenami ya kolinaiye, loto loumaiye.

¹⁸ Loumaito, we yakafo kipa ya kimiwe kiyabani we wenabaleka ilimito uto eti loumami, Nela fiyami we Polo yakafo lune fito kipawa ya ka lokumunaiye. Iimito kamodoka wo, loto lonomaiye, loto loumaiye.

¹⁹ Eti loumaito, analo oluto ilimito anawaleka uto eti loumami, Nena ka lonumunae, loto ane? loto loga o edaito, ²⁰ amokafo eti loumami, Yuda wenena mate kamokafo Polo ya minonido ilifageto ageto monala melami kolife loto kolinune, loti lenawamo ya suki lokumunagilae. ²¹ Kawa ya lokomatoma kolámo. Wenenawa ya foti (40) yate ofo fulunune, loti kanudo kiyabala mine-nagilanako, yamu, O, logimámo. Wenenawa yate kudala kiyamo ya aumafofo loti onale, loti ya konuma-kobinati ido nonanoti ánoti moi witi monimo uti Polo ya ofo fulutoto kofa nenune, loti lamoma ya oiya kanudo ya ki minae. Ido kamo ya kani kolito, O, lenanidole, loti kiyabaka minae, loto loumaiye. ²² Eti loumaito, kimiwe kiyabani we wenaba yakafo eti loumami, Ka lo oloto pito nomanimo ya wenena ma logimámo, loto ilifi melaiye.

Polo ya Felikisi nedo ya ilifi melami ka

²³ Kimiwe kiyabani we wenaba yakafo kimiwela kiyabani we lele ya luni fiyaito, aito eti logimami, Linate uti kimiwe mikalo unawamo ya tu hadeti (200), ido kimiwe ma yafo-hosi meyalo minoti unawamo ya we sewedi (70), ido kimiwe ile oluti unawamo ya tu hadeti (200) ya Sisalia numudo onema naini (9) kiloku luwaila unawae, loti olu mau wi gedailo. ²⁴ Ido kimiwe yate Polo ya kiyaba lalo o edeti, ilimiti gamani kiyaba we wenaba Felikisi nedo ya unawae, loto yafo-hosi ya mele edailo, logimito ²⁵ ka lufuwa wi fulo edami ya etito ya wiyami,

²⁶ Aiyo, namo ya Kolodiusi Lisiyasikafo lufuwa uma ya kiyabate we wenaba Felikisi ya wi fulo kedowe. Siyane.

²⁷ Yuda wenena yate we uma ya ana-kiyanalo oluti ofo fulunune, loti lafa, namo kolomo amo ya Lomu we ona ya ne, loto kolitoto kimiwene yaki oto aniguti oluto olu omuna ko edone. ²⁸ Ido namo ya wewa ligiya lo edamo mona ya kolinae, loto kolito Yuda kanisole minagu ilimito woneto ²⁹ lo melami ka yamu ligiya lo edafa, netawa ma o melageto ofo fulunawamo netafe, ido nela wi edenawamo netafe, ya olu oloto piyámowe. ³⁰ E'e, olu oloto piyámofa, wenena yate falukuti kudala kiti ofo fulunune, loti lamo kawa ya kolitoto ayalo minanido ilifi melowe. Ilifi meloneto ido ligiya lo edamo wenena yaki kamodoka oti ligiya lo edenawamo ka ya lokumunawae, loto auma wito logimowe. Modae.

Eti loto lufuwa wito fulo edaiye.

³¹ Ena kimiwela ya kiyabani we welalo meyalo meleti, luwaila siniku Polo ilimiti uti Antipatilisi numudo fedae. ³² Fedato, leda kimiwe mikalo wamo we ya itibiti kimi numudoka ato, yafohosi meyalo amedoti wamo we ya ilimiti uti uti ³³ Sisalia numudo fedeti, gamani kiyaba we wenaba minaidoka ya uti lufuwa wi fulo edami ya umuti Polo yaki analo melae. ³⁴ Analo melato, amokafo lufuwa katoto loga o edami, Kamo ya egaukati we minane? loto loga o edaito, Polokafo itibito loumami, Silisia ebauti minowe, loumaito, ³⁵ eti limo, Ligiya lo kedenawamo wenena atoma kaka ya olufe lenamo ne, loumuto Heloti numuna kuwaigu yau Polo kiyaba o edalo, loto logimaiye.

24

Yuda wenena yate Polo ligiya lo edamo ka

¹ Ido fo kamena faifu (5) wageto yokila ki umamo we kiyabani we wenaba Ananaiyasiki, ido Yuda wenena kiyabani we malekaki, ido Lomu kuifa ka meyalo mele-mele amo kolami we ma kuliya Tetulusi yaki Sisalia numudo lumuti Polo ligiya lo edenawamo ka ya eba kiyaba we wenaba loumae. ² Loumato, Polo lula fiyaito aito, Tetulusikafo Polo olu kalo mele edenawamo ka mona ya Felikisi eti loto loumami, Kiyabate we wenaba Felikisiyo, kamena fana kiyaba o ledanimo you amene mona mino lede-lede iye. Ido kiyaba lalo o ledanimo yakafo wenena ama mikau minamo ya eti enawae, loto ka kofawa

logimageto meyalo meleti minomo idamo monani oiya lalo iye. ³ Etito lamodoka numudonamado neta-mata mona-mona muki lalo o-o animo yamu kolonimo ya kulika ya olu faka loto siyane, lalole, loto lokumu-kumu one.

⁴ Ena ka fana lokomogeto lonoka olu kopaitoteniye, loto ka lina lokumunagologe. You loto koli ledō. ⁵ Ido we auwa ya kaila-maila fi-fi imo we ne. Yuda wenena mikau-mikau minamo ya filiga-filiga fina finawae, loto ile fali senigu wiwi imo we ne. Amo ya mono wenena Nasalete we ege melamo wenena ya kiyabani we ne. ⁶ Ido yako minámaiye. Felegaga kuliyai numuna naba ya olu ladi enae, loto idaito, ya ana-kiyanalo olonimo ne. [⁷ Olonimo ya Mosese lo melami kalo ya lifima umunune, loto loba, kimiwe kiyabani we wenaba Lisiyasikafo oto adeu yauti auma wito oluto, ligiya lo edenawamo wenena ya uti kamo omugalo ligiya lo edenawae, loto auma wito lolomaiye.] ⁸ Ido oiya kaimoka loga-miga o edageto ka lenami kolito kawa yamu ligiya lo edonimo ka ya ona lae, loto kolife loto kolinane, loto loumaiye.

⁹ Loumaito, Yuda wenena yaki lakoina ligiya lo edeti eti lamo, Netawa ya ona ne, loti auma witi lae.

Polokafo Felikisi loumami ka

¹⁰ Ena gamani kiya ba we wenabakafo Polo eyeto ka lenanimo ya kolinune, loto ana olu faka lito, Polokafo eti loumami, Namō kolomo ya kamo eba umau minamo wenena ya kamena fanalo

ka olufe lo gede-gede o minanimo ya kane ligi-ligi kiyámoto olu kalo mele nedamo ka ya itibito lokumunagolowe. ¹¹ Namo ya komu fo kamena tuwelu (12) áumami kamena yalo Yelusalemu numudo Wekola oune-lune-kane umunae, loto idomo ne. Eti omo yamu kaimoka loga o gedanimo ya kawa ya onale, loto kolife loto kolinagolane. ¹² Ido wenena ligiya lo nedamo wenena ya namo felegaga kuliyai numuna nabau ya wenenamaki auma wito ka moila fiyogeto ya ma neyámae. Ido Yuda mono numugufe, ido numuna meya nabau ya eba malekafe ya wenena ile fali senigu wiyomo yama neyámae. ¹³ Neyámafa, ido olu kalo mele nedamo ka ona monawa ya ogofuti olu oloto pi kedámenagolane.

¹⁴ Olu oloto pi kedámenagilafa, ido neta la-woke eti omo ya lokumunagolowe. Namokafo autefo-mota Gotinina oune-lune-kane umu-umu o minomo ya Yesu kanulalo moinamo wenena minaguti ya minowe. Aya monowa ya ailo mono ne, loti lo-lo afa, Mosese lo melami kaki ido polofete lufuwa wiyamo kaki ya muki onale, loto koli kikitomo ne. ¹⁵ Ido namo yaki aya wenenawa ama mau minamo inanimoni ya koli kikitamo yamaidana oto Gotikafo wenena mona efe limo melamo wenenaki, ido mona nosámami melamo wenenaki ya fologuti ya olu nedi lede-naiye, loto koli kikito umuto kiyabala omo idowe. ¹⁶ Yamu Gotikafofe, ido wenena yatefe, ya mona nosámami melaiye, loti lo nedetenawae, loto kamena-kamena mona efe limo ya auma wito mele-mele owe.

¹⁷ Ido namo melege so loto eba faiga minomo

ya Yuda wenenane neta ko ánamo wenena ani olu faka lo gedenawae, loto giminamo neta ido Goti yokila ki umunae, loto netawa-matawa oluto Yelusalemuka ya itibito omo ne. ¹⁸ Netawa oluto o fedeto ya felegaga kuliyai numuna naba kilalau idoneto olu oloto pi nedamo kamenalo ya ukane-lune-kane noku witoto olu felegaga mo loto moda minowe. Etito minomo wenena mau naba yama namoki lakoina minámamo ne. E'e, ido namo ya ka naba-naba ma loto wenena ile fali seni wiyámomo ne. ¹⁹ Eti ámofa, Yuda wenena maleka Esia ebaloti amo wenena yate olu kalo mele nedunune, lotima amalo oti omugalo olu kalo mele nedenawamo ya kaimokafo wenenawa suki lae, loto kolinagolane. ²⁰ Ido olu kalo mele nedámagayama wenena amau minamo wenenawa inanimomo yate Yuda kanisolete maunigu olu kalo mele nedamo ka ya itibito logiminagolowe, loto nedi minomo kamenalo ya nena mona nosámami melofe? Ya moda olu oloto piti ya lokumunawae. ²¹ Ido omunido ya minoto ka lawoko ma eti loto logimomo, Namomo ya folamo wenena folaguti nedinawamo ne, loto yalo koli kikitowe, loto auma wito au loto logimomo yamamu olu kalo mele nede minafe? loto loumaiye.

²² Ena Felikisi Yesu kanulalo moninawamo mona komu moda kolami yakafa eti limo, Oiya kawa melenae. Ido aiga kimiwe kiyaba wena-banina Lisiyasi ageto ya olu kalo mele kedamo ya olufe lo kedenae, loto loumuto ²³ ido kimiwe kiyabani we ma eti loumami, Polo kiyaba edeto nela wi edámoto, wenenala ya neta-mata mamu kolinami ya umunune, loti enawamo ya, E'e,

logimámalo, loto loumaiye.

Felikisikafo Polo melege lele nela numugu fulo edami ka

²⁴ Fo kamena maleka wageto Felikisite olonafo Yuda wena Dulusilate ya aiye. Oto ya Polo ilimiti alo, loto ka fulaito, ilimiti ato, amo ya Gotikafo ilifi melami we Kilisto Yesu koli kikito umunawami mona ya logimaito koli minaiye. ²⁵ Etito logimami ya Goti monala efe limo mona, ido ukadelute-kate koti kiyaba laloko onimo mona, ido Wekola lifimate olu kalo mele ledenami kamena kala loumaito, ya Felikisi koliya umaito, ya eti loumami, Ya moda ne. Fa uto minageto kamena ma ka fuloneto enane, loto loumaiye. ²⁶ Loumuto, Polokafo ya nelauti efili o nedo, loto kifana ma falukuto numunaiye, loto kala kiyainako, yamu ya kamena so loto ka fulaito, ilimiti ato ya lokolifakoli o-o aiye.

²⁷ Ena Felikisi yakafo Yuda wenena lalo koli numunawae, loto Polo ya faifa nela numugu ya koito edaiye. Koito edaito aiga ya melege lele utaito Posiusi Fesitusi yakafo Felikisi ebala ya olaiye.

25

Polokafo Sisa ya kane olufe lo nedennaiye, loto limo ka

¹ Fesitusikafo aya ebalo fo kamena tili (3) minototo, Sisalia numudo fulito Yelusalemu idaito, ² yalo yokila ki umamo we kiyabani we ido Yuda wenena kiyabani we yate oti omunalo Polo ya olu kalo mele edamo ka ya loumae. ³ Eti loti

loumamo, Kamo ya ade olu faka loto kimiwe gilifageto Polo ilimiti Yelusalemu enawae, loti wako o edamo ya kanudo enaido ofo fulunune, loti kudala kiyae. ⁴ Kudala kiyafa, Fesitusikafo itibito logimami, Polo ya Sisalia numudo nela numugu minami ne. Ido kofa itibito lumunamo kamena alitinako, ⁵ yamu kiyabati we maleka namoki lako lumuto yalo wewa ya mona nosámami ma melagetoma ya olu kalo mele edenawae, loto logimaiye.

⁶ Eti logimito fo kamena eiti (8) yafe, ido teni (10) yafe Yelusalemu minototo Sisalia numudo itibito lumuto ka olufe lo-lo amo wenena olu mau wi gedeto eti limo, Polo namodo ilimiti alo, lito ⁷ eti ato, Polo aido Yuda wenena Yelusalemu numudokati lomamo yate ogona o edeti olu kalo mele edenawamo ka naba lo minafa, kawa logimonimo ya olu onae, loti ogofuti kolinawamo ka ya minámaiye. ⁸ Etito Polo yakafa olu kalo mele edamo wenena ya itibito logimami, Namo ya Mosese lo melami ka Yuda wenena meyalo mele-mele onimo ka yafe, ido Yuda wenena felegaga kuliyai numuna naba yafe, ido Lomu kiyaba we wenaba ona Sisa yafe, ya ka nosámami ma lo gedámomo ne, loto logimaiye.

⁹ Eti logimaito, ya Fesitusikafo Yuda wenena namomu lalo kolinawae, loto kolito ya loga o edami, Kamo ya Yelusalemu wageto yalo nanimone omunelo olu kalo mele kedamo kawa ya koli nedenane, labe? loto loga o edaiye. ¹⁰ Etito loga o edaito, Polokafo itibito loumami, Oiya Lomu kiyaba we wenaba Sisa ka olufe lo-lo amo wenenala maunigu omunido nedi minomo

amau yako ya kane koli nedenawae, loto auma wito lowe. Kamo kaimoka koli minane. Yuda wenena neta ma olu nosámami o gedámoma ya moda kolitanima ne. ¹¹ Etito nemoma nefa, nosámami mona ma meloneyama yamu ofo fulunune, loti lenawamo ya namo ya nofo folámalo, loto ádenae. E'e, Yuda wenena yate olu kalo mele nedamo kanina ya ona minámenami ya we makafo anelo oluto wenenawa ya anido gimini nami monawa ya efe ádenaiye. Yamu Lomu kiyaba we wenaba ona Sisakafo olu kalo mele nedamo ka ya koli nedennaiye, loto auma wito liye. ¹² Eti lito, Fesitusikafo kanisole weki lokoli-fakoli otiti ya eti loumami, Kamo Sisa olu kalo mele nedamo ka koli nedennaiye, loto lanimo yamu Sisa minaido unane, loto loumaiye.

Fesitusikafo Polo yamu Agilipa loumami ka

¹³ Ena minomo uto kamena ma kiyaba we wekudi Agilipate ido olonafo Benaisite ya Fesitusa aiyo-koiyo ka lo edenaliye, loti Sisalia numudo oti ¹⁴ kamena fana yalo minanako, ya Fesitusikafo Agilipate ya Polo olu kalo mele edamo mona ya lokoli-fakoli oti etito loumami, We ma ama nemo ya Felikisikafo nela numugu koito fulo edeito wiye. ¹⁵ Etito wito, Yelusalemu womo kamenalo ya yokila ki umamo we kiyabani we, ido Yuda wenena kiyabani we yate wewa ya olu kalo mele edamo ya lifima ka umo, lo, loti lonomamo ne. ¹⁶ Lonomafa, namokafo eti logimomo, Lomu wenena yate kaila we ma ofo fulunawamo anido ya faifa melámae. E'e komu ya wewa yakafafo ligiya lo edamo wenena omunido ya olu kalo

mele edamo ka itibito logiminami ne. Lomu wenena monanina etito ne, loto logimowe.

¹⁷ Logimoneto, amau namoki lakoina itibiti oto, kamena fana kiyaba ámoto ledawa ya ka olufe lo-lo amo wenena ya olu mau wi gedeto kimiwe ya logimomo, Wewa ya ilimito alo, loneto ilimiti ae. ¹⁸ Ilimiti ato, wenena ligiya lo edamo yate nediti Polo mona nosámami-asámami yaidana oto melaiye, loti ligiya lo edenawafe? loto kane kiyofa, ya eti o edámæ. ¹⁹ Eti o edámæfa, inanimomo mono monanina yaki, ido folami we ma kuliya Yesu ya Polokafo omuna kofawa ne, loto limo we yakimu ya ka fi uma. ²⁰ Egaidana oto kala mona olu oloto pito kolife loto kolinae? loto kane kito eti loto loga o edomo, Kamo ya Yelusalemu wageto yalo olu kalo mele kedamo kawa ya koli nedenawæ, labe? loto loga o edowe. ²¹ Loga o edoneto, Polokafo Lomu kiyaba we wenaba Sisa yakafo olu kalo mele nedamo ka ya koli nedelaiye, loto aumafofo lito kimiwe ya logimomo, Wewa ya kiyaba o edalo. Aiga Sisa nedo ya ilifi melenæ, loto logimomo ne, loumaito, ²² Agilipakafo eti loumami, Nanimone wewa ka lenami ya kolinae, loto kolowe, loumaito, itibito loumami, Leda kolinane, loumaiye.

²³ Leda Agilipate ido Benaisite lakoina kimiwe kiyabani we wenabaki, ido numuna meya naba wenena kiyabani weki, ya wenena mau wi-wi amo numugu idato, wenena muki aiyo-koiyo lo gedato, Fesitusikafo, Ilimiti alo, lito Polo ilimiti ae. ²⁴ Ilimiti ato, Fesitusikafo eti limo, Kiyaba we wekudi Agilipa ido linate muki lamoki mi-

namo ya aya wewa ya eyalo. Amo ya Yuda wenena muki Yelusalemu minamo ido Sisalia numudo amalo minamo yate omunelo ilulu kuti eti lonomamo, Ofo fulunawae, loti au-au lafa, ²⁵ eyomo ya wewa ofo fulunumo neta ma o melámaiye. Ido aimolakafo eti limo, Sisakafo kane olufe lo nedennaiye, loto limo yamu Lomuka ilifi melenagolowe, loto ka lo meleto ²⁶ amo mona melami yamu ofo fulunawamo kala ya kiyabate we wenaba lufuwa wi fulo edenae, loto kolofa, ka ma minámainako, wewa ya kiyaba we wekudi Agilipa kamo omugalo ido linate muki amalo minamo omunido ya ilimito oneto kala ya koliti ka mona olu oloto piyato, kawa lufuwa wi fulo edenae. ²⁷ Ido nela fiyami we ma ilifi melenamo we ya olu kalo mele edamo ka yaki fulámenamo ya fe ádenami ne, loto kolowe, loto logimaiye.

26

Polokafo Agilipa ka loumami

¹ Ena Agilipakafo Polo eti loumami, Kaimoka kaka lagetó kolinune, loumaito Polokafo ana olu faka loto olu kalo mele edamo ka ya apito itibito eti limo, ² Kiyaba we wekudi Agilipao, onema Yuda wenena ligiya lo nedamo ka muki ya itibito lenagolo omugalo neidomo ya sene-muluneu lalo kolowe. ³ Ena Yuda wenena monate ailo-ailo muki ya moda koli minanimo nenako, yamu sene-muluneu lalo kolowe. Yamu you loto koli minageto ka lenae.

⁴ Komu adeina kipa kefolá minodoti oto oiya kamenalo ya Yuda wenena muki yate mona melomo ya ko minae. Ido nanimo ebaneuka ya

olu oloto piyamo kamenaloti monane neyeti, ido Yelusalemuka minoto mona melomo yaki moda ko fuli lae. ⁵ Ido kamena fana neye minanako, lenune, loti kolinawamo ya Yuda monolo wena minagu yauti mau ma kuliya Falisile, loti lo melami ka ya auma witi meyalo mele-mele amo minagu ya namo minaiye, logiminagilae. ⁶ Etito nefa, oiya ya Gotikafo autefo-mota lo mele gimami ka ya koli kikito umuto kulawa ya kiyabala o-o omo yamu olu kalo mele nede minae. ⁷ Ido lo mele gimami kawa ya lamo wenenate afo monalo-monalo tuwelu (12) yate kamena-kamena ya Goti auma witi kouba-naba o ede-edede minamo ya kulawa olunune, loti kiyabala o-o minamo ne. Wenabao, kulawa olunae, loto ya kiyabala o-o minomo yamu Yuda wenena ya ligiya lo nede-nede o minae. ⁸ Ena linete Yuda wenena ya Gotikafo folamo wenena folaguti olu nedi gede minaiye, loti nediti koli kikitámamoma minae?

⁹ Namu nanimone yaki Yesu Nasalete numudoti we kuliya ya olu waka itenae, loto auma wito lono naba-naba olumo idomo ne. ¹⁰ Ido aya monawa ya Yelusalemu yalo melomo ne. Ido yokila ki umamo kiyabani we wenido ya Yesu wenenala so loti ya nela numugu olu fulo gedoneto gini fulunuwe, loti lamo ya lalole, loto lo-lo omo ne. ¹¹ Eti omo kamena-kamena muki ya Yesu mono wenenala olu kopa o gedenae, loto Yuda wenena mono numuni negu-negu dito, eleyapa witi koli kikitámenawae, loto kanu auma wito moni wili-wili omo ne. Ido sene kala-kala lito olu kopa o gedenae, loto numudo-namado eba faiga negu-

negu yaki moni-moni omo ne.

Polokafo Yesu koli kikito umami monala yamu limo ka

(Ap 9:3-19, 22:6-16)

¹² Ena yokila ki umamo we kiyabani we wetelo eti enaiye, loti lufuwa witi nomato, oluto Damasikusi numudo uto Yesu mono wenenala olu kopa o gedenaē, loto womo ne. ¹³ Woneto, wenabane, folilo kanudo u minodo lamena ma fo olu fulo edami ya lamena kosinanti oto namoki ido wenena lakoina wonimo yaki ogona o ledeto lamena naba-naba iye. ¹⁴ Lamena nabanaba ito, lamo muki mikalo lumu fou logeto, Yuda wenena katedokati ka nola yakafo eti lonomami, Solo, Solo, nedito olu kopa o nedenede minane? Kamo ya bulumakaukafo aboga kefa kowalo kiyanaokafo ofami yaidana oto kaimoka ya olu ogofu minane, loto lonomaiye. ¹⁵ Eti lonomaito, itibito lomo, Wekolao, kema minane? loto loga o edoneto eti lonomami, Namu Yesu ya olu kaila o nedenanimo we ya minowe. ¹⁶ Kamo oiya mikaloti neido. Namu kouba-nabane we minoto, neyetanimo yaki, ido aiga neta maki kilibinamo ya uto wenena lo oloto pi giminane, loto iyaina o kedowe. ¹⁷ Ido kaimoka wenenakati ailo feka wenenati yate olu kopa kedenune, loti enawamo anigu yauti olu omuga kenae. ¹⁸ Eti o kedeto aya wenenawa minadoka kilifi melenaē. Kilifi meloneto ya lifimani kilili o gedageto koli kikitamo wenena Gotikafo olu felegaga o gedami wenena minagu ya minenawae, loto wenenawa omuni likami ya olu omuni falatoto sinikuti gilimito

lamedo enane. Ido Satani kiyaba o gedami kilalau yauti gilimito Goti kilalau ya gilimito enane, loto lonomaiye.

Polokafo Yesu lonola olami ka

¹⁹ Kiyaba we wekudi Agilipao, ena namo ya kosinauti famoidana oto eyoneto, Eti o, loto lonomami kalo ya moda golodoto, ²⁰ komu ya Damasikusi numudo uto logimito, ido yaloti Yelusalemu minamo wenenaleka ya uto logimito, yaloti Yudia ebau muki minamo wenenaleka uto logimito ido ailo feka wenenaleka yaki yalo uto logimito, muki ya eti loto logimomo, Seti-muludi olu eleyapa witi Gotidoka oti ido monatina meleanawamo ya wenena yate eyeti seti-muludi moda olu eleyapa witae, loti kolinawae, loti mona lalo ya melalo, loto lo oloto mele-mele o minowe.

²¹ Eti omo yamu Yuda wenena yate namo felegaga kuliyai numuna naba kilalau minodo anekiyanelo oluti nofo fulunune, loti lafa, ²² Gotikafo ane olu faka lomo idainako, ido oiya onema ama ya ane olu faka lo minainako, linate kulinigi we minamo ido fa we minamo omunido ya minoto kawa logimi minowe. Ido ka ailo ya logimamoto polofeteki ido Moseseki yate, Netawa etito o fedenaiye, loti lamo ka ya ayaidana oto logimowe. ²³ Amo ya eti lamo, Gotikafo ilifi melami we Kilsto ya ogofu naba kolito, kana folaguti nedinami we yakafo aimola wenenalaki, ido ailo feka wenenaki ya Goti kala kuwa lo oloto mele giminagoliye, loti lamo ne, loto loumaiye.

²⁴ Ido Polo olu kalo mele edamo ka itibito lo minaido Fesitusikafo au loto eti limo, Polo, kamo

ya moda kudu-kudu kilane. Kamo ya lufuwa muki kataninako, kaka-manega ya umu kopa idane, loumaito, ²⁵ Polokafo eleyapa wito itibito loumami, Wenaba Fesitusi, namo kudukudu kilámowe. E'e, namo kane-manene ya efe loto neto kama lomo ya ona ne. Kiyaba we wekudima ya neta-mata lomo ya koli minaito, koliya kolámoto faifa oloto loumowe. ²⁶ Ido kolomo ya aya netawa muki ya falukuto ma o minámáinako, netawa ya moda koli minaiye. ²⁷ Kiyaba we wekudi Agilipao, kamo ya polofete kanina koli kikito minabe? Namu kolomo, Koli kikito minane, loto ya loumaiye.

²⁸ Eti lito, Agilipakafo Polo eti loumami, Oiya eti-mati kamena lina efe yako namo ya Yesu we olu bulu edenae, loto kaka kiyabe? loto loga o edaiye. ²⁹ Loga o edaito, itibito loumami, Kamena linafe, ido kamena fanafe, ya lalo ne. Ido kamoki ido onema wenena muki kane koli minamo wenena yaki ya namo koli kikitomo yaidana oti koli kikitenawae, loto kolowe, loto Goti loumofa, aini nela ya linatedoka minámenaiye, loto kolowe, loto loumaiye.

³⁰ Eti loumaito, kiyaba we wekudima ya nedaito, ido gamani kiyaba we wenaba ido Benaisi ido wenena muki lakoina minamo yaki nediti ³¹ numuna fuliti feka uti, ka lo filiga-filiga oti minoti eti lamo, We ama mona melami ya ofo fulunumo monafe, ido nela numugu fulo edenumo monafe, yama melámáiye, loti lae. ³² Eti lato, Agilipakafo Fesitusi eti loumami, Wewa ya Sisakafo ka koli nedennaiye, loto ádami neko, moda namokafo efili fulo edagi ne, loto loumaiye.

27

Polo Lomu ebau unaiye, loti sipiku fulo edamo ka

¹ Ena Itali mikalo gilifi melogeto unawae, loti lo kifititi Poloki ido nela wiyamo we malekaki ya kimiwe wenaba ma kuliya Yuliusi amo Sisa kimiwela maunigu nemo we ya analo melae.

² Analo melato, sipi ma Adilamitiumu numudoti oto Esia numuni kuwo no anawalo nedo-nedo minomo unagolowe, loto limo sipiku ya idato, namo Lukate idoito ido Masedonia mikaloti we ma Tesalonaika numudoti ami kuliya Alistakusi yaki lakoina wone.

³ Ledawa Saidoni numudo o fedeto mikalo lomogeto, Yuliusi ya Polo milumala kolito olu lalo edeto eti loumami, Kamo neta mamu kolinanimo ya wenenaka minado wageto kumunawae, loto loumaito wone.

⁴ Uto eba yaloti fulito kuwo nolo wogeto, ido epe naba yakafo unagolonimo ebalekati oto sipi ya ofaito kanu ailo uto Saipulusi eba adu no anawalo epe naba ádami ebalo ya monimo wone.

⁵ Monimo uto Silisia eba no anawalo ido Pamufilia eba no anawalo kuwo no nabalo ya yofototo Maila numudo Lisia ebau ya fedeto yalo sipikuti lomone.

⁶ Lomogeto, yalo kimiwe wenaba yakafo Aleksadilia numudoti sipi ma nemo Itali mikalo unae, loto imo ya eyeto lilimito uto yau fulo ledaiye.

⁷ Fulo ledaito, ebawa fulito kamena fana ya epe naba yakafo unagolonimo ebalekati ainako, kuwo nolo moinamo we ya koiya naba-naba fiyato, you you lotoko uto Nidusi numudo adu ya wogeto epe yakafo aumafofo loto fu-fu lito, kofa

unumo ogoufámoninako, ya Kiliti eba no anawalo epe naba ádami ebalo Salimone numudo adu yalo wone. ⁸ Yalo wogeto, kuwo nolo moinamo we ya koiya naba-naba fimo wato, Kiliti eba no anawalo monimo uto, numuna meya ma kuliya Sipi Mele-mele Amo Eba Lalole, loti lamo eba Lasea numudo adu ya fedone.

⁹ Fedogeto, ya kamena fana kuwo nolo u minogeto ya Yuda wenena konuma-kobina moi witi ánamo foliwa ya moda fuli loitaito, epe yakafo naba loto kuwo no ofo-ofotoko minenami kamenalo o fedainako, Polokafo eti loto fuka ka lolomami, ¹⁰ Wemomo, lalimote oiya kofa unune, lenumo ya kolomo sipite koukamete yako u kopa ámunagoliye. E'e, lalimote yaki u kopa unagolone, loto kolowe, loto logimaifa, ¹¹ ido kimiwe wenaba yakafo kala koli fulito, sipiku lono olamo we kiyabani we ido sipi aboga ka lamo yako meyalo melaiye. ¹² Yako meyalo melaito, aya ebawa minonimo umalo ya epe naba imo kamenalo sipi melenawamo ya lalo ámenagolinako, sipiku minonimo wenena so loti yate eti lamo, Eba uma ya nosámainako, fulito kuwo nolo uto Finikisi numudo kanu moni wilito u fedetoma kamena nosámami kamena yalo minenune, loti ka lo kifiti kolae. Yalo minenune, loti lamo ebawa ya Kiliti ebalo Finikisi numudo sipi mele-mele amo eba kola ya fo lomami ebalo ne.

Kuwo no ya epe nabakafo ofami ka

¹³ Aiga epe you limo ma apito fu-fu lito sipi lono olamo we yate ebawa lonigu ya oiya unumo ne, loti koliti sipi momoga oto utenaiye, loti olu

kiki lo edamo neta ya nokuti ika ato, Kiliti ebau no anawalo ya woba, ¹⁴ kamena kefo efemako wogeto epe aumafofo limo kuliya Fo Idaidokati Amile, loti lamo yakafo Kiliti ebaloti kenemane oto lumuto ¹⁵ sipima ya itufaito, kenoba oto sipi ya unami ya ogoufámaito, ya epe aidokati faifa moninune, lofa, eti ogoufámogeto epekafo sipi kuwo nolo itufaiye. ¹⁶ Etito uto eba kefo ma kuliya Kauda no anawalo ya epe naba ámami ebalo ya uto, yalo kenu kefo ma ya sipi naba afowalo ika o-o imo kenu ya fokitenaiye, loto koiya naba fiti olu kiki lone. ¹⁷ Olu kiki logeto, ika oti olu sipi nabau meletiti nela aumafofo limo ya oluti sipi nabama fokitenaiye, loti nelakafo sipi feumau meleti kutifi kiki lae. Olu kiki lotiti kuwo noku Afilika adu nemo Silitisi ebalo ya ake ma mowa yaidana oto no feuma nemo yamu koliya koliti sipilo lafo-lafo naba kailamo ya efliti olu melato, faifa mulalo ya no ogofuto wone. ¹⁸ Etito ogofuto moni minogeto, epeki ido kuwo noki yakafo aumafofo loti lofo-lofo o minami yamu sipi keina otenaiye, loti ledawa koukame ma oluti kuwo noku fulae. ¹⁹ Fulato, ido fo kamena tili (3) wito, sipi netala ma lono minámami neta-mata ya ayaidana oti inanimi anikafo oluti kuwo noku fulae. ²⁰ Fulato, ido kamena fana fo ya limukafo asa wito ukuluti ya ágone. Epe yakafo no ya aumafofo loto fu-fu loto olu akaiya-akaima o ledainako, yamu, Lalimo u eba maleka uto ko ágenagolone, loto kate kiyone.

²¹ Ido kamena fana wenena ya weni-neta ánoti minato, Polokafo uto minagu ya nedi minoto eti logimami, Wemomo, linate Kiliti eba fulito

umaleka ámenune, loto logimoma kane kolamo neko, ya neta keinawa fede lomami ya oloto pi lomámagi ne. ²² Eti ifa, ido lamo minonigu yati ma folámenagolone. Folámogeto sipi yako moda u kopa unagoliye. Yamu seti-muludi ya you laneyo. ²³ Luwaila siniku abogane Wekola kouba-naba o edomo we yakafo namodoka enisolela ilifaito oto ²⁴ amokafo eti lonomami, Polo, koli kolámo. Sisa nedo uto omunalo minageto olu kalo mele kedamo ka ya kolinaiye. Goti yakafo nasafili mona o kedenami ya wenena muki kamoki lakoina sipiku moinamo ya olu omuni kenae, loto liye, loto eti lonomaiye. ²⁵ Yamu seti-muludi lalo aneyo. Wekolamu kane lele kiyámoto eti enae, ka lonomami ya eti enaiye, loto aumafobo loto koli kikitomo ya kiyabala edowe. ²⁶ Etito epekafo sipi ya itufageto mika ma kuwo nokafo ogona imo ebaló dinagoliye, loto logimaiye.

²⁷ Ido epe naba ya omo idami salele lele ya wito epekafo fu loto oluto uto Mediteleniyani kuwo nolo ya itufu-matufu o lede minaito, luwaila siniku akaima sipi lono olamo we, Ya mika nedo adu one, loti koliti, ²⁸ Mika adu nefe, ido faiga ne? Kolinune, loti neta iya mele-mele imo neta ya noku fulato lumuto wimo no fanala ya foti (40) mita yaidana oto ne, loti koliti minato, kamena kefo ma wito, kofa iya mele-mele imo netama ya noku fulato lumuto wimo ya no fanala teti (30) mita neto ya kolae. ²⁹ Etiti kolamo kifagu ditene, loti koli gimaito, neta ma mikau lumuto sipi olu kiki lenaiye, loti sipi egeka yalekati olu kiki lenami neta fo (4) ya noku fulato lomae.

Lomato, ido, Alako olu omude kalo, loti suki gotinina logimi minae. ³⁰ Logimiti lono olamo we yate sipi fuliti koli unune, loti kolanako, sipi kolaleka yalekati olu kiki lo edenami neta ma fulogeto lumunaiye, loti suki loti uti sipikuti kenu ya oluti nela onowa filiga-filiga olu minoti fulato, kuwo nolo lumuto lumuto minaiye. ³¹ Eti ato, Polokafo kimiwe kiyabani weki kimiwelaki eti logimami, Sipiku lono olamo wewa ya sipiti fuliti unawamo ya omudi ko ágenawamo ne, loto logimaito, ³² yamu kimiwe yate nela kenulo olamo ya fuko fulitato, kuwo noku olumo wiyaiye.

³³ Ido ko lenagolito Polokafo wenena muki weni-neta nenawae, loto kolito eti logimami, Kamena fana salele lele linate koti kiyaba otiko minanako, weti-neta ánotiko minae. ³⁴ Etiti minamo yamu ya oiya weti-neta nalo, loto auma wito logimowe. Weti-neta yakafo auma wi gedenaiye. Kolalo. Lamo minonigu yati we ma u kopa ámunami ne, loto logimaiye. ³⁵ Eti logimitoto omunido beleti ma oluto, siyane, lalole, loumuto leketo naito, ³⁶ wenena muki ya seni-muluni lalo ito ayaidana oti weni-neta nae. ³⁷ Ido lamo sipiku minonimo wenena ya tu hadeti sewedi sikisi (276) ya minone. ³⁸ Etito minamo weni-neta nato muni ito ya sipi keina otenaiye, loti yuwa witi sipi lulau nemo ya kuwo noku fulato lomaiye.

Sipi mikalo dito lekami ka

³⁹ Ko lido ya sipiku lono olamo we yate mika eba ko minafa, mika ya eyefe ádoti, no anawalo eba ma kifana minámami eyeti sipi ya oluto yalo dito no akelo unune, loti koliti kanu moni wilae.

⁴⁰ Kanu moni wiliti sipi olu kiki lenami neta nelala ya fukoti noku fuliti sipi moninami kanu ya ilibinawamo neta nelani ya efiliti, sipi itufuto oluto unami lafo-lafo seli naba ya aufa ika oti olu faka lato wifa, ⁴¹ ido sipi ya ake naba kuwo noku nemo ya mulalo dito kolaleka ya olu kiki lito unami ogoufámaito, kuwo no yakafo aumafofo loto sipi egeka ofomo wito foki-naki iye. ⁴² Foki-naki ito, nela fiyamo we ya kula nowa kiliti koli utenawae, loti kimiwe yate gini fulunune, loti kolafa, ⁴³ kimiwe kiyabani we yakafo Polo ya ofotenawae, loto kolito, Eti ámaló, logimaiye. Eti logimito eti lolomami, Linate kula nowa kilamo we ya komu kuwo noku satoti kula nowa kiliti u no akelo ya walo. ⁴⁴ Ido linate wenena liliga ya yá ketati, ido sipi foki-naki imo netati ya no mulalo meleti yalo minoti no ekela akelo walo, loto lolomaiye. Etito lamo wenena muki ya u kopa ámuto mikalo wone.

28

Polo Malitaka eba nemo ka

¹ Ena lamoma u ekela ya uto ebawa kuliya Malitale, loti lamo ya eyone. ² Ido ebawa yalo minamo wenena yate oiyo-koiyo loti nasafili o ledeti, ko naba wito epe limo ya ko fologeto yo ki ledato yo laibonimo ne. ³ Ido Polokafo yo umala olu mau wito yo ki minaito, koiyofa ma ayau nemo ya yo kala-kala limo kolito feka oto analo ya adala oto yodo lo ne. ⁴ Yodo lo neto mika aboga yate koiyofa analo nemo ya eyeti inanimoni lokoli-fakoli oti eti lamo, We auwa ya wenena gini folami we ona ne.

Eti imo ya kuwo noku folámainako, gotite Wenena Lifima Itibito Giminami we yakafo eti imo wewa omuna kofawa minámenaiye, loto limo ne, loti lafa, ⁵ Polokafo koiyofawama olu fulo yoku ito moda faifa lalo minaito, ⁶ wenena yate ukana fudenaife, ido alako lumu fou loto fulunaife? loti kamena fana kiyaba oti eye minafa, neta ma ukanalo fedeto olu kopa edámaito eyeti kanimanini olu eleyapa witi, Wewa ya goti ma ne, loti kolamo ne.

⁷ Ido mikawa adu yaleka minamo wenena kiyabani wenaba kuliya Pubiliusi ya mika aboga yakafo numunau lilimito uto olu lalo ledeto fo kamena tili (3) ya nasafili o ledaiye. ⁸ Eti o ledaito, melafo neta kilami ya ukana kala-kala lito, sefe adumu oto, folomolo ya ono minaito Polokafo ono negu ya dito Goti loumuito anakafo ukanalo ya olaito neta kilami ya faka lo edaiye. ⁹ Faka lo edaito, ya eyetiti aya ebawau minamo wenena liliga neta kilamo ya ato olu faka lo gedaiye. ¹⁰ Yamu muki mona lalo mele ledeti, ido unune, loto onimo kamenalo ya netate minámami ya wenena neta-mata oluti oti sipiku ya mele ledae.

Polo uto Lomu numudo fedami ka

¹¹ Ena ikana tili (3) yalo minototo ya sipi ma epe limo kamenalo aya ebau minomo wimo sipiku yau idone. Sipiwa ya Alekisadilia numudoti ami sipi ya kolaleka suki goti Susi lobe nalafo lele lebonina imo sipiwa yau dito ebawama fulito uto ¹² uto Silakiyusi numuna meya nabalo ya fedeto fo kamena tili (3) ya minototo ¹³ kofa sipiku dito

yaloti monimo uto Legiumu numuna meya nabalo fedeto, ledawa ya epekafo fu loto sipi oluto wito leda ya Puteyoli numudo ya fedone. ¹⁴ Ya numudo yalo Yesu mono wenenala maleka geyogeto amo yate fo kamena seweni (7) ya lamoki minenune, lato minone. Minototo yaloti Lomu numudo one. ¹⁵ Ogeto, yalo Yesu mono wenenala minamo yate Lomu enagolonimo kawa lamo ya kolititi liliga oti Apiyusi maketi ebalo fedeti leyae. Ido liliga ya oti Numuna Tili (3) kanudo moinamo wenena ono-ono amo numudo ya fedeti leyato, Polokafo geyeto Goti eti loumami, Siyane, lalole, lito siya-muluna olu auma wi edami ne.

Polokafo Lomu numudo Goti kala kuwa lo oloto melami ka

¹⁶ Ido Lomu numudo fedogeto ya kiyabani we yate Polo ya aimolako numunau yau minageto ya kimiwe makafo kiyaba o edenaiye, loti lae.

¹⁷ Eti lato ya fo kamena tili (3) utaito, Polokafo Yuda wenena kiyabani we alo, loto ka fulo gedaito oti mau witi minato ya eti logimami, Wenenane-motao, namo nanimo ya neta ma wenenane yafe, ido autefo-mota monani lolomamo yafe, olu nosámami gedámofa, Yelusalemu numudo nela fi nedeti Lomu wenena anido melae. ¹⁸ Anido melato, loga o nedeti nofo fulunawamo neta ma ámonako ya nelauti efilu nedenune, loti kolafa, ¹⁹ Yuda wenena yate auma witi, E'e, loti lamo yamu Sisa yakafo kane olufe lo nedenune, loto auma wito lomoma ne. Eti lofa, ya nanimo wenenane olu kalo mele gedenamo ka ya ma minámaiye, loto kolowe. ²⁰ Aya monawa yamu

linate ya luni fiyoneto ato, geyeto linateki lakoina lokoli-fakoli enagolone. We ya Isilaeli wenena auma witi kiyabala o-o minamo we yamu nela wi nedato, minowe, loto logimaiye.

²¹ Logimaito, itibiti loumamo, Kiyabate we Yudia ebau minamo yate kamomu lufuwa ma wi fulo ledato ya ma olámonimo ne. Ido Yudia yaloti amo wenena yate wenena lo kedamo kafe, ido ka nosámami lo kedamo kafe, yama lolomámamo ne.

²² Etito nefa, wenena mikaumikau ya ailo mono kolamo wenena ka nosámamo lo gedanako, yamu kamo kaka kiyanimo ka ya lolomageto kolinune, loto kolone, loti loumae.

²³ Eti loumuti Polo nedo oti amoki lokolifakoli o minenune, loti kamena melato aya kamenawalo wenena so loti amodoka ato leda yaloti u luwaila yalo Goti wekudikafo kiyaba o ledami mona ya kolife loti kolinawae, loto logimito ka mona fokito api gilibaiye. Ido Yesu ya kolife loti koliti koli kikito umunawae, loto Mosese lo melami ka yauti ido polofete lufuwa wiyamo kanina yauti ya Yesu kala lamo ya logimi minaiye. ²⁴ Logimi minaito, liliga ya koli kikitafa, ido liliga ya koli kikitámæ.

²⁵ Yamu seni-muluni olu lawoko melámoti unagilato Polokafo eti loto logimami, Ouna Felegakafa kala ya polofete Aisaiya welalo meletu autibomota yamu kolito ka ona kula eti logimami,

²⁶ Kamo aya wenenawa minadoka ya uto eti logimo, Linate koli-koli o minafa, ka kolife loti kolámoti ido ko-ko o minafa, neta kofe loti eyámæ. ²⁷ Eti amo wenenawa ya seni-muluni moda gedimoko minanako, kani anawako koliti omuni olu likotiko

minae. Eti ámamo neko, seni-muluni ya olu eleyapa witi namodo ato olu faka lo gedagi ne,

loto ka mono lufuwau (*Ais 6:9-10*) ya nemo ne.

²⁸Yamu linate ka logimomo ya kolife loti kolalo. Gotikafo wenena olu omude kami kala kuwa ya ailo feka wenena ya fulo gedetami ne. Fulo gedetami nenako, kala kuwa ya koli kikito umunawae, lotu logimaiye. [²⁹Kawa logimami yamu Yuda wenena inanimonigu yau moila ka naba loti fulo edeti wae.]

³⁰Ena melege lele lulau ya Polo numuna aimola meina fiyaigu ya minaito, ido wenena muki eyenune, loti amodoka amo ya aiyo-koiyo ka logimito, ³¹koli kolámoto, Goti wekudi wenenala kiyaba o ledami kala ya lo oloto mele-mele o minoto, Wekola Yesu Kilisto kala api gilibi-gilibi o minaito ido mate lonola itámamo ne. Modae.

Gotiki olu kutifi ledami ka kofawa
The New Testament in the Komongu dialect of the
Siane Language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Siane long Niugini

copyright © 1991 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Siane

Dialect: Komongu

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-11-24

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

16002536-bc8f-5779-8e88-c1fed5ba4079